

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน
ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

สุพรรณิกา สีสะอาด

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**A STUDY OF ACADEMIC ADMINISTRATION OF PRIVATE
PRE-CHILDHOOD SCHOOL IN BANGKOKNOI DISTRICT
BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION**

SUPHANNIKA SEESAARD

**A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration**

Academic year 2011

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ชื่อเรื่อง	การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน
	ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
ชื่อผู้วิจัย	สุพรรณิกา สีสะอาด
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด
	รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

..... คนบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ หลาบมาลา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

..... กรรมการและเลขานุการ
(ดร.กฤษดา ผ่องพิทยา)

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ชื่อเรื่อง	การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
ชื่อผู้วิจัย	สุพรรณิกา สีสะอาด
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์
ปีการศึกษา	2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร และ 2) เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและผู้บริหาร จำนวน 97 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และแบบตรวจสอบรายการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมี ด้านการแนะแนวการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
2. ครูและผู้บริหารที่มีตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

Title	A Study of Academic Administration of Private Pre-Childhood School in Bangkoknoi District Bangkok Metropolitan Administration
Author	Suphannika Seesaard
Program	Educational Administration
Major Advisor	Associate Professor Dr.Pornpipat Permpon
Co-Advisors	Assistant Professor Dr.Areewan Iamsa-ard
Co-Advisors	Associate Professor Manee Hamthanon
Academic Year	2011

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the academic administration of private pre-childhood school in Bangkoknoi District Bangkok Metropolitan Administration and 2) to compare the academic administration of private pre-childhood school categorized by position, education qualification, and school size. The sample included 97 teachers and administrators. Data were collected using 5-point rating scale questionnaire and checklist and were statistically analyzed in percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA and Scheffe's average pair.

The findings revealed as follows:

1. The academic administration of private pre-childhood school in Bangkoknoi District Bangkok Metropolitan Administration was generally found at high level. After item analysis, the item with the highest mean was educational guidance followed by development of learning process and development of learning source.

2. Position, education qualification, and school size did not correlate with difference in attitude towards academic administration of private pre-childhood school at significance level.

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยความเมตตากรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด ที่ท่านได้สละเวลา ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จนกระทั่งสำเร็จเป็นรูปเล่มสมบูรณ์อยู่ในขณะนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์ และดร.กฤษดา ผ่องพิทยา ที่ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติม ในเรื่องของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ หลาบมาลา ที่ได้ให้คำแนะนำแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้ให้ประสบการณ์ความรู้ สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพวรรณ บุญย์เพิ่ม ผู้จัดการโรงเรียนบุญยาจารย์ นางสาวภัทรา ชุศรีเพริศ ผู้อำนวยการโรงเรียนครุณวัฒนา นางสาวกรรณิกา ลังกะสูตร ผู้อำนวยการโรงเรียนคิลกศึกษา ที่ได้กรุณาสละเวลาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทำให้ได้ข้อคำถามที่มีความสมบูรณ์ของเนื้อหามากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณคณะครูและผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนในเขตบางกอกน้อยทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ รวมถึงคณะเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ประสานงานและให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณอันสูงสุดของบิดา มารดา ผู้เป็นแรงบันดาลใจให้ใฝ่รู้ในการศึกษา บุญกุศลผลความดีสิ่งใดที่จะได้บังเกิดมีโดยวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้แด่ครูบาอาจารย์ผู้ล่วงลับ และผู้มีพระคุณต่อการศึกษาของชาติไทยทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน ถ่ายทอดความรู้ ให้เป็นแนวทางสำหรับผู้วิจัยได้ศึกษา จนประสบความสำเร็จ

สุพรรณิกา ลีสะอาด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
ประกาศศุณฺพการ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ.....	9
การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา.....	47
สำนักงานเขตบางกอกน้อย	86
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	89
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	95
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	96
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	98
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	หน้า
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	100
	ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	101
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
	สรุปผลการวิจัย.....	121
	อภิปรายผล.....	122
	ข้อเสนอแนะ.....	129
	บรรณานุกรม.....	131
	ภาคผนวก.....	134
	ภาคผนวก ก ราชานามผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบแบบสอบถามในการวิจัย.....	135
	ภาคผนวก ข หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบแบบสอบถามในการวิจัย.....	137
	ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้แบบสอบถามในการวิจัย...	141
	ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย.....	143
	ภาคผนวก จ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	153
	ประวัติผู้วิจัย.....	166

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	96
2	จำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	102
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานของโรงเรียนเอกชน ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ใน 12 ด้าน.....	103
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	104
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการ พัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	105
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการ วัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการจัดประสบการณ์.....	106
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	107
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการ พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี.....	108
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	109
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการ นิเทศการศึกษา.....	110

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการดำเนินงานวิชาการของ โรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ใน ด้านการแนะแนวการศึกษา.....	111
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน เอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการ ประกันคุณภาพการศึกษา.....	112
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน เอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการส่งเสริม ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน.....	113
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน เอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการ ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น.....	114
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน เอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและ สถาบันอื่น.....	115
16	เปรียบเทียบระดับสภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับ อนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่..	116
17	เปรียบเทียบระดับสภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับ อนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	117
18	เปรียบเทียบระดับสภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับ อนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน...	119
19	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียน.....	120

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาคน เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนพัฒนาตนเองด้านต่างๆ ตลอดชีวิต จึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีความรู้ มีความสุข สุขภาพแข็งแรง ครอบครัวอบอุ่น มีวัฒนธรรม มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีสังคมที่สันติและเอื้ออาทร โดยการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พร้อมพัฒนาคนให้มีความรู้ คุณธรรม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 เพื่อให้คนมีศักยภาพ และความสามารถ ในการแข่งขันระดับสากล พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 จึงได้มุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีหลักการจัดการศึกษาเป็น การศึกษาตลอดชีวิต สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความ สามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยกระจายอำนาจการบริหาร การศึกษาทั้งทาง ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง เพื่อความคล่องตัว มีอิสระ รวดเร็ว มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้อย่าง มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 10)

ดังนั้นสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา ทั้งนี้การศึกษาเอกชน ได้เข้ามามีบทบาทในการแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาของรัฐ ซึ่งต้องมีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในและต้องเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกเช่นเดียวกันกับสถานศึกษาของรัฐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 43 ได้กำหนดให้การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐและต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ แต่การดำเนินการดังกล่าวจะบรรลุผลหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของโรงเรียน โดยเฉพาะการบริหารงานด้านวิชาการ ทั้งนี้เพราะงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหาร โรงเรียนและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการบริหารงานด้านอื่นๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกันแต่ก็เป็นเพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหาร จะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร นอกจากผู้บริหารแล้ว ครูนับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่ช่วยให้การบริหารงานของผู้บริหารประสบความสำเร็จ เนื่องจากการปฏิบัติงานวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายด้วยกัน โดยเฉพาะครูซึ่งถือว่าบุคลากรวิชาชีพ ผู้ทำหน้าที่หลักในทางด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ

งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และ การมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งวัดปัจจัย เกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพ และ มีประสิทธิภาพ (พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ. 2545)

ครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนประจำในสถานศึกษา เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญมาก ในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน เป็นผู้ที่จะจัดมวลประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ดังนั้นครูผู้สอนต้องสนใจใฝ่รู้ศึกษา หาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดคุณภาพ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น ครูผู้สอนต้องมีการวางแผนการสอน บันทึกการสอน การวัดผล ประเมินผลผู้เรียน ให้ได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีความรู้คู่คุณธรรม ตามลักษณะที่พึงประสงค์ เก่ง ดี มีความสุข ผู้บริหารและครูผู้สอนจะต้องร่วมมือกันวางแผนจัดการเรียนการสอนให้เกิดคุณภาพต่อผู้เรียนมากที่สุด ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ กมล ภู่งาม (2544 : 6) ได้กล่าวถึง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานั้น หมายถึง การบริหารงานที่เกี่ยวกับการพัฒนา

คุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนจะต้องร่วมกันวางแผนในการพัฒนาจัดการศึกษามี การวางแผนในเชิงกลยุทธ์ เพื่อการนำแผนไปปฏิบัติ และต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วย

จากความคิดเห็นตามที่กล่าวมาแล้วเบื้องต้น จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่มีความสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเป็นอย่างสูง เนื่องจากการกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญและตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อให้ การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารต้องใช้เทคนิควิธีการในการบริหารโดยอาศัยทรัพยากรต่างๆ ในการบริหาร อันได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) และการจัดการ (Management) เข้ามาดำเนินการตามกระบวนการบริหารงานวิชาการ ส่งเสริมสนับสนุนร่วมคิด ร่วมทำ การทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยได้รับการเตรียมความพร้อมมองเห็นคุณค่ามีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนถึง การแสดงความคิดเห็นต่องานวิชาการ เพื่อใช้ในการวางแผนปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนตามที่ต้องการ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่ คุณวุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียนที่ต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูและผู้บริหารที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
2. ครูและผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

3. ครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ครูและผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2553 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 1-3 รวม 9 โรงเรียน จำนวน 130 คน

1.2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูและผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2553 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 1-3 รวม 9 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 97 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางเครชีและมอร์แกน (Krejcie, R.V. and Morgan, D.W., 1970 : 608, อ้างถึงในพิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2549 : 119) ที่ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1. ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพส่วนบุคคลของครูและผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็น ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน

2.2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ใน 12 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการจัดประสบการณ์ 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) ด้านการพัฒนา แหล่งการเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา 8) ด้านการแนะแนวการศึกษา 9) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 10) ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 11) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 12) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
2. เป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้นต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในระดับอนุบาลปีที่ 1-3 ประกอบด้วย งานวิชาการทั้ง 12 ด้านดังนี้

1.การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง งานพัฒนาหลักสูตรเป็นการปรับปรุงโครงการและเนื้อหากิจกรรมต่างๆ ที่จัดให้แก่ผู้เรียน ให้เหมาะสมกับ สถานศึกษา สภาพชุมชนในปัจจุบัน รวมถึงการนิเทศ ติดตาม การนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนการประเมินผล

2.การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง เป็นการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเนื้อหาสาระกิจกรรม

3.การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กระบวนการต่อเนื่องกัน โดยการวัดผลเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลแสดงออกมาเป็นตัวเลขตามกฎเกณฑ์ เป็นการบอกเชิงปริมาณ สำหรับการประเมินผล เป็นกระบวนการการตัดสินคุณค่าโดยอาศัยข้อมูลจากการวัดผลด้วยวิธีการหลากหลาย ส่วนการเทียบโอนผลการเรียนนั้นเป็นการนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากสถานศึกษาอื่น มาพิจารณาเปรียบเทียบ เพื่อยกเว้นการเรียนรายวิชาในสถานศึกษาที่เข้าเรียนใหม่ และนับเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียน

4.การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นหาความจริงอย่างมีระบบ เพื่อทำความเข้าใจปัญหาและพิสูจน์คำตอบโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์

5.การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี หมายถึง การนำเอาวัสดุ เครื่องมือ โสตทัศนูปกรณ์ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ตลอดจนการรวมกรรมวิธีต่างๆ มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปสู่เป้าหมายของการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6.การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ความร่วมมือของสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุ ใน การสำรวจ จัดตั้ง ส่งเสริมและปรับปรุง สถานที่รวมวิชาความรู้ต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น ทั้งในสถานศึกษา

ชุมชน ท้องถิ่น นำมาจัดทำเป็นเอกสาร และสารสนเทศเผยแพร่

6.การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อการชี้แนะ แนะนำ วางแผน และปรับปรุง การเรียนการสอนในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และพัฒนาการปฏิบัติงาน ของครูให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ

7.การแนะแนวการศึกษา หมายถึง การจัดระบบให้คำปรึกษาทางวิชาการ และวิชาชีพ ภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอนโดยความร่วมมือของครูในสถานศึกษา

8.การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาและสนับสนุนส่งเสริมงานวิชาการเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างภายในสถานศึกษา ซึ่งจะต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัด โดยมีการวางแผน ดำเนินการตามแผน และการประเมินผล เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

9.การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง เป็นการสนับสนุนการประสานงานกับบุคคลในท้องถิ่น ในการให้แนวคิด เทคนิค ทักษะต่างๆ ไปปฏิบัติเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของสมาชิกในท้องถิ่นนั้นๆ ให้ดียิ่งขึ้น

10.การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น หมายถึง การดำเนินการของสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากร คุณภาพของการจัดการศึกษา ให้เกิดความก้าวหน้า โดยเชื่อมสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นๆ เป็นการสร้างเครือข่าย และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลจากเครือข่าย

11.การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษา มีส่วนพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของบุคคล ครอบครัวย และสังคม

12.สภาพการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติงานจริงในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับอนุบาลปีที่ 1-3 ใน 12 ด้าน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับอนุบาลปีที่ 1-3 ใน 12 ด้าน

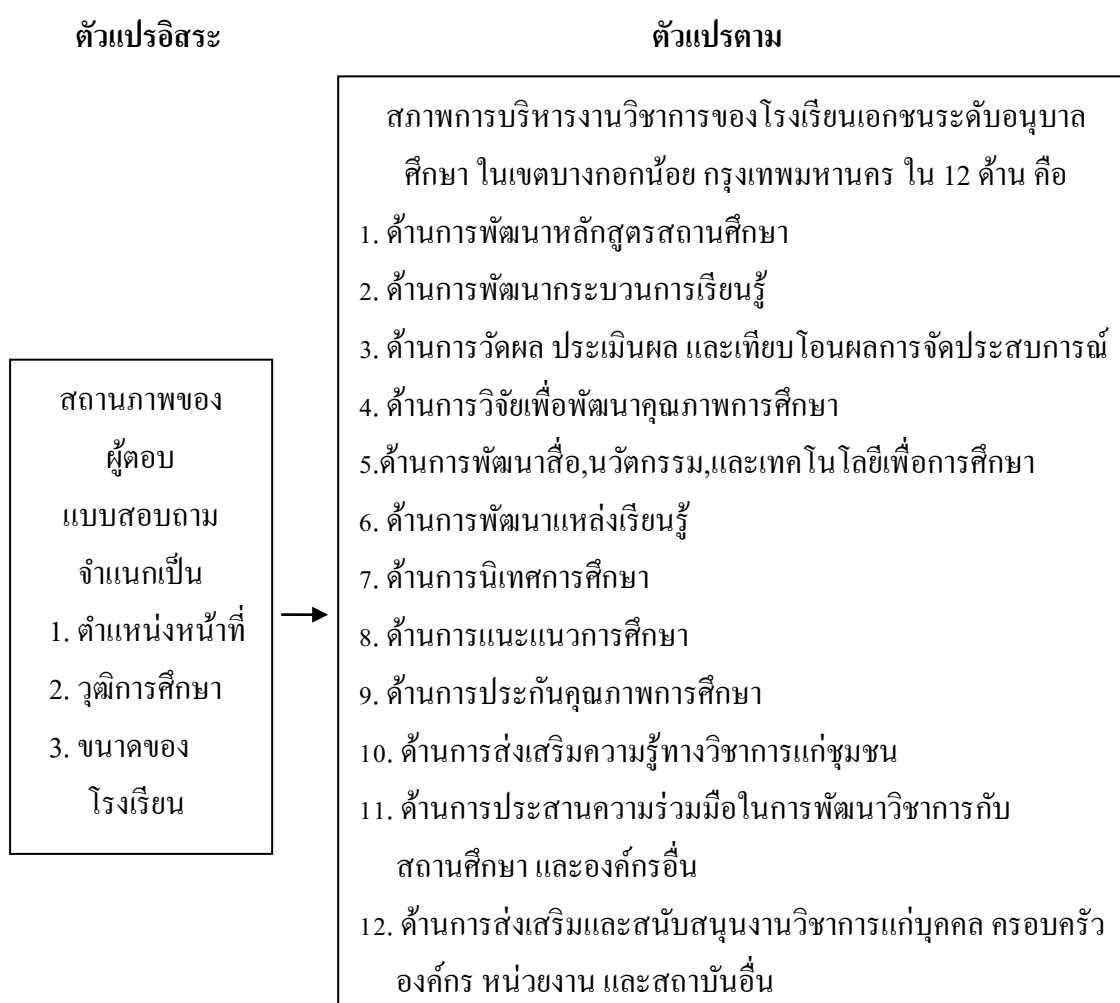
โรงเรียนอนุบาลเอกชน หมายถึง สถานศึกษาที่บริหารงานโดยเอกชน ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ที่จัดการศึกษาในระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2553

โรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 1-120 คน

โรงเรียนเอกชนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 121-600 คน
โรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป
ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือครูใหญ่ ของโรงเรียนเอกชน
ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเอกชน ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย
กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ การบริหารงานวิชาการของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546:33) สรุปได้ขอบเขต 12 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการจัดประสบการณ์ 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา 8) ด้านการแนะแนวการศึกษา 9) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 10) ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 11) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 12) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ดังแผนภูมิที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน ระดับอนุบาลศึกษา
3. สำนักงานเขตบางกอกน้อย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักและเกี่ยวข้องกับทุกกิจกรรมในสถานศึกษา โดยมีจุดหมายให้ไปสู่การมีคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้แตกต่างกัน ดังนี้

กมล ภูประเสริฐ (2545: 6) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการว่า หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจ สถานศึกษา

รุจิร ภูสาระ และ จันทราณี สงวนนาม (2545 : 56) การบริหารงานวิชาการหมายถึงการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ประทุม พงผ่าน (2545:) ได้ให้ความหมาย การบริหารงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน การกำหนดนโยบาย การวางแผนและจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

หุ้มศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547 : 9) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ จำเป็นต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมกับธรรมชาติขององค์กร ผู้บริหารต้องสร้างทักษะในการบริหาร เพื่อพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการบริหารในกิจกรรมต่างๆที่สถานศึกษาจัดขึ้น ซึ่งส่งผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อปรับปรุง ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานได้ตามเจตนารมณ์ของการศึกษาให้มากที่สุด

ความสำคัญของงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญยิ่ง เป็นงานหัวใจหลักของสถานศึกษา โรงเรียนจะมีคุณภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการเป็นสำคัญ ส่วนงานอื่นๆ เป็นงานส่งเสริมการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพ และช่วยอำนวยความสะดวกแก่งานวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 33) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ ดังนี้

1. งานวิชาการเป็นงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม เจตนคติและค่านิยมให้ผู้เรียนเป็น คนเก่ง คนดี และมีความสุขในการ ดำรงชีวิตตลอดจนเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม

2. งานวิชาการเป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียน เมื่อโรงเรียนมีงาน วิชาการมาก ปริมาณงานด้านอื่นๆ ย่อมมีมากตามไปด้วย

3. งานวิชาการเป็นเครื่องกำหนดการจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน ไม่ว่าจะเป็น ในรูปของงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์จะจัดให้ตามสัดส่วนของปริมาณงานวิชาการของ โรงเรียน โรงเรียน จะได้รับการจัดสรรงบประมาณมากขึ้นขึ้นอยู่กับปริมาณงานของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปริมาณงานด้านวิชาการ

4. งานวิชาการเป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน การพิจารณาคุณภาพของ โรงเรียน ต้องอาศัยงานทางด้านวิชาการของโรงเรียน โดยพิจารณาวิธีการและผลผลิตของระบบงาน วิชาการ อันได้แก่ วิธีการสอนของครู การบริหารงานวิชาการ ผลสำเร็จของครู ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นต้น

5. งานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการ กระตุ้นและส่งเสริมให้ครูร่วมมือกัน ในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ ดังนั้น

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักวางแผน การติดต่อสื่อสารการประสานงาน การควบคุมบังคับบัญชา การวินิจฉัยสั่งการ การมอบหมายงานให้ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้การปฏิบัติงานวิชาการบรรลุ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษามาตรฐาน คุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัด หากผู้บริหารสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพดังนั้นจึงถือ ได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องใส่ใจและ ตระหนักในภารกิจ รู้จักปรับปรุงตนเอง รู้และเข้าใจงานวิชาการอย่างถ่องแท้ รวมทั้งพัฒนางาน วิชาการให้ก้าวหน้า ทันต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ยังจะได้รับความไว้วางใจ การ ยอมรับนับถือจากชุมชน สังคม อันจะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจต่อความสำเร็จในที่สุด

หลักการบริหารงานวิชาการ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2545 : 9) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารงานวิชาการที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) เป็นการบริหารเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัดคือผลผลิต และกระบวนการเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาได้แก่ การควบคุมคุณภาพการตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินผล

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ โดยหลักการมีส่วนร่วม การเสนอแนะและการพัฒนาในงานวิชาการ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย จึงอาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการโดยมีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจาก การร่วมคิด ร่วมทำและร่วมประเมินผล

3. หลักการ 3 องค์ประกอบ (3 – Es) ได้แก่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด

3.1 หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการ มีปัญหาและอุปสรรคขณะดำเนินการก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ การมีประสิทธิภาพเน้นไปที่กระบวนการ (Process) การใช้กลยุทธ์และเทคนิควิธีต่างๆที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

3.2 หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ได้ผลผลิต (Outcome) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความรู้ความสามารถ มีทักษะเพิ่มขึ้น รวมทั้งการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับ อย่างไรก็ตามมักใช้สองคำนี้ควบคู่กันคือมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.3 หลักประหยัด (Economy) หมายถึง การใช้เวลาน้อย การลงทุนน้อย การใช้กำลังหรือแรงงานน้อย โดยไม่ต้องเพิ่มทรัพยากรการบริหาร แต่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง ดังนั้น การลงทุนทางวิชาการจึงต้องคำนึงหลักความประหยัดด้วยเช่นกัน

4. หลักความเป็นวิชาการ (Academics) หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผลประเมินผล หลักการนิเทศการศึกษา และหลักการวิจัย เป็นต้น หลักการเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า หลักการบริหารงานวิชาการเป็นแนวคิดเพื่อให้การปฏิบัติบรรลุสู่ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ดังนั้นในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารต้องใช้ทั้งหลักประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผล โดยคำนึงถึงคุณภาพของเป้าหมายคือ ผู้เรียนเป็นหลัก นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงบุคลากร ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการบริหาร โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหาร ให้การส่งเสริมสนับสนุน และดูแลเอาใจใส่ ด้วยความยุติธรรมและเสมอภาค

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

เนื่องจากการบริหารงานวิชาการ ครอบคลุมกิจกรรมในทุกด้านที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ขอบข่ายของงานวิชาการจึงกว้าง และครอบคลุมงานหลายด้าน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 3-4) ได้เสนอขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ
 - 1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ
 - 1.2 โครงการสอน
 - 1.3 บันทึกการสอน
2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน
 - 2.1 การจัดตารางสอน
 - 2.2 การจัดชั้นเรียน
 - 2.3 การจัดครูเข้าสอน
 - 2.4 การจัดแบบเรียน
 - 2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน
 - 2.6 การฝึกงาน
3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน
 - 3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน
 - 3.2 การจัดห้องสมุด
 - 3.3 การนิเทศการสอน
 - 3.4 การวัดและประเมินผล

นิชดา กรโกวิท (2551 : 6) แบ่งขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียนเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังไว้ ของหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยงานหลายๆ ด้าน อย่างน้อยที่สุด ต้องประกอบด้วยงาน 8 ด้าน คือ หลักสูตรและการใช้หลักสูตร แผนจัดการเรียนรู้ สื่อการสอนห้องสมุด นิเทศการสอนงานวิจัยในชั้นเรียน การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

ในทางปฏิบัติแล้วสถานศึกษามัธยมศึกษาแต่ละแห่ง อาจกำหนดขอบข่ายงานวิชาการแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง สำหรับสถานศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันนั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 71-74) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนางานวิชาการ

ไว้ให้ทุกสถานศึกษา ทุกระดับและทุกสังกัดที่เข้าโครงการ โดยแบ่งออกเป็น 7 ด้านดังนี้ คือ

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านการบริหารจัดการวิชาการ
3. ด้านการจัดการเรียนรู้
4. ด้านห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้
5. ด้านการพัฒนাবุคลากร
6. ด้านการประเมินผล
7. ด้านการประกันคุณภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 15) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานของสถานศึกษาในสังกัด โดยกำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานและ

สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีขอบข่ายครอบคลุมหลายด้าน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนทุกด้าน ซึ่งสามารถสรุปขอบเขตของงานวิชาการได้ดังนี้ งานการจัดหลักสูตร งานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน งานการใช้วิธีการสอน และการใช้สื่อการเรียนการสอน งานการวัดผลการเรียนการสอน และการนิเทศการสอน

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาเป็นผลงานที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทั้งในสถานศึกษา

และนอกสถานศึกษา เพื่อที่สถานศึกษาจะได้มีหลักสูตรเป็นของตนเอง คือหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การเรียนรู้ทั้งมวลและประสบการณ์อื่นๆ ที่สถานศึกษาวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยจะต้องจัดทำ สารการเรียนรู้ ทั้งรายวิชาที่เป็นพื้นฐานและรายวิชาที่ต้องการเพิ่มเติม เป็นรายปี จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกภาคเรียน และกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับ สุขาดา วัชวุฒิ (2546 : 25) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรสถานศึกษาจะมุ่งที่การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานตามหลักสูตรแกนกลางกำหนด และพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ ตอบสนองความต้องการ ความถนัด ความสนใจ ตลอดจนจัดให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจะต้องทำงานร่วมกันกับครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดทำด้วย เพื่อให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา คือ

1. หลักสูตรสถานศึกษาควรพัฒนาให้เด็กเกิดความสุขและเกิดความเพลิดเพลินในการเรียนรู้ เปรียบเสมือนเป็นวิธีสร้างกำลังใจ และเร้าใจให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้เรียนให้ได้มากที่สุด มีความรู้สูงสุดสำหรับผู้เรียนทุกคน ควรสร้างความเข้มแข็ง ความสนใจและประสบการณ์ ให้ผู้เรียน และพัฒนาความมั่นใจ ให้เรียนและทำงานอย่างอิสระและร่วมใจกัน ควรให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญ ในการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ได้ข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยี

2. หลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะพัฒนาหลักการในการจำแนกแหว่งถูกและผิด เข้าใจ และศรัทธาในความเชื่อของตน ความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันว่ามีอิทธิพลต่อบุคคลและสังคม หลักสูตรสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักคุณธรรมและความอิสระของผู้เรียนและช่วยให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สามารถช่วยพัฒนาสังคมให้เป็นธรรมขึ้นมีความเสมอภาค ควรพัฒนา ความตระหนัก เข้าใจ และยอมรับสภาพแวดล้อมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ ยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับส่วนตน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับโลก หลักสูตรสถานศึกษา ควรสร้างให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเป็นผู้บริโภคที่ตัดสินใจแบบมีข้อมูลและเป็นอิสระและเข้าใจในความรับผิดชอบ องค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษาไว้ ดังนี้

- 2.1 วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย
- 2.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 2.3 โครงสร้างหลักสูตร
- 2.4 รายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 2.5 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.6 การจัดการเรียนรู้และการส่งเสริม

2.7 การวัดผลประเมินผล

2.8 การบริหารจัดการหลักสูตร

การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา จะต้องสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจผู้สอนต้องปรับปรุงกระบวนการการสอนและการประเมินกระบวนการการสอนของตนเอง เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การศึกษาจะเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นถ้าหลักสูตรมีการปรับปรุง ให้เป็นไปตามความต้องการและความจำเป็น

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 117) ได้กล่าวถึงแนวทางการสร้างหลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์

ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ซึ่งทำได้โดยอาศัย ความร่วมมือของชุมชน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้เรียน ภาครัฐกิจ ภาครัฐในชุมชนร่วมกันกับ คณะกรรมการสถานศึกษาแสดงความประสงค์อันสูงส่งหรือวิสัยทัศน์ที่ปรารถนา ให้สถานศึกษาเป็นสถาบันพัฒนาผู้เรียน ที่มีพันธกิจหรือภาระหน้าที่ร่วมกันในการกำหนดงานที่สำคัญๆ ของสถานศึกษา พร้อมด้วยเป้าหมาย มาตรฐาน แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการและการติดตามผล ตลอดจนทำรายงานแจ้งสาธารณชนและส่งผลย้อนกลับให้สถานศึกษา เพื่อปฏิบัติงานที่เหมาะสมตามหลักสูตรสถานศึกษา และมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติที่กำหนดไว้

2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

จากวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ที่สถานศึกษาได้กำหนดสถานศึกษาจะต้องทำ สารการเรียนรู้จากช่วงชั้นนั้น ให้เป็นรายปี พร้อมกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้ครูทุกคน คือ ครูผู้สอน และครูสนับสนุนได้นำไปออกแบบการเรียนการสอน การบูรณาการ โครงการร่วม เวลาเรียน การมอบหมายและโครงการงาน แฟ้มผลงานหรือการบ้าน ที่มีการวางแผนร่วมกันทั้งสถานศึกษา เป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่ครอบคลุมภาระงาน การจัด การศึกษาทุกด้านของสถานศึกษา

3. การกำหนดสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี

สถานศึกษานำมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มสาระต่างๆ จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ และกำหนดสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี ทั้งนี้ต้องพยายามกำหนดให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ตามเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาด้วย พิจารณากำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล พร้อมทั้ง การพิจารณาภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และสามารถกำหนดในลักษณะผสมผสาน

บูรณาการ จัดเป็นชุดการเรียนรู้แบบยี่ดหัวข้อเรื่องหรือจัดเป็นโครงการได้

4. การออกแบบการเรียนการสอน

จากสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี สถานศึกษาต้องมอบหมายให้ผู้สอนทุกคนออกแบบการเรียนการสอน โดยคาดหวังว่าผู้เรียนควรจะสามารถทำอะไรได้ เช่น ช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งมีประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 และ 3 นั้น ผู้เรียนจะเรียนรู้สาระเรื่องที่กำหนดได้ในระดับใด

5. การกำหนดเวลาเรียน

ในการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีนั้น สถานศึกษาจะต้องตระหนักถึง ความจำเป็น ที่จะต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียน มีทักษะในด้านการอ่าน การเขียน การคิดเลข การวิเคราะห์ และการใช้คอมพิวเตอร์ ด้วยวิธีการสอนที่ยี่ดหัวข้อเรื่องจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ หรือสังคมศึกษา เป็นหลักตามความเหมาะสมของท้องถิ่น บูรณาการการเรียนรู้ด้วยกลุ่มสาระต่าง ๆ เข้ากับ หัวเรื่องอย่างสมดุล ควรกำหนด เวลาเรียนสำหรับสาระการเรียนรู้รายปี ดังนี้

5.1 ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ควรกำหนดจำนวนเวลาสำหรับการเรียนตามสาระการเรียนรู้รายปีให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการสอนเพื่อเน้นทักษะพื้นฐาน เช่น การอ่านการเขียน การคิดเลข และการ คัดวิเคราะห์

5.2 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ผู้เรียนซึ่งได้ผ่านการเรียน การเล่นเกมแล้วในช่วงชั้นนี้จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเริ่มทำงานเป็นทีม การสอนตามหัวข้อเรื่องจึงเป็นเรื่องสำคัญ หัวข้อเรื่องขนาดใหญ่ สามารถจัดทำเป็นหัวข้อย่อย ทำให้ผู้เรียนรับผิดชอบ ไปศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อย่อยเหล่านี้ เป็นการสร้างความรู้ของตนเองและใช้กระบวนการวิจัยควบคู่กับการเรียน และนำผลมาแสดงทำให้ผู้เรียนทุกคน ได้เรียนรู้ผลงานของกันและกันในรูปแบบแฟ้มสะสมงาน

6. แนวทางการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา

เพื่อให้การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา ดำเนินไปด้วยดีบรรลุตามที่คาดหวังจึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานดังนี้

6.1 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี โดยวิเคราะห์จากมาตรฐาน การเรียนรู้ ช่วงชั้นที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ มาจัดเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี ที่ระบุถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียนซึ่งจะเกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ในแต่ละปีนั้น

6.2 กำหนดสาระการเรียนรู้รายปี โดยวิเคราะห์จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีที่กำหนดไว้ในข้อ 1 ให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น รวมทั้งสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและของชุมชน

6.3 กำหนดเวลาสำหรับสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 และช่วง

ชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4–6 กำหนดสาระการเรียนรู้เป็นรายปี และกำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานและสาระการเรียนรู้

6.4 จัดทำคำอธิบายรายวิชา โดยการนำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี รวมทั้งเวลา มาเขียนอธิบายรายวิชาประกอบด้วย ชื่อรายวิชา จำนวนเวลา มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ของรายวิชานั้นๆ

6.5 จัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยการนำเอาสาระการเรียนรู้รายปีมาบูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้หน่วยย่อย ๆ เพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนรู้และนักเรียนได้เรียนรู้ และจำนวนเวลาสำหรับการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเมื่อเรียนครบทุกหน่วยแล้ว ผู้เรียนสามารถบรรลุผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายปีทุกวิชาสำหรับหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น

6.6 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากคำอธิบายรายปีและหน่วยการเรียนรู้ที่จัดทำ กำหนดเป็นแผนการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้สอน

7. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม ให้เหมาะสมกับวัยวุฒิ วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยคำนึงสิ่งต่อไปนี้

7.1 การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

7.2 จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด ตามธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน และชุมชน

7.3 จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม

7.4 จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่างๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

7.5 การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบ โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

8. การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สถานศึกษาร่วมกับชุมชนกำหนดลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม สามารถกำหนดขึ้นได้ตามความต้องการ โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นที่จะต้องมีการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมให้แก่ผู้เรียนเพิ่มจากที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุดนั้น จำเป็นต้องทำความเข้าใจแก่ครูผู้ทำการสอน ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารหลักสูตร เช่น การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

แม่บท แผนการสอน คู่มือครู กำหนดการสอน

2. การจัดชั้นเรียน และการจัดครูเข้าสอนประจำชั้น การจัดตารางสอน การควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติงานของครู

3. การศึกษาความต้องการของชุมชน สังคมและสถาบันระดับสูงตลอดจนความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำมาวางแผนการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร

4. การศึกษาทรัพยากร เช่น ทรัพยากรบุคคล อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนงบประมาณต่างๆ 5. การนิเทศติดตามผล ให้คำแนะนำในการเรียนการสอนของครู

6. การวัดผลประเมินผล การจัดทำเครื่องมือวัดผลประเมินผล การกำหนดกฎเกณฑ์การวัดผล การนำผลมาวิเคราะห์ และนำผลที่ได้ไปประเมินปรับปรุงการเรียนการสอน

สรุปการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการจัดทำร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ผู้ปกครอง ท้องถิ่น ร่วมกันจัดทำขึ้นเพื่อเป็นหลักสูตร ที่สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ในการจัดทำต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ และภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักสูตรต้องมีคุณภาพ สามารถพัฒนาหลักสูตรได้ตามความจำเป็นและเป็นระบบ โดยการมีส่วนร่วมของบุคคลภายในและภายนอกสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดคุณภาพอย่างแท้จริงแก่ผู้เรียน

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่า มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพโดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม ค่านิยม อีกทั้งกำหนดสาระการเรียนรู้ที่เป็น องค์ความรู้ ครอบคลุมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดทั้งหลักสูตรของ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 34) ได้ให้แนวปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่างๆ ให้สมดุลกันปลูกฝังคุณธรรม

ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ตามความเหมาะสม

3. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันหรือแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม

4. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

นอกจากนี้ คำริ บุญชู (2546 : 16) ได้ให้ความหมาย ของกระบวนการเรียนรู้ว่า หมายถึงการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน หรือการใช้วิธีการต่างๆ ที่จะช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนต่างกับกระบวนการสอนกล่าวคือ กระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่แต่ละบุคคลใช้เพื่อช่วยให้ตนเองเกิดการเรียนรู้ โดยผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนจะตกแก่ผู้เรียนและโดยผู้เรียนเท่านั้น แต่กระบวนการสอน เป็นกระบวนการที่บุคคลช่วยให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้ โดยผู้สอนมีหน้าที่สร้างสิ่งแวดล้อม เพื่อเร่งเร้า ชี้แนะ และคอยช่วยเหลือเกื้อกูลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จึงมีองค์ประกอบ การเรียนรู้ ดังนี้

1. ส่วนที่เป็นสาระการเรียนรู้คือ ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้

2. ส่วนที่เป็นกระบวนการเรียนรู้ หรือวิธีการเรียนรู้อันเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการเรียนรู้ครั้งต่อไป

กระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ได้กำหนดแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพไว้ในมาตรา 24 ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

แนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 มาตรา 22 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาว่า การจัดการศึกษาคือยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ฉะนั้นครูผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้นำ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริม และสนับสนุนผู้เรียน ในการแสวงหาความรู้ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ต่างๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ ของตน การจัด การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากจะมุ่งปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนาการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณแล้ว ยังมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การเรียนรู้ ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลายผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจัด ช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบ วิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง

พร้อมกันนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะหน่วยงานปฏิบัติ ดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่จัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็น คนดี คนเก่ง มีความสุข โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะ คือ

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข
2. การเรียนรู้แบบองค์รวม
3. การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง
4. การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น
5. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

จะเห็นได้ว่า การพัฒนาการเรียนการสอน นับว่าเป็นหัวใจของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำของโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบต่องานวิชาการ จะต้องทำงานร่วมกับครูโดยการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้แก่ครูทุกคน ได้ทำงานอย่างเต็มที่ไม่ใช่การขู่บังคับแต่ใช้เทคนิคการกระตุ้นเตือน และเสริมสร้างความรู้ความสามารถให้กับครูแต่ละคน ผู้บริหารจะต้องดูแลให้ครูทำงานด้วยความขยัน อดทน สนใจหาความรู้เพิ่มเติม ทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูปรับปรุงตนเองในด้านวิชาการด้วยการสนทนาอภิปราย ประชุมเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียน

การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้

การประเมินผลการสอน เป็นกระบวนการที่ใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของผู้สอนว่ามีจุดเด่น จุดด้อยอย่างไรบ้าง ในขั้นตอนการดำเนินการสอน ทั้ง 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมการสอน ระหว่างการสอน และการประเมินผลการเรียนว่ามีขั้นตอนใดบ้างที่ควรจะต้องแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น สอดคล้องกับ กมล ภู่งประเสริฐ (2544:51) และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 26 ได้กล่าวไว้ว่า ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ การร่วมกิจกรรมและรูปแบบการศึกษา การวัดผล ประเมินผล ที่จะส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนจะต้องสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถจริงของผู้เรียน และสภาพที่แท้จริงของการเรียนการสอน ซึ่งจะต้องใช้วิธีการที่มากกว่าการทดสอบ การประเมินการปฏิบัติหรือการประเมินความสามารถจริง ตามแนวคิดของ Wiggings (อ้างใน บุญชู ชลชัยเชิฐ 2541 : 64) การประเมินตามสภาพจริงต้องสามารถทำให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะที่มีอยู่ไปใช้ หรือตามแนวคิดของ Tucker (อ้างใน บุญชู ชลชัยเชิฐ 2541 : 64) กล่าวว่า การวัดผลการศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ เพราะผลจากการวัดผล จะเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจ ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อปรับปรุงการแนะแนว หลักสูตร แบบเรียน การใช้อุปกรณ์การสอน ตลอดจนระบบการบริหารของโรงเรียน โรงเรียนที่ต้องการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการวัดผลประเมินผลการศึกษาให้มาก ความมุ่งหมายของการประเมินผลการสอน เป็นความมุ่งหมายที่ใช้สำหรับการนิเทศการสอนของสถานศึกษาโดยเฉพาะในด้านวิชาการ คือการนำมาพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการดำเนินการที่จะได้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริการการสอน

จากแนวคิดดังกล่าวการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาโดยตรงในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้ นอกจากจะยึดมาตรฐานการเรียนรู้แล้วยังต้องยึดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ผลของการประเมินจะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอนและการตัดสินใจผลการเรียน นอกจากนั้นจะต้องมีการประเมินคุณภาพของผู้เรียนในระดับชาติ กล่าวคือเป็นการประเมินคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนทุกคนในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น คือ ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6 ในระดับชาติ ซึ่งข้อมูลจากการประเมินจะนำไปใช้ ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและคุณภาพการศึกษาของชาติ เช่นเดียวกับ ศิริพร จิพนวัฒนา (2547 : 144) ได้กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลเรียนรู้ของผู้เรียนต้องมีบทบาท ดังนี้

1. การประเมินผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ตามหลักสูตรของสถานศึกษาแต่ละช่วงชั้น การกิจที่

สถานศึกษาจะต้องดำเนินการดังนี้

- 1.1 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค
- 1.2 กำหนดเกณฑ์สำหรับการตัดสินการประเมินการผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 1.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินให้ระดับผลการเรียนสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค
- 1.4 ประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียนเป็นการประเมินผลระดับห้องเรียน
- 1.5 ประเมินตัดสินผลการเรียนสาระการเรียนรู้ผ่านช่วงชั้น
- 1.6 ประเมินสรุปผลการเรียนสาระการเรียนรู้ผ่านช่วงชั้น

2. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ภารกิจสถานศึกษาต้องดำเนินการ ดังนี้

- 2.1 กำหนดจุดประสงค์การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.2 กำหนดเกณฑ์สำหรับตัดสินการผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละกิจกรรม
- 2.3 ประเมินผู้เรียนระหว่างการร่วมกิจกรรม
- 2.4 ประเมินตัดสินการผ่านกิจกรรม
- 2.5 ประเมินสรุปผลการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านช่วงชั้น

3. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นการประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์เกี่ยวกับ
คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างค่านิยมอันดีให้แก่ผู้เรียนตามจุดเน้นของ
หลักสูตร ภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ ดังนี้

- 3.1 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม
- 3.2 กำหนดเกณฑ์สำหรับตัดสินการผ่านคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 3.3 กำหนดแนวทางและวิธีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 3.4 ดำเนินการประเมินการแสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
- 3.5 ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รายปีหรือรายภาค
- 3.6 ประเมินตัดสินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านช่วงชั้น

4. การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ เป็นการประเมินความสามารถในการ
อ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความของผู้เรียนตามจุดเน้นของหลักสูตรภารกิจที่สถานศึกษาต้อง
ดำเนินการ ดังนี้

- 4.1 กำหนดมาตรฐานการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ
- 4.2 กำหนดเกณฑ์ สำหรับตัดสินผลการประเมินมาตรฐานการอ่านคิดวิเคราะห์
- 4.3 กำหนดแนวทางและวิธีการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความ
- 4.4 ประเมินความสามารถการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความ

4.5 ประเมินความสามารถการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความรายปี/รายภาค

4.6 ประเมินความสามารถการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความผ่านช่วงชั้น

5. การประเมินตัดสินผลการเรียน ผ่านช่วงชั้นจบการศึกษาภาคบังคับ หรือจบหลักสูตรเป็นการประเมินตัดสินผลการเรียนให้ผู้เรียนที่มีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์เป็นผู้ผ่านช่วงชั้น

6. การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ เป็นการจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่ศึกษาอยู่ในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษา ปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติด้วยวิธีการ เครื่องมือประเมินมาตรฐานระดับชาติ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดในแต่ละปีใน ส่วนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำผลการประเมินไปใช้ในการนิเทศการสอน การนำผลของการประเมินไปใช้เพื่อผลทางวิชาการ ควรพิจารณา ดังนี้

6.1 เมื่อวิเคราะห์และสรุปผลการสอนแล้ว ควรแจ้งให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบ เช่น ฝ่ายวิชาการ โดยเฉพาะการประเมินผลจากผู้สอน เพราะเน้นการเกี่ยวข้องโดยตรง

6.2 การพิจารณาผลของการประเมินผล ควรจะได้พิจารณาร่วมกันหลายฝ่าย ไม่ควรพิจารณาจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพื่อให้ผู้อื่นร่วมพิจารณา ฝ่ายนิเทศควรจะได้ประเมินผลทั้งในลักษณะกว้างและเฉพาะ

6.3 การพิจารณาผลการประเมิน ควรกระทำด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ผู้นิเทศควรใช้ข้อมูลอื่นประกอบด้วยข้อมูลจากการประเมินผลลักษณะที่หนึ่ง ก็ใช้เพื่อประโยชน์ในแง่การปรับปรุงบริการการสอน ก็ควรจะใช้ไปในด้านนั้น

การประเมินผล เป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวัดผล การตรวจรายงาน การประเมินผลงานเป็นระยะๆ ต่อเนื่องกันไปไม่ขาดสาย มีความจำเป็นสำหรับหน่วยงานทุกชนิด วัดดูประสงค์สำคัญของการประเมินผลงานก็คือ การตรวจสอบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นในการประเมินผลงาน ต้องเอาวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของงานมาเป็นบรรทัดฐาน นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 24) ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรของการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ คือ การวัดผล และประเมินผลเป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศ ที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพโดยสถานศึกษา จะต้องจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาประกอบด้วย

1. การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน มีจุดหมายสำคัญ คือ มุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมี

ความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการคุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่เพียงใด การประเมินจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลายเน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

2. การประเมินผลระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายชั้นปีและช่วงชั้น สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้นี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน และคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งนำผลการประเมินรายช่วงชั้นไปพิจารณาตัดสินการเลื่อนช่วงชั้น กรณีผู้เรียนไม่ผ่านมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ สถานศึกษาต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริม และจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย

3. การประเมินคุณภาพระดับชาติสถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในปีสุดท้าย ของแต่ละช่วงชั้นได้แก่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินคุณภาพระดับชาติ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สำคัญ ตามที่กระทรวงกำหนดต่อไป พร้อมกับเกณฑ์การผ่านช่วงชั้นและการจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งใช้เวลาประมาณ 12 ปี ผู้เรียนสามารถจบการศึกษาได้ 2 ช่วง คือ จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ถือว่าจบการศึกษาภาคบังคับและจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งถือว่าจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดเกณฑ์มาตรฐาน การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1, 2 และ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 โดยมีเกณฑ์ที่ผู้เรียน ต้องผ่านการศึกษาแต่ละช่วงชั้นดังนี้

3.1 ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3.2 ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ เขียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3.3 ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3.4 ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ส่วนการเทียบโอนผลการเรียน ให้สถานศึกษาเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนโดยการนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาในรูปแบบต่างๆ และหรือประกอบอาชีพมาเทียบโอนเป็นผลการเรียนของหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งในระดับที่กำลังศึกษาอยู่ การพิจารณาการเทียบโอนสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษาซึ่งจะให้ข้อมูลที่แสดงความรู้ความสามารถของผู้เรียนในด้านต่างๆ

2. พิจารณาจากความรู้ และประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติจริงการทดสอบการสัมภาษณ์ พิจารณาจากความสามารถ และการปฏิบัติได้จริง

จากบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาตลอดจนภารกิจที่จะต้องดำเนินการมีขอบข่ายที่กว้าง ต้องทำการประเมินผลการเรียนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอันได้แก่คุณธรรม และค่านิยมต่าง ๆ เป็นรายปีหรือรายภาคโดยที่สถานศึกษาแต่ละแห่งจะต้องกำหนดแนวทางตลอดจนเกณฑ์การประเมินขึ้นเองทั้งนี้เพื่อประเมินตัดสินว่าผู้เรียนจะผ่านช่วงชั้นหรือไม่

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติ เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนาการดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนาและรายงานผลการเรียนรู้ และการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา กระบวนการบริหารงานวิชาการการวิจัยเป็นแนวทางหนึ่งที่จะมุ่งพัฒนาคุณภาพของการศึกษาได้ เนื่องจากงานวิจัยเป็นกระบวนการในการแสวงหาความจริงของเหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบที่มุ่งการวิจัยขั้นสูงใช้ในการพัฒนาความก้าวหน้าของวิชาชีพของกลุ่มตน การวิจัยระดับสถานศึกษา จึงเป็นการมุ่งเน้นเกี่ยวกับการแสวงหาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การแสวงหาสื่อการสอนที่มีคุณภาพ ดังนั้นการบริหารการวิจัยและพัฒนาในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องจัดให้มีการดำเนินการ ดังนี้

1. การกระตุ้นความสนใจหรือการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยโดยเฉพาะการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความตื่นตัวที่จะเริ่มทำ

2. มีการพัฒนาความสามารถของบุคลากรในการวิจัยโดยการจัดหาหนังสือและเอกสารต่างๆ ให้บุคลากรได้ศึกษา หรือจัดประชุมเชิงปฏิบัติการพร้อมทั้งเชิญวิทยากรมาฝึกการวิจัยหรือการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมตามหน่วยงานต่าง ๆ ที่เปิดการอบรม

3. ประชุมปรึกษาหารือเพื่อวิเคราะห์ปัญหาของสถานศึกษาในด้านวิชาการและร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน เพื่อให้การมองเห็นปัญหาชัดเจน จากนั้นช่วยกันแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา

4. การกำกับดูแลและส่งเสริมให้ดำเนินการแก้ปัญหาในลักษณะของงานวิจัยโดยการอำนวยความสะดวก หรือให้ความช่วยเหลืองานวิจัย

5. การสนับสนุนให้มีการแสดงงานวิจัยของสถานศึกษาและการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานนี้เกิดความภาคภูมิใจ และเกิดความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองต่อไป ในมาตรา 30 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้มุ่งเน้นให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา เป็นการ จัดการศึกษาพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย เพื่อวิเคราะห์ปัญหาในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนซึ่งสถานศึกษาต้องอำนวยความสะดวก กำกับดูแล เพื่อให้การพัฒนางานเป็นไปตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ(2546 : 35) ที่กำหนดไว้ในคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล เกี่ยวกับแนวปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

5.1 ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยการบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษา

5.2 ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

5.3 ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงานและสถาบันอื่น

ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้สามารถใช้กระบวนการวิจัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการ ของผู้เรียน โดยให้ผู้สอนนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสานหรือบูรณาการใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้โดยมีขั้นตอน การปฏิบัติตาม หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัญหา
2. การวางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนาการดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การสรุปผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนา
5. การรายงานผลการเรียนรู้
6. การนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

การใช้การวิจัยในกระบวนการเรียนรู้เป็นการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ เป็นการหาความรู้หรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับสภาพการณ์ของการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพของการเรียน การสอนของผู้เรียนให้มีคุณภาพ

สรุป การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องมีความรู้พื้นฐานที่สำคัญต่อการนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ผู้เรียนเกิดการเพิ่มพูนมิติของความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างของรายบุคคล รวมทั้งพัฒนาคุณลักษณะ คุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ใหม่เชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติได้จริงจน เกิดการค้นพบความรู้ที่แท้จริงในบริบทของผู้เรียนต่อไป

การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคมประเทศชาติ การเรียนรู้จากสื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ทุกประเภทรวมทั้ง จากเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งอื่นๆ เน้นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียน ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองได้ที่มีอยู่รอบตัว ลักษณะสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ควรมีหลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี ซึ่งช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียน รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้ อย่างก้าวขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลาเพื่อให้การใช้สื่อการเรียนรู้เป็นไปตามแนวการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 การพัฒนา สื่อการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
2. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ ของผู้เรียน
3. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้ สำหรับการศึกษาภาคบังคับและสำหรับเสริมความรู้ของผู้สอน
4. ศึกษาวิธีการเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมหลากหลายและสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์และประเมินสื่อการเรียนรู้ที่ใช้อยู่กันอย่างสม่ำเสมอ
5. ศึกษาวิธีการวิเคราะห์ และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเอง และที่

เลือกนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์และประเมิน สื่อการเรียนรู้ที่ใช้อยู่กันอย่างสม่ำเสมอ

6. จัดหาหรือจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้

7. จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาท้องถิ่น ชุมชน และสังคมอื่น

8. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546:36) ได้เสนอแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ไว้ในกลุ่มมือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ

2. ส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน

3. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางาน ด้านวิชาการ

4. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันอื่น

ในยุคของการปฏิรูปการศึกษา เราเร่งพัฒนาการศึกษาให้การศึกษาไปพัฒนาคุณภาพของคน เพื่อให้คนพัฒนาประเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) จึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา เช่น ส่งเสริมการเรียนรู้ต่อเนื่องนอกระบบโรงเรียน และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ช่วยจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการเทคโนโลยี เพื่อช่วยการเรียนการสอนตามที่หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 97) เทคโนโลยีจะเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี (Learning about Technology) ได้แก่ การเรียนรู้ระบบการทำงานของคอมพิวเตอร์ เรียนรู้จนสามารถใช้ระบบคอมพิวเตอร์ได้ ทำระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นสื่อสารข้อมูลทางไกลผ่าน Email และ Internet ได้

2. การเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี (Learning by Technology) ได้แก่การเรียนรู้ความรู้ใหม่ๆ และฝึกความสามารถทักษะบางประการ โดยใช้สื่อเทคโนโลยี เช่น ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เรียนรู้ทักษะใหม่ๆทางโทรทัศน์ที่ส่งผ่านดาวเทียม การค้นคว้าเรื่องที่สนใจผ่าน Internet

3. การเรียนรู้กับเทคโนโลยี (Learning With Technology) ได้แก่การเรียนรู้ด้วยระบบการสื่อสาร 2 ทาง (Interactive) กับเทคโนโลยี เช่น การฝึกทักษะภาษากับโปรแกรมที่ให้ข้อมูลย้อนกลับถึงความถูกต้อง (Feed back) การฝึกการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสถานการณ์จำลอง (Simulation)

การใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้นั้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดเรียนรู้ ค้นคว้า แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง และมีการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นการช่วยในการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา การนำสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาจึงต้องใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตราที่ 25 กำหนด ให้รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้ง แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ นักเรียนจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้ฝึกปฏิบัติหาความรู้ และสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง จนเป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และ เกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นการเรียนรู้ที่มีความสุข เพราะได้มีโอกาสเรียนรู้นอกห้องได้ไปสัมผัสและสัมพันธ์กับธรรมชาติ สังคม ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการสร้างประสบการณ์ตรงต่อการดำรงชีวิต ได้เรียนรู้ได้ค้นพบสาระความรู้ที่นอกเหนือจากหนังสือเรียน และครูก็ได้ มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปกับนักเรียนด้วยเป็นบรรยากาศการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่มีความสุข สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ได้ให้แนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1. สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง

2. จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงาน และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

3. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษา ในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

4. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

แหล่งเรียนรู้มีมากมายที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีคุณภาพอย่างบูรณาการ ต่อธรรมชาติ เห็นคุณค่าบุคคล สถานที่ และวัฒนธรรม สถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับ แหล่งเรียนรู้ ในการบริหาร

จัดการกับแหล่งเรียนรู้โดยที่สถานศึกษารวบรวมแหล่งเรียนรู้ เพื่อ เป็นข้อมูลสำคัญทางการศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งอำนวยความสะดวก ในการจัดการศึกษา อย่างไรก็ตาม การได้มาซึ่งข้อมูลและการนำข้อมูล มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดนั้น สถานศึกษาต้อง บริหารจัดการอย่างมีระบบ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ศึกษาหาความจำเป็นของแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาควรให้ครูผู้สอน หรือ ผู้เกี่ยวข้องวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดการสอน และแผนการสอนในทุกวิชาหรือทุกกลุ่มประสบการณ์ โดยคำนึงถึงกิจกรรม และสาระการเรียนรู้ในทุกระดับชั้น

2. สำรวจและรวบรวมข้อมูล เป็นการแสวงหาข้อมูล และแหล่งเรียนรู้ อาจเป็นการ สอบถามจากบุคคลสำคัญ แหล่งค้นคว้า ศูนย์ข้อมูล ห้องสมุด

3. การเลือกแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับ กิจกรรมการเรียนการสอน การเลือกแหล่งเรียนรู้เป็นการจัดลำดับความสำคัญของสาระการเรียนรู้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้

4. การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เป็นการนำรายการแหล่งเรียนรู้มาจัดทำข้อมูลในระบบ แฟ้มตามความเหมาะสมแยกเป็นหมวดวิชาหรือประเภท เช่น สถานที่ วัฒนธรรมประเพณี บุคคล โดยจัดทำเป็นรหัส สามารถเรียกหรือค้นคว้าได้อย่างสะดวกรวดเร็วการบริหารจัดการควร มี ผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน

5. การประเมินผลมีความสำคัญ กับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ซึ่งรวมถึงการตรวจสอบ ประเมินและรายงานผล เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป จากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ห้องสมุดก็เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญและสนองต่อการปฏิรูปการศึกษาเพราะห้องสมุดเป็นส่วนหนึ่งของ โรงเรียนที่มีการจัดประสบการณ์ทั้งมวลให้แก่ผู้เรียนตามการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ มุ่งให้นักเรียน เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ด้วยการค้นคว้าแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปสู่การคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ชูศักดิ์วิญญ์ แสนปัญญา (2546 : 43) ได้กล่าวว่า ห้องสมุดเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่มีการจัด ประสบการณ์ทั้งมวลให้แก่เด็กตามการปฏิรูปการเรียนรู้และหลักสูตรใหม่ ความต้องการห้องสมุดมี มากเพราะการปฏิรูปการเรียนรู้และหลักสูตรใหม่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จัก ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองทำงานเป็นกลุ่ม นำกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มา ใช้มากขึ้น ห้องสมุดเป็น แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญสถานศึกษาควรจัดให้มีขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อให้โรงเรียนมีห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้และส่งเสริมความสามารถในการ อ่านของนักเรียนและประชาชนทั่วไปในชุมชนนั้น

2. เพื่อให้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับครู นักเรียน ได้ใช้ประโยชน์ ในการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน ที่เน้นให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น

3. เพื่อส่งเสริมลักษณะนิสัยบางประการของนักเรียนใน ด้านการรักการอ่าน การจัดการ เก็บรักษาหนังสือ และการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

จากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายโดยไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะหนังสือแบบเรียน และคำสอนของครูในชั้นเรียนเท่านั้น ครูและนักเรียนต้องพยายามร่วมกันวางแผนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการค้นคว้า รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง

การนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อ มุ่งพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม มีการพัฒนาเต็มวัย และเต็มศักยภาพ มีคุณสมบัติตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ เป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพของประเทศต่อไป การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนตลอดเวลาที่ผ่านมาผู้บริหารการศึกษาในระดับต่าง ๆ มักไม่ให้ความสำคัญและละเลยเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา จึงมีผลให้คุณภาพการเรียนการสอนไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ปัจจุบันงานนิเทศการศึกษามีความสำคัญมากขึ้น การปฏิรูปการศึกษาและการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา ทำให้จำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ แนวความคิดเรื่อง การนิเทศการศึกษาได้มีผู้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้แตกต่างกันไป ตามแนวคิดของแต่ละคน ส่วนมากจะมีความคิดคล้ายกัน อาทิเช่น ปรีชาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 15) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา (Educational Supervision) หมายถึง กระบวนการจัดบริหารการศึกษาเพื่อ ชี้นำให้ ความช่วยเหลือ และความร่วมมือกับครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและ เพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา และสังัด อุทรานนท์ (อ้างในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 3) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการสอนนักเรียน ดังนั้น การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามทุกอย่างของเจ้าหน้าที่ ผู้จัดการศึกษาในการแนะนำครูหรือบุคคลอื่นที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษาให้รู้วิธีการเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนช่วยให้เกิดความเจริญงอกงาม ทางวิชาชีพขั้นสูง (Professional Growth) ช่วยในการพัฒนาครูช่วยในการเลือกและปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ช่วยปรับปรุงเนื้อหาการสอน ปรับปรุงการสอนและช่วย ปรับปรุงการประเมินการสอน ส่วน Harris (อ้างถึงในปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 :17) ได้ให้คำจำกัดความของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง สิ่งที่บุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคลากร หรือกระทำต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการดำเนินงานหรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของโรงเรียน มุ่งให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผลในด้านการสอนเป็น

สำคัญ และ Burton and Bruckner (อ้างในปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535 : 14) ได้ให้ความหมายการนิเทศว่า คือ การให้บริการเกี่ยวกับความชำนาญทางเทคนิคด้านวิชาการในการเรียนการสอน และปรับปรุงสภาพการเรียนรู้ และความเจริญเติบโตของผู้เรียน

Neagley (อ้างใน เมธิ์ เฮงก์, 2544 : 16) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้ คือ ทำงานร่วมกับคณะครูในโรงเรียน เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์และปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ปรัชญาของโรงเรียน เป็นผู้นำในการวางโครงการเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน หลักสูตร และแผนการสอนของโรงเรียนทำงานร่วมกับครูในการพัฒนาเป้าหมายการสอนให้บรรลุเป้าหมายทุกระดับ ทำงานร่วมกับครูในการพัฒนาปรับปรุงโครงการ การวัดผลและการประเมินผลของโรงเรียน ทำงานร่วมกับครูในการพัฒนาระบบการนิเทศ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้า และส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดี ทำงานร่วมกับครูในการกำหนดแผนงานในชั้นเรียน การทำรายงานผลงานของนักเรียน สำรวจความต้องการของคณะครูและให้คำแนะนำ และนิเทศงานการเรียนการสอนให้แก่คณะครูรับผิดชอบงานของโครงการนิเทศให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง พัฒนาบุคลากรประจำการในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวในการพัฒนาการศึกษา และแจ้งให้คณะครู ได้ทราบ เพื่อที่จะได้ไม่เป็นคนล้าหลัง จัดให้ครูได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นข่าวสาร และข้อมูลต่างๆระหว่างครูในโรงเรียนและโรงเรียนอื่นสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้หนังสือเอกสารทางวิชาการและจัดสิ่งเหล่านั้นให้ครูเมื่อครูต้องการ

สรุปได้ว่าจากการที่ผู้บริหาร มีบทบาทต่อการนิเทศภายในสถานศึกษานั้นย่อมแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญ ที่จะสนับสนุน และ ส่งเสริมให้การนิเทศภายในโรงเรียนประสบผลสำเร็จได้ เนื่องจากผู้บริหารเองนอกจากจะเป็นผู้นิเทศโดยตรงแล้ว ยังสามารถมอบหมาย แต่งตั้งให้บุคคลอื่นดำเนินการแทนตนเองได้ การดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียนจะ บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและบทบาทในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ

การแนะแนวการศึกษา

การพัฒนานักเรียนให้เป็นคนเก่งและมีความสุข ในภาวะของสังคมในยุคปัจจุบัน การจัดการศึกษาในโรงเรียนต้องช่วยเหลือให้นักเรียนให้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม กระบวนการแนะแนวจะเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ตั้งแต่เยาว์วัย เพราะจุดหมายของการแนะแนวเป็นกระบวนการที่มุ่งสร้างเสริมผู้เรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน มีทักษะการดำรงชีวิตมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม จริยธรรม รู้จักการเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา รู้จักคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาในช่วงวิกฤต วางแผนศึกษาต่อ และพัฒนาตนสู่โลกอาชีพ และการมีงานทำรวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม

อย่างมีความสุข การแนะแนวจึงมีบทบาทมากต่อการพัฒนาคน โดยองค์รวม ทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ

ขอบข่ายของงานแนะแนว

1. การแนะแนวการศึกษามุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพรู้จักแสวงหาความรู้ และวางแผนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวด้านการเรียนและนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน
2. การแนะแนวอาชีพ ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง และโลกของงานอย่างหลากหลาย มีเจตคติและนิสัยที่ดีในการทำงาน มีโอกาสได้รับประสบการณ์และฝึกงานตามความถนัดความสนใจ
3. การแนะแนวเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีอารมณ์มั่นคง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้าใจสิ่งแวดล้อมและสามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุขขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ได้กล่าวถึง การแนะแนวว่าการแนะแนวต้องดำเนินการตามแนวปฏิบัติ ดังนี้

3.1 จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบข้อมูลดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน

3.2 ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา

3.3 ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา

3.4 ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ด้านการแนะแนว การศึกษากับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

สรุป การแนะแนวการศึกษาเป็นการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนปรับตัวอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข สถานศึกษาต้องมีข้อมูลของผู้เรียน สภาพปัญหาและความพร้อมของสถานศึกษาประกอบกับนโยบายการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาและของสถานศึกษา มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และพิจารณากำหนดกรอบภารกิจการแนะแนวตามหลักการแนะแนว โดยให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 6 มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไก สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องว่าผู้ทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เป็นการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา ตรวจสอบโดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็น

กระบวนการที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้มีความเชื่อมั่นในใจว่าถ้ากำหนดตามกระบวนการที่กำหนดนี้แล้ว การศึกษาจะมีคุณภาพเป็นที่น่าพึงพอใจของผู้รับบริการ สถานศึกษาจะต้องมีระบบการประกันคุณภาพภายใน จัดระบบการทำงานภายในสถานศึกษาให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติ โดยมีความเชื่อว่าถ้าปฏิบัติแล้วจะทำให้ สถานศึกษามีคุณภาพ นักเรียนและผู้ปกครองพอใจในผลการเรียนรู้ จะส่งผลให้สถานศึกษามีความมั่นคงเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของผู้อื่น แนวทางปฏิบัติในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ได้ให้แนวปฏิบัติไว้ ดังนี้

1. จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
3. วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา
4. ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
5. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา
6. ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา
7. ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

จรัส นองมาก (2546 : 51) ได้กล่าวไว้ว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในหมายถึง สิ่งที่องค์กรกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของบุคลากรในองค์กร ให้มั่นใจได้ว่าถ้าดำเนินการตามที่กำหนดแล้ว จะทำให้องค์กรนั้นมีคุณภาพเป็นที่พอใจของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การดำเนินงานในองค์กรจะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็ปัจจัยเกื้อหนุนในการทำงาน กระบวนการทำงานและผลผลิตการประกันคุณภาพขององค์กรก็จะทำให้ผู้ประกอบการ คนทำงาน ผู้บริโภคและผู้รับ การบริการรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจขององค์กรนั้นๆ มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยและพอใจ ในผลงาน การประกันคุณภาพของสถานศึกษา ต้องมีการประเมินผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษา ว่าได้ดำเนินการครบถ้วนถูกต้องตามลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์หรือไม่ มีแนวปฏิบัติดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาหรือธรรมนูญโรงเรียน เพื่อทราบทิศทาง นโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นความต้องการที่จะทำให้สำเร็จในอนาคต รวมทั้งกรอบของงานแต่ละกลุ่ม
2. การดำเนินงานตามแผนหรือธรรมนูญโรงเรียน เป็นการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ลงมือปฏิบัติตามแผน รวมทั้งการอำนวยความสะดวก การช่วยเหลือแนะนำ เพื่อให้งานได้ดำเนินการไปตามกรอบที่กำหนด
3. การติดตามตรวจสอบ ปรับปรุงการดำเนินงานเป็นการควบคุมกำกับ ตรวจสอบและประเมินผลการทำงาน นำผลจากการตรวจสอบและประเมินผล มาแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อพัฒนาต่อไป
4. การประเมินตนเอง เป็นการประเมินเพื่อสรุปสภาพและผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของโรงเรียน ตามแผนพัฒนาหรือธรรมนูญโรงเรียนว่าประสบผลอย่างไร และจะดำเนินการต่อไปอย่างไรในแต่ละเรื่องซึ่งเป็นเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่หน่วยงานกำหนด

นอกจากนี้ สมศักดิ์ สินธุระเวช (2542 : 153) ได้กล่าวไว้ว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการรับประกันระบบการบริหารคุณภาพขององค์กร เป็นการสร้างความมั่นใจว่าผลผลิต เมื่อออกมาจากกระบวนการแล้วคุณภาพที่ดีตรงตามความต้องการของลูกค้า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจในคุณภาพของการจัดการศึกษา สถานศึกษาต้องแสดงความรับผิดชอบต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน คือผลผลิตต้องตอบสนองต่อลูกค้าและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมตัดสินใจในรูปคณะกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษาต้องแสดงการระหน้าที่มีความรับผิดชอบต่อมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งรวมทั้งมาตรฐานด้านผลผลิต ด้านปัจจัย และด้านกระบวนการ คุณภาพที่สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญคือ คุณภาพของผลผลิต แต่การที่จะได้มาซึ่งคุณภาพของผลผลิตที่ลูกค้าพอใจนั้น จะต้องมาจากคุณภาพของกระบวนการ (Process Quality) และคุณภาพของบุคลากร (Human Quality) กระบวนการที่มีคุณภาพเท่านั้นจึงจะสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพได้ และกระบวนการที่มีคุณภาพจะต้องเป็นกระบวนการที่ครบวงจรคุณภาพของคนต้องได้รับการฝึกฝน เพื่อให้ทำงานอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ รู้ถึงวิธีทำงานที่ถูกต้อง และจะต้องพัฒนาคุณภาพของคนในลักษณะที่สร้างบรรยากาศของการรับการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในองค์กร ซึ่งจะทำให้มีการปรับปรุงงาน และพัฒนาเทคโนโลยีได้ด้วยตนเองมีมูลค่าเพิ่มอยู่ในตัว แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกได้ 2 ระดับคือ

1. ระดับ Accountability หมายถึง สถานศึกษามีระบบการบริหารคุณภาพ ที่สร้างความมั่นใจ พึงพอใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน ซึ่งเป็นลูกค้าว่า ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ผู้ปกครอง และชุมชนจะเป็นผู้ยอมรับในคุณภาพของผู้จบการศึกษา โดยผู้ปกครองและชุมชน เข้ามาเกี่ยวข้องใน

รูปคณะกรรมการสถานศึกษา

2. ระดับ Accreditation หมายถึง สถานศึกษามีระบบการบริหารคุณภาพ ที่สร้างความมั่นใจ พึงพอใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ลูกค้ำ ว่าผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยมีองค์กรภายนอกเป็นผู้รับรองมาตรฐานการศึกษา

บทบาทการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ตามภาระงาน ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control)

1.1 การกำหนดมาตรฐาน

1.1.1 จัดทำมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นจากมาตรฐานชาติ โดยคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ

1.1.2 จัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิตของสถานศึกษา

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา

1.2.1 พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และพัฒนากระตุ้นจิตใจให้ผู้ร่วมงานรู้จัก และรักการเรียนรู้อยู่เสมอ เน้นให้บุคลากรในองค์กรมีความคิดริเริ่ม เพื่อการสร้างสรรค์ปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

1.2.2 มีการสร้างจิตสำนึกของผู้ร่วมงานให้เห็นว่าการปรับปรุงคุณภาพจะต้องปรับปรุงอยู่ตลอดเวลาและเป็นหน้าที่ของทุกคน

1.2.3 เป็นสมาชิกชมรมวิชาชีพครูหรือสมาชิกชมรมทางวิชาการของเขตพื้นที่การศึกษาและเป็นเครือข่ายศูนย์วิทยบริการ

1.2.4 จัดทำธรรมนูญสถานศึกษา

1.2.5 พัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

1.2.6 ดำเนินการบริหารคุณภาพ โดยมุ่งเน้นผลผลิตที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า

2. การตรวจสอบคุณภาพ หรือการทบทวนคุณภาพภายใน (Internal Audit or Internal School Review)

2.1 สถานศึกษาต้องดำเนินการทบทวนคุณภาพภายในด้านคุณภาพสถานศึกษาและคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทุกปี โดยคณะทำงานของสถานศึกษา

2.2 นำผลการทบทวนคุณภาพมาดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงให้ได้คุณภาพตาม

มาตรฐานที่กำหนด

3. การประเมินคุณภาพการศึกษา สถานศึกษากำหนดให้มีการประเมินความก้าวหน้า และประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการของสถานศึกษาในทุกๆ แผนงาน แล้วนำผลมาพัฒนาปรับปรุงการประกันคุณภาพการศึกษาโดยให้สถานศึกษาจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยจัดทำรายงานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเป็นประจำทุกปี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องได้รับการประเมินอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุกระยะเวลา 5 ปี ทั้งนี้การประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก สำหรับสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องดำเนินการภายใน 6 ปี เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา ตามที่หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวไว้ว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย

- 3.1 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- 3.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
- 3.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 3.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 3.5 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
- 3.6 การประเมินคุณภาพการศึกษา
- 3.7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
- 3.8 การผลจระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

หลักเกณฑ์และวิธีการในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. ให้สถานศึกษาจัดโครงสร้างการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
2. ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีหน้าที่กำหนดแนวทาง วิธีการ และกำกับ ติดตามให้ความเห็นเสนอแนะ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
3. ให้สถานศึกษาจัดระบบสารสนเทศที่มีข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

4. ให้สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่ครอบคลุมสาระ การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่น และ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. ให้สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงหลักการ และครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

5.1 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความจำเป็นอย่างเป็น อย่างเป็นระบบและมีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ

5.2 กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และสภาพความสำเร็จของการพัฒนา ได้ อย่างต่อเนื่องชัดเจนและเป็นรูปธรรม

5.3 กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชา หรือผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่ อ้างอิงได้ให้ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริม การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

5.4 กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ

5.5 กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียน รับผิดชอบและดำเนินการตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.6 กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางให้บิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคลากรใน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

5.7 กำหนดการจัดงบประมาณ และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ให้สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษารวมทั้งมีการ กำกับ ติดตาม การดำเนินงาน ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

7. ให้คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบ ทบทวน และรายงานการดำเนินงาน ตาม แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสำหรับการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาให้ใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม เช่น การสังเกตพฤติกรรมและ กระบวนการทำงาน กระบวนการจัดการเรียนการสอน การสอบถาม การสัมภาษณ์ การพิจารณา หลักฐาน ร่องรอยการปฏิบัติงานตัวอย่างผลงาน และแฟ้มสะสมงาน ตลอดจนการใช้แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบทดสอบและแบบวัดมาตรฐาน

8. ให้สถานศึกษาจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี โดยระบุความสำเร็จตาม เป้าหมายที่กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พร้อมหลักฐานข้อมูล เสนอต่อ หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการบริหาร ที่มุ่ง

จะแสวงหาสิ่งที่ดีกว่าให้เกิดขึ้นในองค์กร เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ ของผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด สถานศึกษาที่จะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในโดยอาศัยกระบวนการ วางแผน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ

การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ระบุให้การจัดการศึกษา ยึดหลัก การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น รวมทั้งส่งเสริม ความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมี การจัดการ ศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรร ภูมิปัญญา และวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้ง หาวิธีการสนับสนุนให้มีการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพัฒนาระหว่างชุมชน โดยเฉพาะ ในมาตราที่ 41 ระบุให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร เอกชน สถาบัน อื่นๆ มีส่วนร่วมจัดการศึกษาอันจะส่งผลต่อ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย พัฒนาระบบ บริหารจัดการในทุกระดับให้ มีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ทั้งด้านคุณภาพและ มาตรฐานซึ่งมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. การศึกษาสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน
2. จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนา ทักษะ วิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น
3. การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของ สถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่ จัดการศึกษา
4. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่าง บุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น ชุมชนตามความหมายในพระราชบัญญัติแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กล่าวถึง ชุมชน หมายถึง บุคคล ครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา โรงพยาบาล สถานประกอบการ องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ และสถาบันทางสังคมต่างๆ ชุมชนจึงรวมถึงทุกคนทุกองค์กรและทุกหน่วยงานที่อยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ แต่ละชุมชนจะมีความแตกต่างกัน ในการบริหารสถานศึกษาต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ และยึดหยุ่นไปตามความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ สถานที่ และเวลา ชุมชนแต่ละที่จะมีความ แตกต่างกัน ดังนั้นควรศึกษาสภาพของชุมชนแต่ละที่ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร วิธีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเป็นอย่างไรบ้าง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพิจารณาหาแนวทางในการส่งเสริม

ความรู้แก่ชุมชนต่อไป ในปัจจุบันโลกมีความเจริญไปมากการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนต้องอาศัยหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมพัฒนาชุมชนให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการพัฒนาท้องถิ่นตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้า สถานศึกษาจึงมีบทบาทมากที่จะส่งเสริมพัฒนาความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนโดยการจัดกิจกรรมให้ความรู้ ฝึกอบรม ซึ่งมีกระบวนการฝึกอบรมและพัฒนา ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น โดยมีการระดมความคิดเห็น อุดมการณ์ ในการการพัฒนาทั้งภายในและภายนอกขององค์กร และชุมชน ท้องถิ่น
2. กำหนดการวางแผนปฏิบัติการร่วมกัน ที่จะจัดกิจกรรมทางวิชาการทั้งในระยะสั้นระยะยาว แผนจะเป็นทิศทางในการบริหารจัดการศึกษาการปฏิบัติงานที่ไม่แผนยอมส่งผลให้ชุมชนค่อยๆ พัฒนาความรู้ความสามารถของชุมชนเอง
3. ปฏิบัติตามแผนซึ่งเป็นหัวใจ ที่สำคัญที่จะทำให้กิจกรรมที่ทำร่วมกันไว้ เกิดความสำเร็จเป็นไปตามแผน
4. การตรวจสอบ รายงาน ประเมินผล เป็นการศึกษา วิเคราะห์ พิจารณาถึง กิจกรรมงานโครงการต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไปตามกำหนดหรือไม่ และนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข

สถานศึกษาจึงเป็นอีกแห่งหนึ่งของการที่จะส่งเสริมให้ความรู้แก่ชุมชน ท้องถิ่น ให้ขับเคลื่อนความเจริญก้าวหน้าของชุมชนในทุกรูปแบบ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในงานการบริการงานวิชาการในชุมชน จะมีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด เป็นที่ยอมรับว่าขึ้นอยู่กับผู้บริหาร สถานศึกษาที่ชุมชนศรัทธา สถานศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นสถานบันของรัฐและชุมชน จึงมีการกิจเพื่อชุมชน โดยเฉพาะเป็นศูนย์พัฒนาชุมชน ส่งเสริมความรู้ทางวิชาการให้แก่ชุมชนด้วย ซึ่งมีแนวทาง การดำเนินงาน ดังนี้

1. เป็นศูนย์รวมข่าวสาร ด้วยการให้ข่าว ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เปิดโอกาสให้สมาชิกชุมชนได้มีโอกาสเข้าศึกษาและร่วมกิจกรรมต่างๆ
2. เป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับด้านอาชีพโดยที่สถานศึกษาเป็นศูนย์ในการให้ความรู้ และ ฝึกอาชีพให้ชุมชนรวมทั้งการส่งเสริมอาชีพและทำแปลงสาธิตด้วย
3. เป็นศูนย์รวมวัฒนธรรม โดยปกติสถานศึกษาจะเป็นผู้นำ และจัดงานประเพณี การแสดง กีฬา กิจกรรมนันทนาการ เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมหรือเป็นศูนย์วัฒนธรรมประเพณี ในแต่ละท้องถิ่น

ส่วนบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาในโรงเรียน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับ บุคคล ครอบครัว ชุมชนส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มี การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน การให้ชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมและ มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา ถือเป็นเรื่อง

ที่มีความสำคัญมาก จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกคนในสังคมได้ทราบ เกิดความตระหนัก และรับผิดชอบร่วมกันเพราะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) ดังนั้น ปวงชนจึงต้องร่วมกันจัดการศึกษา (All for Education) เพื่อพัฒนาสังคม นอกจากนี้บทบาทของผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อโรงเรียนมีดังนี้

1. เป็นครูภูมิปัญญา วิทยากรท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน
2. แหล่งความรู้เช่นวัด ศาสนาสถาน พิพิธภัณฑ์สถานประกอบการ แหล่งโบราณสถาน ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
3. ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานด้านการศึกษา
4. ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ทุกรูปแบบ

ส่วนภารกิจผู้ปกครองที่โรงเรียนพึงปรารถนา ให้มีขึ้นและผู้ปกครองสามารถช่วยเหลือโรงเรียนได้ มีดังนี้

1. การเข้ามาช่วยเหลือ ครูในการดูแลผู้เรียนทั้งบุตรหลานของตนเองและเด็กคนอื่น
2. การเข้ามาให้ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ที่เชี่ยวชาญลึกซึ้งแก่ผู้เรียน โดยเฉพาะพาทำสิ่งต่างๆ ที่จะสืบทอดประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของสังคมชุมชนสืบไป
3. การร่วมเรียนรู้ กับครูเกี่ยวกับพฤติกรรมแนวทางการเรียนรู้ของผู้เรียนและแนวทางให้การสนับสนุน การจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มที่ในแต่ละวัย แต่ละเรื่องที่ต้องการ
4. การเป็นผู้ให้และรับรู้ข้อมูล เกี่ยวกับตัวผู้เรียน ตลอดจนการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนพัฒนาผู้เรียนที่เป็นลูกหลานร่วมกับครู และการวางแผนพัฒนาผู้เรียนทั่วไปให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5. การจัดการเรียนรู้เพิ่มเติม ให้แก่ผู้เรียน นอกเหนือจากโรงเรียนจัดเตรียมให้ โดยเฉพาะเป็นการจัดการเรียนรู้ในลักษณะที่ช่วยเสริมให้ความหมายและช่วยพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างบ้าน และ โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้นควรดำเนินการดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมวางแผน ร่วมรับผิดชอบ และร่วมตัดสินใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามนโยบายการกระจายอำนาจ
2. ผู้ปกครองได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการศึกษา
3. คณะครูและผู้ปกครองแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก
4. มีการสื่อสารทางจดหมายและวิธีการอื่นๆ
5. การประชุมอภิปรายผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การพัฒนา และความก้าวหน้าในการเรียนรู้
6. ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมประเมินหลักสูตรและบริการต่างๆ

7. ผู้ปกครองต้องได้รับการต้อนรับตลอดเวลา

สรุป การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา เป็นวิทยากรถ่ายทอดภูมิปัญญาในด้านที่เชี่ยวชาญ จัดแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้โดยมุ่งผลประโยชน์ที่ผู้เรียนพร้อมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมคิด ร่วมทำร่วมพัฒนาทักษะทั้งส่วนตัว และส่วนรวม เป็นมิติใหม่แห่งการพัฒนาความรู้แก่บุคคล ครอบครัวชุมชนท้องถิ่น

การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

การศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับคนในชุมชนและองค์กรอื่นที่ร่วมการจัดการศึกษาการจัดการที่ดีจะต้องคำนึงถึงชุมชน ท้องถิ่น สนองความต้องการของคนในท้องถิ่นบุคคลที่อยู่ในชุมชนจะต้องมีส่วนในการตัดสินใจในกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา ส่งผลให้การจัดการศึกษาในปัจจุบันเน้นเรื่องการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน และสังคม โดยพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และให้ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา ซึ่งมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียง ภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา

2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ

นอกจากนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พุทธศักราช 2545 – 2549 กล่าวถึง การทำงาน ประสานความร่วมมือในรูปแบบของประชาคม ผนึกกำลังทุกฝ่ายทำงานร่วมกัน เพื่อให้มีส่วนร่วมในกระบวนการการพัฒนา ทั้งนโยบายการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากที่สุด และยังมีกฎกระทรวงที่กำหนดบุคคลในการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาไว้ว่า คณะกรรมการส่วนหนึ่งจะต้องประกอบด้วยชุมชน องค์กรส่วนอื่นๆ ทำให้สถานศึกษาต้องหันมาให้ความสนใจ ประสานงานร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา ประโยชน์และคุณค่าของการประสานงานร่วมกันในการจัดการศึกษาซึ่งเป็นผลดีทั้งสถานศึกษา และชุมชน ต่างฝ่ายให้ความร่วมมือช่วยเหลือ มีความรับผิดชอบก่อให้เกิดผลดีหลายประการ คือ

1. เกิดกระบวนการกลุ่มและทำงานร่วมกันการปฏิบัติงานเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นหรือชุมชน

2. เป็นการกระจายอำนาจให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษา ได้ทราบปัญหาที่แท้จริง

3. ทำให้ใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างคุ้มค่าจะช่วยเหลือดูแลการใช้ทรัพยากรต่างๆ ในชุมชนทั้งคน เงิน วัสดุ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ของคนส่วนรวม

4. ช่วยในเรื่องระบบการติดตามผล สถานศึกษาและชุมชนจะควบคุมดูแลตรวจสอบการทำงานให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน

5. สร้างจิตสำนึกที่ดีในการทำงาน เพื่อเด็กเพื่อสังคมและส่วนรวมมากกว่าการทำงานเพื่อตนเอง

บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1. การมีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนรวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

2. การกำหนดนโยบาย เป้าหมายในการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา

3. การประชาสัมพันธ์สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา ร่วมสร้างความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ถูกต้องแก่ ผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ นำไปสู่การมีส่วนร่วมใน การส่งเสริมวิชาการให้

4. การเป็นผู้สนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา

5. การตรวจสอบการจัดการศึกษา เป็นการตรวจสอบผลจากผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนในเรื่องการวัดผลการปฏิบัติ การพัฒนาตนเองของครูและนักเรียน การปรับปรุงบรรยากาศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประสานความร่วมมือพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษากับองค์กรอื่น

1. การสร้างศรัทธาในตนเอง ผู้บริหาร และคณะครูในโรงเรียน ต้องพยายามพัฒนาตนเองให้ชุมชนได้เกิดความรู้สึกศรัทธาร่วมมือกันปฏิบัติจริงเช่น การให้ความรู้ให้เป็นผู้รอบรู้ปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาคุณลักษณะนิสัย คุณธรรมให้เป็นที่ยอมรับ และชุมชนปรารถนา

2. การร่วมกันสร้างศรัทธาให้สถาบัน ผู้บริหารและคณะครู ร่วมกันพัฒนาโรงเรียนให้ชุมชนมีความภูมิใจและเชื่อมั่นในการเรียนการสอนเช่น การพัฒนาโรงเรียนให้ก้าวหน้ามีชื่อเสียง มีคุณภาพนักเรียนมีคุณลักษณะ ความรู้ความสามารถ ตรงตามหลักสูตรและสังคมต้องการ สภาพโรงเรียนร่มรื่นเป็นปัจจุบัน ก้าวทันต่อความเจริญก้าวหน้า

3. การสร้างความสนิทสนมกับชุมชน ผู้บริหารและคณะครูผู้สอนต้องให้ความสัมพันธ์ในการสร้างความสนิทสนมกับชุมชน ด้วยการให้เวลาต้อนรับให้การบริการด้วยความเต็มใจไปร่วมงาน

ช่วยเหลือพัฒนาชุมชนเป็นประจำ

4. การเสริมสร้างเกียรติคุณชุมชน ผู้บริหารและคณะครูจะต้องให้เกียรติแก่ชุมชนหรือคณะบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมและเท่าเทียมกัน

5. การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับ ชุมชน ผู้บริหาร และคณะครู ต้องร่วมกันจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างหลากหลายและเป็นประจำโดยถือหลักมนุษยสัมพันธ์เป็นหลักมุ่งเน้นความร่วมมือมากกว่าการต้องการทรัพยากรพัฒนาโรงเรียน

6. การร่วมกันประชาสัมพันธ์โรงเรียน ผู้บริหารและคณะครูทุกคนต้องถือว่าหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ งานให้ชุมชนทราบ ด้วยวิธีการต่างๆ ตามที่มีโอกาสและต่อเนื่องตลอดเวลา จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามบทบาทมากยิ่งขึ้น

ประโยชน์และคุณค่าของการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น ดังนี้

1. เกิดกระบวนการกลุ่มและทำงานร่วมกันการปฏิบัติงานเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นหรือชุมชน ต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานในการพัฒนาวิชาการ

2. เป็นการกระจายอำนาจให้ชุมชน ท้องถิ่น มีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษา ได้ทราบปัญหาที่แท้จริงและยังเป็นการลดภาระการทำงานส่วนกลาง

3. ทำให้ใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างคุ้มค่าการที่ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทุกคนจะร่วมกันดูแลการใช้ทรัพยากรต่างๆ ในชุมชน ทั้งคน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อผลประโยชน์ของคนส่วนรวม

4. ช่วยในเรื่องระบบการติดตามผล สถานศึกษา และชุมชนจะควบคุมดูแล ตรวจสอบการทำงานให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน

5. สร้างจิตสำนึกที่ดีในการทำงานเพื่อเด็กเพื่อสังคมและส่วนรวมมากกว่าการทำงานเพื่อตนเอง

สรุป การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารจะทำตามลำพังไม่ได้ ต้องใช้หลายๆรูปแบบ หลายๆวิธี เพื่อให้ชุมชนยอมรับเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสถานศึกษา ผู้บริหารต้องอดทนและเป็นคนที่ชุมชนพึงพอใจด้วย

การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาอื่น

ในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการให้แก่ชุมชน มีแนวทางการบริหาร ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กล่าวคือ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นนอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษามีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1. สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
2. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
3. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การให้ความรู้ด้านการจัดการศึกษาว่าด้วยการจัดการศึกษาโดยบุคคล ครอบครัวซึ่งออกโดยอาศัยตามมาตราที่ 12 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดให้ บิดามารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นการจัดการศึกษาให้บุตรหรือบุคคลผู้อยู่ในความปกครองของครอบครัว โดยต้องจัดตามแผนการจัดการศึกษาที่ครอบครัวและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกันกำหนดให้บุคคลในครอบครัวหรือ ผู้ได้รับมอบหมายจากครอบครัวเป็นผู้ดำเนินการสอนซึ่งมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ครอบครัวดำเนินการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและจัดทำรายงานการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการจัด การเรียนการสอนและสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ส่วนวิธีการประเมินสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดให้มีการวัดผลประเมินผลในกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านการวัดผลและประเมินผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งให้ครอบครัวจัดให้มีการเรียนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียนและจัดให้มีการวัดผลประเมินผลใหม่ภายในระยะเวลาที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนด เมื่อผ่านการประเมินสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาก็ออกหนังสือรับรองหรือหลักฐานการจบการศึกษา แก่ผู้เรียนหากครอบครัวใดสนใจจะจัดการศึกษาให้ยื่นคำขออนุญาตจัดได้ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ครอบครัวมีภูมิลำเนาอยู่ สอดคล้องกับ อาทธร ทองสวัสดิ์ (2547 : 67) ได้กล่าวไว้ว่า

คำขออนุญาตต้องมีรายละเอียดประกอบด้วย

1. ชื่อ ชื่อสกุล ของครอบครัว
2. ชื่อ ชื่อสกุล ของผู้เรียน
3. สำเนาและภาพถ่ายทะเบียนของครอบครัวและผู้เรียน
4. ที่ตั้งและแผนผังสถานที่ซึ่งใช้จัดการศึกษา
5. สำเนาหลักฐานวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าของผู้จัดการศึกษา
6. ระดับและประเภทการจัดการศึกษา
7. แผนการจัดการศึกษาที่ครอบครัว และสำนักงานร่วมกันกำหนดตาม ความมุ่งหมายหลักการ และแนวทางตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

สรุปการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เป็นการสร้างความเข้าใจให้ทุกคนในสังคมได้ทราบและเกิดความตระหนักและรับผิดชอบร่วมกันนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากเพราะการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ดังนั้นปวงชนต้องร่วมกันจัดการศึกษา เพื่อปฏิบัติการเรียนรู้ ให้แก้ปัญหาทั้งหมดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พอจะสรุปได้ว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการ ที่ได้กล่าวมาเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานในโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจในขอบข่ายของงานวิชาการ จำนวน 12 ด้านอย่างถ่องแท้ ได้แก่

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น

ทั้งนี้เพื่อที่จะบริหารงานวิชาการให้เกิดคุณภาพ แก่ผู้เรียน และในบทบาทหน้าที่การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล พร้อมทั้งอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสถานศึกษา ตามการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อให้ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ชุมชน อย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน ระดับอนุบาลศึกษา

การจัดการศึกษาเอกชน โรงเรียนเอกชน มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 1)

การศึกษาเอกชน หมายถึง กิจกรรมการศึกษาที่เอกชนหรือคณะบุคคลเป็นผู้จัดโดยใช้ทรัพยากรหลักทั้งที่เป็นคน (man power) ทุนทรัพย์ (money) และวัสดุอุปกรณ์ (material) ของภาคเอกชน และจัดขึ้นด้วยวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์อันจำกัดสำหรับบุคคลเฉพาะกลุ่ม เฉพาะเหล่านั้นเท่านั้น จากคำจำกัดความข้างต้นนี้ สรุปได้ว่าการศึกษาเอกชนเป็นกิจกรรมที่มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ผู้จัดกิจกรรม เป็นเอกชน บุคคลหรือคณะบุคคล ในกรณีที่เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องดำเนินการในฐานะของภาคเอกชนผู้จัดกิจกรรมดังกล่าวมีชื่อเรียกต่างๆ กัน ได้แก่ ผู้จัดการ เจ้าของ และผู้รับใบอนุญาต
2. ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษา ได้แก่ คนหรือบุคลากรทางการศึกษา ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์และเงินทุนจะต้องมาจากภาคเอกชนเป็นหลัก
3. วัตถุประสงค์เป็นการจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์อันจำกัด สำหรับบุคคลเฉพาะกลุ่มมิได้จัดให้กับบุคคลทั่วไป
4. ผู้เรียนโดยปกติผู้เรียนหรือผู้รับบริการทางการศึกษาจะเป็นบุคคลที่มีพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจในระดับเดียวกัน

ประเภทของการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในระดับอนุบาล 2 ลักษณะ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2545 : 50)

1. โรงเรียนประเภทในระบบโรงเรียน ประเภทสามัญศึกษาระดับก่อนอนุบาล
2. โรงเรียนการศึกษาพิเศษ และการศึกษาสงเคราะห์

การจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชน ส่วนใหญ่เป็นการจัดการศึกษา ตามมาตรา 15 (1) อ้างถึงในพระราชบัญญัติกฎหมายระเบียบข้อบังคับและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชนเป็นการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนที่ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐ ช่วยรัฐจัดการศึกษาและสามารถตอบสนองนโยบายของรัฐได้เป็นอย่างดี ผู้ที่มีส่วนสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนเอกชนให้มี

ประสิทธิภาพ คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งที่จะวางรากฐานทางการศึกษาให้แก่เยาวชน รวมทั้งการอบรม จริยธรรม มารยาทในสังคมและขนบประเพณีอันดีงาม ให้เยาวชนเป็นผู้ที่มีคุณภาพ มีภูมิปัญญา รู้จักนำความรู้ไปปรับใช้ในสังคมให้เหมาะสมกับสังคมไทยในปัจจุบัน

ความเป็นมาของการศึกษาไทยและวิวัฒนาการการศึกษาปฐมวัย

“การพัฒนาคนให้เป็นกำลังของชาติ ที่มีประสิทธิภาพก็เป็นเรื่องควรทำวิธีการสร้างคนให้ดีที่สุด คือการให้การศึกษา” พระราชดำริ ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เกี่ยวกับการศึกษาระดับก่อนประถมของไทย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงมีโครงการในพระราชดำริการจัดตั้งศูนย์เด็กปฐมวัย มีความสำคัญ 2 ประการ 1) เพื่อช่วยอบรมเลี้ยงดูเด็กกำพร้าจากมูลนิธิต่างๆ 2) เพื่อเป็นสวัสดิการแก่ข้าราชการบริพาร และข้าราชการจากหน่วยงานต่างๆ ที่อยู่ในบริเวณพระบรมหาราชวัง สำหรับในชนบทมีโครงการอาหารกลางวัน

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาก่อนภาคบังคับที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในอันที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับวัยและพัฒนาการ ทั้งนี้เนื่องจากเด็กปฐมวัยหมายถึงเด็กที่มีอายุระหว่างแรกเกิด - 6 ขวบนั้น เป็นวัยที่มีพัฒนาการทุกด้าน เจริญเติบโตในอัตราที่สูงที่สุด โดยเฉพาะระบบประสาทและสมองซึ่งเจริญเติบโตได้ถึงร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่ เป็นระยะที่เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุดในชีวิต ศักยภาพแห่งการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ หากได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้อง นักจิตวิทยาและนักการศึกษาทั่วไปต่างเชื่อว่า ประสบการณ์ที่เด็กปฐมวัยได้รับ ปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาการทุกด้านต่อเนื่องไปจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ การวางรากฐานที่ดีให้กับเด็กปฐมวัยจึงเท่ากับเป็นการเตรียมและสร้างพลเมืองที่ดีมีคุณภาพให้กับประเทศชาตินั้นเอง อาจกล่าวได้ว่าจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย ก็เพื่อสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านให้เจริญเติบโตถึงขีดสุดของศักยภาพและ เตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนรู้และชีวิต โดยคุณสมบัติที่มุ่งสร้างเสริม คือ กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่มคุณธรรม จริยธรรม วิถีชีวิตไทย สิ่งแวดล้อมและค่านิยม ความเสมอภาค (ภรณ์ คุรุรัตน์. 2547 : 38) ดังนั้น การจัดการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเป็นการวางรากฐานเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อีกทั้งยังมีความสำคัญในฐานะที่เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจัดการศึกษา ของมนุษย์อันเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ การศึกษาปฐมวัยจึงเป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลสำหรับอนาคตของประเทศบนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ แม้ว่าการจัดการศึกษาปฐมวัย ของไทยเราจะมีมาตั้งแต่โบราณกาล คือ ตั้งแต่ในสมัยกรุงสุโขทัยก็ตามแต่มิได้มีการดำเนินการอย่างมีแบบแผนกล่าวคือเป็นการศึกษาแบบไม่เป็นทางการ (Informal Education) คือไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ไม่มี

โรงเรียนสำหรับเรียนโดยเฉพาะ ไม่มีหลักสูตร ไม่มีการบังคับ เป็นการสอนแบบให้เปล่า ไม่มีค่าจ้างหรือค่าเล่าเรียน การเรียนจึงขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้เรียน เนื้อหาที่เรียนเน้นพุทธศึกษาและวิชาชีพเป็นหลัก การจัดการศึกษาปฐมวัยลักษณะนี้ดำเนินมาจนถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คือตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2411 เป็นต้นมา บ้านเมืองได้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน รวมทั้งการศึกษาก็ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนี้ด้วย และได้เกิดการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญ จากการปฏิรูปการศึกษาในครั้งนี้ส่งผลให้การจัดการศึกษา ปฐมวัยมีรูปแบบที่ชัดเจนขึ้น ถือเป็นการศึกษาปฐมวัยในยุคเริ่มต้นอย่างมีระเบียบแบบแผน รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ปรากฏขึ้นเป็นประการแรก คือ มีการจัดตั้ง “โรงเรียนเด็ก” และมีการจัดตั้งโรงเรียนขึ้นเป็นครั้งแรก คือ โรงเรียนราชกุมาร และ โรงเรียนราชกุมารี สำหรับพระเจ้าลูกยาเธอ และพระเจ้าลูกเธอที่ยังทรงพระเยาว์ นับเป็นสถานศึกษาปฐมวัยแห่งแรกที่เปิดดำเนินการอย่างเป็นระบบโดยมีการกำหนด ชั้นเรียน วิชาเรียน และเวลาเรียนที่ชัดเจน ความตื่นตัวเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในยุคนี้ยังปรากฏในช่วงปลายรัช สมัยนี้ด้วย กล่าวคือ ได้มีการเผยแพร่ขยายแนวความคิดในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามแบบตะวันตกของเฟรเดอริค เบดและมอนเตสซอรี เข้ามาในประเทศไทยเป็นครั้งแรกและจากการนี้ได้ก่อให้เกิดการศึกษาในรูปแบบ “อนุบาล” ขึ้นในสมัยต่อมาอีกอย่างแพร่หลาย โดยเริ่มในลักษณะโรงเรียนราษฎร์เป็นส่วนใหญ่ โรงเรียนราษฎร์ที่เปิดสอนในระยะแรกมี 3 แห่ง คือ วัฒนาวิทยาลัย มาแตร์เดอี และราชินี หลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนทั้งสามแห่ง คือ แนวหลักสูตรของเฟรเดอริค เบดและมอนเตสซอรี

นอกจากนี้รัฐบาลได้ส่งบุคลากรไปดูงานด้านการอนุบาลศึกษา ในต่างประเทศ และเมื่อกลับมาได้นำแนวคิดมาจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลของรัฐในปี พ.ศ. 2483 คือ โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ ซึ่งยึดแนวการสอนแบบมอนเตสซอรี และเริ่มมีหลักสูตรใช้อย่างเป็นทางการและเป็นต้นแบบของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ในระยะต่อมา เป็นที่น่าสังเกตว่าปรัชญาการจัดการศึกษาที่นักการศึกษาไทยได้รับอิทธิพลมาจากการไปศึกษาดูงานในต่างประเทศจนมีการจัดตั้งโรงเรียน อนุบาลของเอกชน และของรัฐ โดยยึดแนวการจัดการศึกษาของเฟรเดอริค เบด และของมอนเตสซอรี

สำหรับหลักสูตรระดับปฐมวัยมีการประกาศใช้เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2489 มาจนถึงปัจจุบัน มี 4 สมัย เริ่มจากสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา ธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ แบ่งเป็น 5 ยุคคือ

1) ช่วง พ.ศ. 2489 - 2493 หลักสูตรที่ใช้คือ แนวการเตรียมการจัดอนุบาลศึกษา กำหนดหลักสูตรไว้ 2 ปี วิชาที่เรียนได้แก่ หน้าที่พลเมือง และศีลธรรม การเล่นสีกะขี้เหล็ก ภาษาไทย เลข คณิต ความรู้เรื่องเมืองไทย วาดเขียนและการฝีมือ ขบร้อง สุขศึกษา

2) ช่วง พ.ศ. 2494 - 2502 หลักสูตรคล้ายคลึงกับหลักสูตรในช่วงปี พ.ศ. 2489 - 2493 โดยกำหนดให้เรียนวิชาต่อไปนี้เป็น หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ธรรมชาติศึกษา สุขศึกษาและพลศึกษา ขับร้องเพลง ดนตรี วาดเขียนและการฝีมือ

3) ช่วง พ.ศ. 2503 - 2519 หลักสูตรฉบับนี้เป็นการเรียนการสอนโดยแยกเป็นรายวิชาทั้งสิ้น 7 รายวิชา ได้แก่ ไทย เลขคณิต พละนาฏย ธรรมชาติศึกษา สังคมศึกษา ศิลปศึกษา ขับร้องและดนตรี

4) ช่วง พ.ศ. 2520 - 2534 มีการประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ 2520 มีการประกาศใช้ระเบียบการจัดชั้นเด็กเล็ก และในแผนการศึกษาชาตินี้ได้มีการกล่าวถึงการศึกษาปฐมวัยไว้อย่างชัดเจน โดยใช้ชื่อว่า “ระดับก่อนประถมศึกษา” ซึ่งเป็นการศึกษาที่มุ่งอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา เพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมทุกด้าน โดยมุ่งจัดประสบการณ์การเรียนการสอนเป็นมวลประสบการณ์ 3 กลุ่ม คือ เตรียมสร้างเสริมทักษะภาษาไทยและคณิตศาสตร์ เตรียมสร้างเสริมประสบการณ์ และเตรียมสร้างเสริมลักษณะนิสัย

5) ช่วง พ.ศ. 2535 - 2538 เป็นช่วงที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมีความก้าวหน้ามาก โดยเฉพาะหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือที่เรียกว่า “แนวการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษาฉบับปรับปรุง” โดยมุ่งพัฒนาเด็กทุกด้าน และเน้นพัฒนาคุณสมบัติที่ดีให้แก่เด็กด้วยการจัดในรูปกิจกรรมแทนการสอนเป็น รายวิชาให้สอดคล้องกับ การพัฒนาคุณสมบัติที่ดีให้แก่เด็กวัยนี้รวมทั้งยึดเด็กเป็นศูนย์กลางในการ จัดกิจกรรม และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

การศึกษาปฐมวัยกับการอนุบาลศึกษา

การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กอายุแรกเกิด - 8 ปี ที่รวมถึงการเรียนในโรงเรียนเตรียมอนุบาล อนุบาลและประถมศึกษา แต่ตำราหลายเล่มจะเน้นการศึกษาสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี ซึ่งเป็นขั้นเตรียมอนุบาลและชั้นอนุบาล (Eliason and Jenkins. 1994 : 1) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดความสับสนระหว่างคำว่า อนุบาลกับการศึกษาปฐมวัย ซึ่งโดยแท้จริงแล้ว การศึกษาอนุบาลเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปฐมวัยที่เป็นการศึกษาก่อนเข้า โรงเรียน เป็นจุดเชื่อมระหว่างบ้านและโรงเรียนถ้าจัดลำดับของสถานศึกษาปฐมวัยแล้ว จำแนกตามอายุเด็กได้เป็น 3 ระดับ คือ

1) สถานเลี้ยงเด็ก (Nursery) เป็นสถานบริการการดูแลเด็กและให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง จัดสำหรับเด็กอายุ 2 ขวบแรก

2) โรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery school) รับเด็กตั้งแต่ 2 ขวบ หรือ 1 ขวบครึ่ง ถึง 3 ขวบ ทำหน้าที่ในการดูแล ส่งเสริมพัฒนาการร่างกาย จิตใจ สังคม และภาษา

3) โรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) ตามความหมายในพจนานุกรม คำว่า อนุบาลเป็นคำนามเรียกโรงเรียนที่สอนเด็กที่มีอายุระหว่าง 3 ขวบครึ่ง ถึง 7 ขวบ ว่าโรงเรียนอนุบาลเรียกครูที่สอนโรงเรียนว่าครูอนุบาล เรียกนักเรียนโรงเรียนอนุบาลว่า นักเรียนอนุบาลปัจจุบันโรงเรียนอนุบาลรับตั้งแต่เด็กอายุ 3 ขวบ เป็นต้นไป

การเปลี่ยนแปลงการศึกษาอนุบาลไปสู่การศึกษาปฐมวัยของประเทศไทยนั้นปรากฏในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535-2539) ที่นโยบายการศึกษามุ่งถึง “(1) จัดการศึกษาและส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการของเด็ก ตามสภาวะความต้องการพื้นฐานตามวัย ตั้งแต่ปฏิสนธิและการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และ (2) ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการบริการเพื่อเตรียมความพร้อม อย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา” จากแผนพัฒนาการศึกษาพุทธศักราช 2535 นี้ นับเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดการศึกษาปฐมวัยของประเทศไทย ในขณะที่การจัดเตรียมครูปฐมวัยในระดับปริญญาโท เริ่มต้นเป็นครั้งแรกที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปี พ.ศ. 2527 (ภรณ์ คุรุรัตน์, 2546 : 51) ส่วนการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยโดยสอดคล้องกับนิยามการศึกษา ปฐมวัย เริ่มในปี พ.ศ. 2540 กล่าวคือกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ขึ้น 3 หลักสูตรดังนี้

หลักสูตรก่อนประถมศึกษาแรกเกิด- 1 ปี

หลักสูตรก่อนประถมศึกษาอายุ 1-3 ปี

หลักสูตรก่อนประถมศึกษาอายุ 3-6 ปี

ข้อกำหนดที่เป็นจุดสำคัญสำหรับการศึกษาปฐมวัยคือต้องมีการอนุบาลศึกษาทุกประเทศ แม้แต่ประเทศไทย แต่ไม่ได้หมายถึงว่าจะต้องเป็นการศึกษาภาคบังคับ แต่เป็นนโยบายทางการศึกษา จะเห็นได้ว่าการอนุบาลศึกษา ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปฐมวัย หากจะให้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยครอบคลุมตามความหมายที่แท้จริงจะต้องมีการ ศึกษาที่ครอบคลุมทั้งพัฒนาการเด็กแรกเกิดถึงอายุ 8 ขวบ โดยมีการศึกษาและการศึกษาสำหรับผู้ปกครองด้วยไม่ใช่นำเฉพาะการอนุบาล ความแตกต่างของการศึกษาปฐมวัยและการอนุบาลศึกษาเปรียบเทียบได้ดังนี้

การศึกษาปฐมวัย การอนุบาลศึกษา

อายุเด็ก

แรกเกิด-8 ปี

แรกเกิด-6 ปี

ประเภทโรงเรียน

สถานเลี้ยงเด็ก

โรงเรียนเด็กเล็ก

โรงเรียนอนุบาล

โรงเรียนเตรียมประถมศึกษา (ประถมตอนต้น เกรด 1)

หลักสูตร

หลักสูตรการเลี้ยงดูเด็ก (Child care program)

สำหรับเด็ก 3 ขวบแรก

หลักสูตรอนุบาลศึกษา

สำหรับเด็ก 3-6 ขวบ

หลักสูตรเตรียมประถมศึกษา

สำหรับเด็ก 5-8 ขวบ

ประเทศไทยมี 3 หลักสูตร (2540)

หลักสูตรก่อนประถมศึกษา แรกเกิด-1 ปี

หลักสูตรก่อนประถมศึกษา อายุ 1-3 ปี

หลักสูตรก่อนประถมศึกษา อายุ 3-6 ปี 5-6 ปี 3-6 ปี

โรงเรียนอนุบาล

สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา อาจจัดเป็นชั้นเรียนเรียกว่าชั้น เตรียม ป.1 หรือ ชั้นเด็กเล็ก

หลักสูตรอนุบาลศึกษา

หลักสูตรอนุบาลศึกษาและเกรดต้น

ประเทศไทยเดิมได้แก่ แนวการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษา

แผนการจัดประสบการณ์ก่อนประถมศึกษา ชั้นเด็กเล็ก

ปัจจุบันคือ หลักสูตรสำหรับเด็ก 3-6 ปี

หมายเหตุ หมายถึง การศึกษาของประเทศตะวันตก

หมายถึง การศึกษาของประเทศไทย

สรุปได้ว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือ ดูแล และสนับสนุนแก่

ครอบครัวและผู้ปกครองที่สืบเนื่องมาจากปัญหาการทำงานของผู้ปกครอง ปัญหาครอบครัว และการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทำให้บริการการศึกษาต้องครอบคลุมการดูแลเด็กและการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดถึง อายุ 8 ปี ทั้งนี้การอนุบาลศึกษา ถูกผนวกไปเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปฐมวัย ผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัยจะต้องมีความรู้ทั้งทางด้านการศึกษา ปฐมวัยพัฒนาการของเด็กและการเลี้ยงดูเด็กอย่าง ถูกต้อง โดยสอดคล้องกับงานและภารกิจที่จัดขึ้นในสถานเลี้ยงเด็ก โรงเรียนเด็กเล็ก หรือโรงเรียนอนุบาล

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี* บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบท สังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรักความเอื้ออาทร และ ความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

* 5 ปี หมายถึง อายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน

หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัย ทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข

5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี จัดขึ้นสำหรับพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล

จุดหมาย

การพัฒนาเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี มุ่งส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กมี

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพดี
2. ใช้วัยวะของร่างกายได้คล่องแคล่วประสานสัมพันธ์กัน
3. มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย
4. รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
5. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
6. สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
7. สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว

คุณลักษณะตามวัย

ช่วง 3 ปีแรกของชีวิตวัยเด็กเป็นช่วงระยะที่สำคัญที่สุด เนื่องจากสมองของเด็กมีการเจริญเติบโตและพัฒนาอย่างรวดเร็ว พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยที่พัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดตามวุฒิภาวะหรือความพร้อมของเด็กและมีการพัฒนาเป็นลำดับขึ้นอย่างต่อเนื่องตามวัยถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจนในช่วงระยะเวลาหนึ่ง พ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดู จำเป็นต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์ทันที คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี มีดังนี้

เด็กแรกเกิด – 2 เดือน

พัฒนาการด้านร่างกาย

- ผงกหัวหันซ้ายขวาในท่าคว่ำได้
- พลิกตัวตะแคงข้างได้เมื่อนอนหงาย
- จ้องมองได้ มองเห็นในระยะห่าง 8-12 นิ้ว
- จับถือของได้นาน 2-3 นาที

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- ตกใจง่าย เมื่อได้ยินเสียงดัง
- ทำเสียงในคอเบาๆเมื่อรู้สึกพอใจ

พัฒนาการด้านสังคม

- สบตา จ้องหน้าแม่
- ยิ้มได้
- หุ่ยร้องไห้เมื่อมีคนอุ้ม
- ชอบให้มีคนเล่นด้วย

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- หยุดฟังหันหาเสียง
 - ทำเสียงอ้อแอ้
 - ใช้เสียงร้องที่ต่างกันเมื่อหิวหรือเจ็บ
 - สนใจมองใบหน้าคนมากกว่าสิ่งของ
- เด็กอายุ 2-4 เดือน

พัฒนาการด้านร่างกาย

- ชันคอในท่าคว่ำได้
- เขยี่ยขาขึ้นพื้นได้เมื่อจับยืน
- เริ่มคว้าจับสิ่งของ
- มองตามสิ่งที่เคลื่อนไหวซ้าย/ขวา บน/ล่าง ได้

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- ยิ้มง่าย หัวเราะเสียงดังเมื่อพอใจ
- แสดงอารมณ์ ความรู้สึกทางสีหน้า

พัฒนาการด้านสังคม

- ร้องไห้เพื่อบอกความต้องการ เียดเสียงเมื่อเห็นหน้าคน
- ส่งเสียงโต้ตอบเสียงพูดและรอยยิ้มของแม่
- สนใจมองและยิ้มให้กับตนเองในกระจก

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- จำหน้าแม่และคนในครอบครัวได้
- ส่งเสียงอ้อแอ้ พยายามทำเสียงต่างๆ ในคอ
- หยุดฟังเสียง หันตามเสียงเกาะ
- สนใจจ้องมองสิ่งที่เคลื่อนไหวหรือมีเสียง

เด็กอายุ 4-6 เดือน

พัฒนาการด้านร่างกาย

- นอนคว่ำ ยกศีรษะ ชันหน้าอกได้สูง
- นั่งได้โดยพ่อแม่ต้องประคอง
- คืบ พลิกคว่ำพลิกหงาย
- มองตามสิ่งที่ผ่านไปเร็วได้
- ไขว่คว้า ไข่มือกว่าหยิบของได้มากขึ้น

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- ส่งเสียงแสดงอารมณ์ต่าง ๆ
- รู้จักแสดงปฏิกิริยาต่อต้านเมื่อไม่พอใจ

พัฒนาการด้านสังคม

- หันหาเสียงเรียกชื่อ
- ยิ้มให้คนอื่น

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- จำหน้าแม่และคนคุ้นเคยได้
- ส่งเสียงตามเมื่อได้ยินเสียงพูดหรือมีใครมาพูดด้วย
- เข้าใจคำเรียกชื่อคนหรือสิ่งของง่ายๆ
- ชอบมองสำรวจสิ่งของ สนใจรายละเอียดต่างๆ

เด็กอายุ 6- 8 เดือน

พัฒนาการด้านร่างกาย

- หันหน้าและเอี้ยวตัวไปมาได้ดี
- นั่งทรงตัวได้เอง
- ลุกขึ้นนั่งเองได้
- ยกตัวในท่าคลาน
- คลานได้
- เอื้อมมือหยิบของด้วยมือข้างเดียว
- เปลี่ยนมือถือของได้

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- ผูกพันกับพ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดูใกล้ชิด
- เริ่มกลัวคนแปลกหน้า
- แสดงอารมณ์เปิดเผยตามความรู้สึก
- รู้จักแสดงท่าทางดีใจ หัวเราะ อาย

พัฒนาการด้านสังคม

- เลียนแบบกิริยาท่าทางของคน
- แสดงออกถึงการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- พยายามเลียนแบบเสียงต่างๆ ที่ได้ยิน
- พูดคุยคนเดียว

- ทำเสียงซ้ำ ๆ เช่น มามา หม่ำหม่ำ
- ชอบสำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวโดยเอาเข้าปาก
- สนใจรายละเอียดเล็กๆน้อยๆของสิ่งของ

เด็กอายุ 8-12 เดือน

พัฒนาการด้านร่างกาย

- คลานได้คล่อง คลานขึ้นบันไดได้
- นั่งตัวตรงได้
- เกาะยืนได้ช่วงสั้นๆ
- เกาะเดินได้
- ยืนได้ชั่วครู่ และนั่งลงจากทำยืนได้
- หยิบของใส่ถ้วยและหยิบออกได้
- หยิบของชิ้นเล็กด้วยนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ได้
- ตบมือ โบกมือได้
- ใช้มือทั้งสองข้างทำงานคนละอย่างได้
- มองตามของตก

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- เริ่มรู้จักทำตามใจตนเอง
- ผูกพันกับผู้เลี้ยงดูใกล้ชิด

พัฒนาการด้านสังคม

- คิดแม่ ก้าวการแยกจาก
- เข้าใจท่าทางและสีหน้าคนอื่น
- กลัวคนแปลกหน้าและสถานที่ใหม่ ๆ
- เลียนแบบสีหน้า ท่าทางและเสียง
- ชี้ออกความต้องการได้
- ให้ความร่วมมือเมื่อแต่งตัว
- แยกตัวเองและเงาในกระจกได้

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- รู้จักเชื่อมโยงคำพูดกับการกระทำ เช่น “ไม่” จะสั่นหัว “บาย บาย” จะโบกมือ
- ชอบฟังคำซ้ำๆ เสียงสูงๆต่ำๆ
- รู้ว่าคำต่าง ๆ เป็นสัญลักษณ์ของวัตถุ นั้น ๆ เช่น ถ้าพูดว่านกจะชี้ไปที่ท้องฟ้า

- เริ่มพูดเป็นคำๆ ได้บ้าง เช่น พ่อ แม่
- เรียนรู้คำใหม่เพิ่มขึ้น
- ค้นหาของที่ปิดซ่อนจากสายตาได้

เด็กอายุ 12-18 เดือน

พัฒนาการด้านร่างกาย

- ลุกขึ้นยืนเองได้
- เดินได้เอง
- ขึ้นบันไดโดยมีคนจูง
- เริ่มวิ่งได้
- เล่นกลิ้งลูกบอลเบาๆ ได้
- ถอดเสื้อผ้าง่ายๆ เองได้ เช่น กางเกงเอวรูด ถุงเท้า
- ก้มลงหยิบของที่พื้นได้โดยไม่หกล้ม

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- พยายามทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง ขัดใจจะโกรธ
- แสดงท่าทางพอใจเมื่อได้ยินเสียงเพลง เช่น โยกตัวไปตามจังหวะเพลง
- อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย ชอบขว้างของเวลาโกรธ

พัฒนาการด้านสังคม

- เข้าใจท่าทางและสีหน้าคนอื่น
- สนใจการกระทำของผู้ใหญ่
- เริ่มช่วยเหลือตนเองได้
- ชอบเล่นคนเดียว แต่มีผู้ใหญ่ในสายตา
- หวงของ

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- รู้จักชื่อตนเอง
- แสดงความคิดและจินตนาการ
- เริ่มเปล่งเสียงหรือกล่าวคำพูดเกี่ยวกับการกระทำที่ทำอยู่
- เข้าใจคำพูดง่ายๆได้
- พูดเป็นคำๆ ได้มากขึ้น
- ทักทายโดยใช้เสียงพร้อมท่าทางอย่างเหมาะสม
- สนใจสำรวจสิ่งรอบตัว

- ลองฝึกลองถูกเพื่อแก้ปัญหา

- จัดเขียนเส้นยุ่งๆ ได้

เด็กอายุ 18-24 เดือน

พัฒนาการด้านร่างกาย

- เดินไปข้างหน้าหรือด้านข้าง

- เดินถอยหลัง

- กระโดดสองขาอยู่กับที่ได้

- เดินขึ้นบันได โดยจับราว

- ค้างหรือผลักสิ่งของขณะเดิน

- ใช้ข้อมือได้มากขึ้น เช่น หมุนมือ หมุนสิ่งของ ฯลฯ

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- กลัวความมืด กลัวเสียงดัง กลัวการถูกทิ้งให้อยู่คนเดียว

- ใช้คำพูดแสดงอารมณ์ เช่น ไม่เอา ออกไป

- ต้องการความเป็นตัวของตัวเองต่อต้านคำสั่ง

พัฒนาการด้านสังคม

- ใช้ช้อนตักอาหารเองได้ แต่หกเลอะเทอะบ้าง

- ดื่มน้ำจากแก้วได้เอง

- ชอบมีส่วนร่วมในงานบ้าน

- บอกสิ่งที่ต้องการด้วยคำพูดง่ายๆ ได้

- รู้จักการขอ

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- พูดคำต่อกัน เช่น ไปเที่ยว กินข้าว ฯลฯ

- เลียนแบบคำพูดที่ผู้ใหญ่พูด

- ชอบฟังนิทานเรื่องสั้น ๆ

- พยายามทำตามคำสั่ง

- มีความเข้าใจเรื่องเวลาจำกัดมาก รู้แต่เพียง เดี่ยวนี้ เดี่ยวก่อน

- เรียกหรือชี้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้

- เริ่มจำชื่อวัตถุสิ่งของที่พบเห็นบ่อยๆ ได้

- จัดเขียนเส้นต่างๆ แต่ยังไม่ชัดเจน

- วางของซ้อนกันได้ 3 ชั้น

เด็กอายุ 24-36 เดือน

พัฒนาการด้านร่างกาย

- วิ่งคล่องขึ้นแต่ไม่สามารถหยุดได้ทันที
- เดินถอยหลังได้
- เดินขึ้นลงบันไดได้เองโดยวางเท้าทั้ง 2 ข้างบนบันไดขั้นเดียว
- สลับเท้าขึ้นบันไดได้เมื่ออายุย่าง 3 ปี
- หยิบของชิ้นเล็ก ๆ ได้ แต่หลุดมือง่าย
- จับดินสอแท่งใหญ่ ๆ ได้ด้วยนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือ

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- แสดงอารมณ์ความรู้สึกต่างๆด้วยคำพูด
- มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เมื่อได้รับการยอมรับหรือชมเชย
- ความเป็นตัวของตัวเอง

พัฒนาการด้านสังคม

- เล่นรวมกับคนอื่น แต่ต่างคนต่างเล่น
- เริ่มรู้จักเล่นเป็นกลุ่มกับเด็กอื่น
- พยายามช่วยตัวเองในเรื่องการแต่งตัว
- รู้จักขอและเริ่มรู้จักให้
- เริ่มรู้จักรอคอย

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- มีช่วงความสนใจกับของบางอย่างได้นาน 3-5 นาที
- ชอบดูหนังสือภาพ
- ชอบฟังบทกลอน นิทาน คำคล้องจอง
- สนใจค้นคว้า สำรวจสิ่งต่าง ๆ
- เริ่มประโยคคำถาม “อะไร”
- สนใจอยากรู้อยากเห็นสิ่งรอบตัว
- จินตเขียนเส้นตรงเป็นแนวตั้งได้
- วางของซ้อนกันได้ 4-6 ชั้น

สาระการเรียนรู้

เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีสามารถรับรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวได้ตั้งแต่เกิด พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูถือเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ โดยวางรากฐานการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆที่อยู่ใกล้ตัวและกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวในชีวิตประจำวัน ซึ่งเด็กจะรับรู้และเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการเคลื่อนไหว จากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องที่ซับซ้อนมากขึ้น ตามความสามารถของวัย การอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กให้เหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจ พัฒนาการ และความสามารถของเด็กจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงประสบการณ์สำคัญและสาระที่เด็กในวัยนี้ควรเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่จะเชื่อมโยงความคิดในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

สาระการเรียนรู้กำหนดเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ประสบการณ์สำคัญประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยี่งที่จะต้องเกิดขึ้นในตัวเด็ก เพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะในระยะแรกเริ่มชีวิตหรือช่วงระยะปฐมวัยมีความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นรากฐานของพัฒนาการก้าวต่อไปของชีวิตบุคคลแต่ละคน ตลอดจนเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดความสามารถ แรงจูงใจ ใฝ่เรียนรู้ ใฝ่ดี และความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองของเด็ก ที่จะส่งผลต่อเนื่องจาก ช่วงวัยเด็กไปสู่วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ ประสบการณ์สำคัญจะเกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมทุกด้านที่กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆรอบตัวในวิถีชีวิตของเด็กและในสังคมภายนอก อันจะส่งผลเป็นทักษะ พื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาต่อเนื่องไปสู่ระดับที่สูงขึ้น ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูในการสนับสนุนให้เด็กได้มีประสบการณ์ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย การสร้างความรัก ความผูกพันกับคนใกล้ชิด การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งต่างๆรอบตัว และการรู้จักใช้ภาษาสื่อความหมาย ดังนั้นการฝึกทักษะต่างๆผ่านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันและการเล่นเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการเลียนแบบลองผิดลองถูก สำรวจ ทดลอง และลงมือกระทำจริง การปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของบุคคล และธรรมชาติรอบตัวเด็กตามบริบทของสภาพแวดล้อมจำเป็นต้องมีการจัดประสบการณ์สำคัญแบบองค์รวมที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ดังต่อไปนี้

- 1.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ (กล้ามเนื้อแขน-ขา-ลำตัว) กล้ามเนื้อเล็ก (กล้ามเนื้อมือ-นิ้วมือ) และการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาท (กล้ามเนื้อมือ-ประสาทตา) ในการทำกิจวัตรประจำวันหรือทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายตามจังหวะ

ดนตรี การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส การเล่นออกกำลังกลางแจ้ง เป็นต้น ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริม ประกอบด้วย การเคลื่อนไหวและการทรงตัว การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อและระบบประสาท เด็กควรมีโอกาสเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและการเล่นในสภาพแวดล้อมใกล้ชิดตัว ได้รับประสบการณ์การใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างแขนกับขา มือกับปาก มือกับตาไปด้วยกัน

1.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกที่เหมาะสมกับวัย มีความสุข ร่าเริง แจ่มใส ได้พัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเอง จากการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น เล่น ฟังนิทาน ท่องคำคล้องจอง ร้องเพลง เป็นต้น ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริม ประกอบด้วย การรับรู้อารมณ์หรือความรู้สึกของตนเอง การแสดงอารมณ์ที่เป็นสุข การควบคุมอารมณ์และการแสดงออก พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้เด็กรู้สึกเป็นที่รัก อบอุ่น มั่นคง เกิดความรู้สึกปลอดภัยไว้วางใจ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กสร้างความรู้สึที่ดีต่อตนเองและเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

1.3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวในชีวิตประจำวัน ได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เช่น เล่นอย่างอิสระ เล่นรวมกลุ่มกับผู้อื่น แบ่งปันหรือให้ รู้จักรอคอย ใช้ภาษาบอกความต้องการ ช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันได้ ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริม ประกอบด้วย การช่วยเหลือตนเอง การปรับตัว อยู่ในสังคมเด็กควรมีโอกาสได้เล่นรวมกลุ่มหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นเด็กวัยเดียวกันหรือต่างวัย เพศเดียวกัน หรือต่างเพศ หรือผู้ใหญ่อย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนฝึกให้ช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันตามวัยที่เด็กสามารถทำได้

1.4 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวในชีวิตประจำวันผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการเคลื่อนไหว ได้พัฒนาการใช้ภาษาสื่อความหมายและความคิด รู้จักสังเกตคุณลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง ผิวสัมผัส จดจำชื่อเรียกสิ่งต่าง ๆ รอบตัว มีการฝึกการใช้ไวยากรับสัมผัสต่างๆ ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง ในการแยกแยะสิ่งที่รับรู้และเรียนรู้เกี่ยวกับความเหมือน ความแตกต่าง และมิติสัมพันธ์ ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริม ประกอบด้วย การสังเกต การฟัง การคิด การแก้ปัญหา และภาษา เด็กควรได้รับการชี้แนะให้รู้จักคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งต่างๆ รอบตัว สังเกตวัตถุหรือสิ่งของที่มีสีและรูปทรงที่แตกต่างกัน เด็กควรได้ฝึกการฟังเสียงต่างๆ รอบตัว โดยเฉพาะเสียงพูดหยอกล้อโต้ตอบของพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู เพื่อกระตุ้นให้เด็กออกเสียงและเลียนเสียงจนพัฒนาเป็นคำพูดที่สื่อความหมายได้มากขึ้นเด็กควรมีโอกาสสำรวจ

ค้นคว้า ทดสอบทดลองวัตถุสิ่งของที่เป็นของจริง สิ่งของที่เลียนแบบของจริง และสิ่งของที่ไม่มีรูปแบบชัดเจน ตลอดจนฝึกให้เด็กได้คิดวางแผน คิดตัดสินใจ หรือคิดแก้ปัญหาในเรื่องที่ง่าย ๆ ด้วยตนเอง และให้เด็กได้แสดงออกถึงจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ต่างๆออกมาเป็นภาพวาดหรือบอกเล่าเรื่องราวต่างๆตามความสามารถของวัย

2. สารที่ควรเรียนรู้

สารที่จะให้เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี เรียนรู้ควรเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวเด็กเป็นลำดับแรก แล้วจึงขยายไปถึงเรื่องที่อยู่ไกลตัวเด็ก ซึ่งข้อมูลที่เด็กเริ่มต้นเรียนรู้มาจากการพูดคุยโต้ตอบ ชีวชนให้ดู สอน หรือพูดบอกโดยพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู ให้เด็กรู้จักชื่อเรียกและคุณสมบัติของสิ่งต่าง ๆ ใกล้ตัวเด็ก สารที่ควรเรียนรู้มีดังนี้

2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรจะได้รู้จักชื่อของตนเอง เริ่มต้นจาก ชื่อเล่น ได้รู้จักรูปร่าง หน้าตาและชื่อเรียกส่วนต่างๆของร่างกาย ตลอดจนได้สำรวจความสามารถของตนเองในการทำสิ่งต่างๆได้ เช่น คลานได้ หยิบของได้ เป็นต้น

2.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรมีโอกาสรู้จักชื่อของพ่อแม่พี่น้องและบุคคลต่างๆในครอบครัว ตลอดจนมีโอกาสได้พบปะ พูดคุย ทำความรู้จักกับชื่อเรียกหรือสรรพนามแทนตัวของญาติหรือผู้เลี้ยงดู รวมทั้งมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในครอบครัว ชุมชนและสังคม-วัฒนธรรมที่อยู่ใกล้ตัวในชีวิตประจำวัน เช่น เล่นกับพี่น้องในบ้าน ไปตลาดกับแม่ เป็นต้น

2.3 ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรจะได้รู้จักชื่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตรอบตัว รวมทั้งมีการเชื่อมโยงลักษณะหรือคุณสมบัติอย่างง่าย ๆ ของสิ่งต่างๆในธรรมชาติที่พบเห็นในชีวิตประจำวันจากการชี้แนะหรือสำรวจ

2.4 สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก เด็กควรจะได้รู้จักชื่อของวัตถุสิ่งของ เครื่องใช้หรือของเล่นที่อยู่รอบตัว รวมทั้งมีการเชื่อมโยงลักษณะหรือคุณสมบัติอย่างง่าย ๆ ของสิ่งต่างๆที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก เช่น สี รูปร่างรูปทรง ขนาด ผิวสัมผัส เป็นต้น

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งสามารถจัดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น ดังนี้

1. หลักการจัดประสบการณ์ ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่อไปนี้

- 1.1 เลี้ยงดูเด็กให้มีสุขภาพที่ดีและปลอดภัย
- 1.2 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กด้วยวาจาและท่าทีที่อบอุ่นเป็นมิตร

1.3 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ ความต้องการและ
พัฒนาการของเด็ก

1.4 จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ตามวัยของเด็ก

1.5 ประเมินการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

1.6 ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนา
เด็ก

2. แนวการจัดประสบการณ์

2.1 ดูแลสุขภาพอนามัยและตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางร่างกายและจิตใจ
ของเด็ก

2.2 สร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น ความไว้วางใจ และความมั่นคงทาง
อารมณ์

2.3 จัดประสบการณ์ตรงให้เด็กได้เลือก ลงมือกระทำและเรียนรู้จากประสาท
สัมผัสทั้ง 5 และการเคลื่อนไหวผ่านการเล่น

2.4 เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่แวดล้อมและสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก
อย่างหลากหลาย

2.5 จัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้และของเล่นที่สะอาด ปลอดภัย เหมาะสมกับ
เด็ก

2.6 ใช้การสังเกตและติดตามการเจริญเติบโตและพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง
สม่ำเสมอ

2.7 ให้ครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การ
เรียนรู้ให้กับเด็ก

3. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานการเรียนรู้และ
การพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดกิจกรรม
ควรจัดให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของเด็กตามวัย โดยบูรณาการ
กิจกรรมการเรียนรู้ ผ่านการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันและการเล่นของเด็กตามธรรมชาติที่
เหมาะสมกับวัย ดังนี้

3.1 การฝึกสุขนิสัยและลักษณะนิสัยที่ดี เป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมสุขนิสัยที่ดีใน
เรื่องการรับประทานอาหาร การนอน การทำความสะอาดร่างกาย การขับถ่าย ตลอดจนปลูกฝัง
ลักษณะนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพอนามัยและการแสดงมรรยาทที่สุภาพ นุ่มนวลแบบไทย

3.2 การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นการรับรู้ผ่าน ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการมองเห็น การได้ยินเสียง การลิ้มรส การได้กลิ่น และการสัมผัสจับต้องสิ่งต่างๆ ที่แตกต่างกันในด้านขนาด รูปร่าง ความยาว สี น้ำหนัก และผิวสัมผัส เช่น การเล่นมองตนเองกับกระจกเงา การเล่นของเล่นที่มีพื้นผิวแตกต่างกัน เป็นต้น

3.3 การฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือ-ตา เป็นกิจกรรมที่ฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ นิ้วมือให้พร้อมที่จะหยิบจับ ฝึกการทำงานอย่างสัมพันธ์กันระหว่างมือและตา รวมทั้งฝึกให้เด็กรู้จักคาดคะเน หรือระยะทางของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเทียบกับตัวเองในลักษณะใกล้เคียงกับไกล เช่น มองโมบายส์ที่มีสีและเสียง ร้อยลูกปัด เล่นพลาสติกสร้างสรรค์ เล่นหยอดบล็อกรูปทรงลงกล่อง ดอกหมุด โยนรับลูกบอล ตักน้ำหรือทรายใส่ภาชนะ เป็นต้น

3.4 การเคลื่อนไหวและการทรงตัว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อแขนกับขามือกับนิ้วมือ และส่วนต่างๆ ของร่างกายในการเคลื่อนไหวหรือออกกำลังกายทุกส่วน โดยการจัดให้เด็กเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่-เล็ก ตามความสามารถของวัย เช่น ค่ำ คลาน ยืน เดิน เล่นนิ้วมือเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตามเสียงดนตรี วิ่งไล่จับ ปีนป่ายเครื่องเล่นสนาม เล่นชิงช้า ม้าโยก ลากจูงของเล่นมีล้อ จักรยานสามล้อ เป็นต้น

3.5 การส่งเสริมด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเลี้ยงดูในการตอบสนองความต้องการของเด็กด้านจิตใจ โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่นและมีความสุข เช่น อุ้ม โอบกอด ตอบสนองต่อความรู้สึกที่เด็ก แสดงออก เป็นต้น

3.6 การส่งเสริมทักษะทางสังคม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์กับพ่อแม่ผู้เลี้ยงดู และบุคคลใกล้ชิด โดยการพูดคุยหยอกล้อหรือเล่นกับเด็กหรือ พาเด็กไปเดินเล่นนอกบ้านพบปะเด็กอื่นหรือผู้ใหญ่ เช่น เล่นจ๊ะเอ๋ พาไปบ้านญาติ เป็นต้น

3.7 การส่งเสริมทักษะทางภาษา เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กได้เปล่งเสียงเลียนเสียงพูดของผู้คน เสียงสัตว์ต่างๆ รู้จักชื่อเรียกของตนเอง ชื่อพ่อแม่หรือผู้คนใกล้ชิดและชื่อสิ่งต่างๆ รอบตัว ตลอดจนรู้จักสื่อความหมายด้วยคำพูดและท่าทาง เช่น ชี้ชวนและสอนให้รู้จักชื่อเรียกสิ่งต่างๆ จากของจริง เล่านิทานหรือร้องเพลงง่าย ๆ ให้ฟัง เป็นต้น

3.8 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กได้แสดงออกทางความคิดตามจินตนาการของตนเอง เช่น ชิดเขียนวาดรูป เล่นสมมติ ทำกิจกรรมศิลปะ เล่นของเล่นสร้างสรรค์ เป็นต้น

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ควรประเมินทุกช่วงอายุ เพราะ เด็กเล็กมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและสมองอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในช่วงขวบปีแรกและมีความเสี่ยงต่อ

สภาพความผิดปกติต่างๆ จึงจำเป็นต้องเฝ้าระวังและติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก ควรสังเกตพัฒนาการเด็กจากคุณลักษณะตามวัย โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กแต่ละคน หากพบความผิดปกติ ต้องรีบพาไปพบแพทย์ หรือผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก เพื่อหาทางแก้ไขหรือบำบัด ฟื้นฟูโดยเร็วที่สุด โดยมีหลักในการประเมินพัฒนาการ ดังนี้

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง
3. ประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย ครอบคลุมการสังเกตพฤติกรรมของเด็กในกิจกรรมต่างๆ และกิจวัตรประจำวันหรือสัมภาษณ์ผู้ใกล้ชิดกับเด็ก
4. บันทึกพัฒนาการลงในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็กของกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข หรือของหน่วยงานอื่น
5. นำผลที่ได้จากการประเมินพัฒนาการไปพิจารณาจัดกิจกรรม เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้และมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย

การใช้หลักสูตร

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก จะนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ที่มุ่งเน้นการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมการเรียนรู้ ควรดำเนินการดังนี้

1. การใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 3 ปีควรได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่หรือบุคคลในครอบครัว แต่เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ประกอบกับครอบครัวส่วนใหญ่มักจะเป็นครอบครัวเดี่ยว พ่อแม่ต้องนำเด็กไปรับการเลี้ยงดูในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งเปรียบเสมือนบ้านที่สองของเด็ก ดังนั้นผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และผู้เกี่ยวข้องในการเลี้ยงดูเด็กควรดำเนินการใช้ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามปรัชญาและหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่มุ่งเน้นการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน รวมทั้งการประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ดังนั้นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรจัดให้มีการดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1.1 การเตรียมการใช้หลักสูตร

1.1.1 ศึกษารวบรวมข้อมูลด้านต่างๆ เช่น วิธีการอบรมเลี้ยงดูและความต้องการของพ่อแม่ผู้ปกครอง วัฒนธรรมและความเชื่อของท้องถิ่น ความพร้อมของสถาน-พัฒนา

เด็กปฐมวัย รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ฯลฯ นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อกำหนด เป้าหมายการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กแต่ละช่วงอายุ

1.1.2 จัดหาผู้เลี้ยงดูเด็กหรือผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาเด็ก และจัดให้มีเอกสารหลักสูตรและคู่มือต่างๆ อย่างเพียงพอที่จะใช้เป็นแนวทางดำเนินงาน ตลอดจนพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และมีความเข้าใจในเป้าหมายของการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างชัดเจน

1.2 การดำเนินการใช้หลักสูตรการนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามปรัชญา หลักการ และจุดหมาย มีแนวทางดำเนินงานดังนี้

1.2.1 การจัดทำสาระของหลักสูตร ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

- ศึกษาจุดหมายหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรระบุถึงความสามารถหรือพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต้องเกิดขึ้นหลังจากเด็กได้รับประสบการณ์ที่ เหมาะสมในแต่ละช่วงอายุ

- กำหนดสาระที่ควรเรียนรู้ในแต่ละช่วงอายุอย่างกว้างๆ ให้ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน โดยผ่านประสบการณ์สำคัญและมีลำดับขั้นตอนของ การเรียนรู้จากง่ายไปหายาก หรือจากสิ่งใกล้ตัวไปไกลตัว

- จัดทำแผนการจัดประสบการณ์พร้อมสื่อการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความง่ายต่อการรับรู้และเรียนรู้ตามความสามารถของเด็กแต่ละวัยและความแตกต่างทางสังคม-วัฒนธรรมโดยอาจประยุกต์ใช้สื่อที่ทำได้

1.2.2 การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กต้องมุ่งเน้นการจัดประสบการณ์ที่ยึดเด็กเป็นสำคัญโดยคำนึงถึงการพัฒนาเด็กโดยรวม การจัดกิจกรรมต่างๆตามกิจวัตรประจำวัน และการบูรณาการผ่านการเล่น

1.2.3 การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องจัดบรรยากาศที่อบอุ่นคล้ายบ้านหรือครอบครัว ตลอดจนดูแลความปลอดภัยของสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งจัดให้มีสื่อและอุปกรณ์ต่างๆที่หลากหลายเหมาะสมกับเด็ก เพื่อสนับสนุนให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและเรียนรู้อย่างมีความสุข

2. การใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู

พ่อแม่ทุกคนมีวิธีการและความเชื่อในการอบรมเลี้ยงดูลูกแตกต่างกันไปตาม แนวความคิด และสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นที่ตนเองอยู่อาศัย หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ฉบับนี้จะเป็นแนวทางให้พ่อแม่หรือ

ผู้เลี้ยงดูในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยใช้ในการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กให้เจริญเติบโตและพัฒนาเหมาะสมกับวัย ซึ่งมีข้อแนะนำในการใช้ ดังนี้

2.1 ศึกษาปรัชญา หลักการ และจุดหมายของหลักสูตร เพื่อทำความเข้าใจกับแนวทางการพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพโดยยึดเด็กเป็นสำคัญ

2.2 ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพ การอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยและการเรียนรู้อย่างมีความสุข

2.3 อบรมเลี้ยงดูและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างเหมาะสมกับวัย โดยดูจากสาระการเรียนรู้และการจัดประสบการณ์

2.4 ติดตามประเมินพัฒนาการทุกด้านของเด็ก โดยการสังเกตและบันทึก การเจริญเติบโตและพัฒนาการตามช่วงอายุที่กำหนด รวมถึงการเฝ้าระวังปัญหาพัฒนาการที่ล่าช้าหรือความผิดปกติที่อาจเกิดขึ้นกับเด็ก ถ้าพบว่าเด็กมีพัฒนาการช้ากว่าปกติ ควรปรึกษาแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อช่วยเหลือเด็กต่อไป

2.5 ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก เด็กแต่ละคนมีพัฒนาการ เร็ว ช้า ต่างกัน พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูไม่ควรเปรียบเทียบกับเด็กอื่น หรือเลือกปฏิบัติต่อเด็กเฉพาะคน แต่ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านที่บกพร่องหรือด้านที่เด็กขาดโอกาสในการเรียนรู้

การจัดการศึกษาปฐมวัย (เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี) สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส เด็กที่มีความสามารถพิเศษ สามารถปรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เหมาะสมกับศักยภาพของเด็กแต่ละประเภท โดยเฉพาะเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปีมีความเสี่ยงต่อสภาพความผิดปกติ พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด หากพบความผิดปกติต้องช่วยเหลือบำบัดฟื้นฟูโดยเร็วที่สุดการเชื่อมต่อของการศึกษามูลนิธิ (เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี) กับการเรียนรู้ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยก่อนที่เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีจะเข้าสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีการเตรียมตัว พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กในการสร้างรอยต่อการเรียนรู้ของเด็กที่ได้ประสบการณ์จากบ้านสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพราะเด็กจะต้องปรับตัวในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคล สถานที่ และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างไปจากบ้านการเชื่อมต่อซึ่งจะมีผลให้เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ครอบครัวและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรปฏิบัติดังนี้

1. ครอบครัว

1.1 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก เป็นสิ่งสำคัญมากในการส่งต่อการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กได้แก่

1.1.1 ข้อมูลด้านการเจริญเติบโตทางร่างกาย ได้แก่ ขนาด ความยาวเส้นรอบศีรษะ น้ำหนัก ส่วนสูงควรอยู่ในเกณฑ์ปกติ หากพบว่ามีภาวะผิดปกติ เช่น น้ำหนักน้อยอยู่ในเกณฑ์อันตราย ต้องรีบแก้ปัญหาโดยปรึกษาแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

1.1.2 ข้อมูลด้านพัฒนาการของเด็ก ได้แก่ ความสามารถด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

1.1.3 ข้อมูลด้านสุขภาพและประวัติการเจ็บป่วย ได้แก่ ภาวะโภชนาการ ประวัติการได้รับภูมิคุ้มกันโรค บันทึกการเจ็บป่วยในแต่ละช่วงวัย

1.2 บทบาทพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก มีดังนี้

1.2.1 ต้องมีความพร้อมในการให้ข้อมูลพื้นฐานของเด็ก โดยให้รายละเอียดตามผลการบันทึกในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็กของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขหรือของหน่วยงานอื่น

1.2.2 เป็นแบบอย่างที่ดีของเด็กในการใช้ชีวิตครอบครัวอย่างอบอุ่นมั่นคง มีการสื่อสารทางบวกระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีการปฏิบัติต่อกันด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาต่างๆ และมีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิต

1.2.3 ต้องพิจารณาเลือกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามมาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

1.2.4 ตระหนักถึงความสำคัญที่จะร่วมมือกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามวัย

1.2.5 ให้ความร่วมมือ ปฏิบัติตามคำแนะนำของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เลี้ยงดูเด็กด้วยการให้ความรัก ความอบอุ่น ความเอื้ออาทร ความปลอดภัย และ ส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ตลอดจนส่งเสริมให้เด็กมีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.2.6 ประสานความร่วมมือระหว่างบ้านและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในการพัฒนาเด็กไปในทิศทางเดียวกัน

1.2.7 สร้างความคุ้นเคยระหว่างเด็กกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยก่อนที่จะให้เด็กเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.1 บุคลากรในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.1.1 บุคลากรทุกคนในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องตระหนักถึงการสร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น มีความเป็นมิตร มีความเมตตาต่อเด็กและ ช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความไว้วางใจผู้อื่น อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อมใหม่

2.1.2 บุคลากรทุกคนในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรเป็นแบบอย่าง ที่ดีให้กับเด็ก เช่น มีความเมตตา มีการใช้ภาษาที่สร้างสรรค์ มีกิจกรรมรยาทสุภาพ ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ฯลฯ

2.2 การจัดกิจกรรม

2.2.1 จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดความคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมใหม่ ทั้งในด้านบุคคล ได้แก่ ครู เด็ก และบุคลากรอื่น ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ให้โอกาสเด็กได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง จัดเตรียมของเล่นและสื่อเพื่อการ เล่น ให้เด็กได้สำรวจ ค้นคว้า ทดลองสิ่งใหม่ๆ ตามลำพังและเป็นกลุ่มในสถานที่ปลอดภัย แต่ไม่ควรละทิ้งให้เด็กอยู่ตามลำพัง

2.2.2 ให้คำชมเมื่อเด็กทำถูกต้อง แต่ไม่ลงโทษหรือดุว่าอย่างรุนแรงเมื่อทำไม่ถูกต้อง และควรอธิบายให้เด็กเข้าใจ

2.2.3 จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน และส่งเสริมให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเองตามโอกาส

2.2.4 จัดกิจกรรมที่สร้างสัมพันธภาพระหว่างบ้านกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างสม่ำเสมอจนเกิดความใกล้ชิดระหว่างบ้านกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ ๓ - ๕ ปี

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ ๓ - ๕ ปีเป็นการจัดการศึกษา ในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ ๓-๕ ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และ สติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย

6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
 7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
 8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
 9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
 10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
 11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
 12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้
- คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติเมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ๆ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3-5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยในการพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพ พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และการพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจนต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันทั่วทั้ง

คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กอายุ 3-5 ปี มีดังนี้

เด็กอายุ 3 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

- กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้
- รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว
- เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้
- เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้
- ใช้กรรไกรมือเดียวได้

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก
- ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม
- กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดคนน้อยลง

พัฒนาการด้านสังคม

- รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง

- ชอบเล่นแบบกลุ่มนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น)

- เล่นสมมติได้

- รู้จักรอคอย

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- สำรวจสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้

- บอกชื่อของตนเองได้

- ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา

- สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ ได้

- สนใจนิทานและเรื่องราวต่าง ๆ

- ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองง่ายๆ และแสดงท่าทางเลียนแบบได้

- รู้จักใช้คำถาม “อะไร”

- สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย ๆ

- อยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

เด็กอายุ 4 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

- กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้

- รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง

- เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้

- เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้

- ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้

- กระชับกระเ้งไม่ชอบอยู่เฉย

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์

- เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น

- ชอบทำทนายผู้ใหญ่

- ต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ

พัฒนาการด้านสังคม

- แต่งตัวได้ด้วยตนเอง ไปห้องส้วมได้เอง

- เล่นร่วมกับคนอื่นได้

- รอคอยตามลำดับก่อน-หลัง

- แบ่งของให้คนอื่น
- เก็บของเล่นเข้าที่

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าได้
- บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้
- พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ
- สนทนาโต้ตอบ / เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง
- สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น
- รู้จักใช้คำถาม “ทำไม”

เด็กอายุ 5 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

- กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้
- รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง
- เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว
- เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้
- ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด
- ใช้ก้ามเนื้อเล็กได้ดี เช่น ตัดกระดาษ ผูกเชือกกรองเท้า ฯลฯ
- ยึดตัว คล่องแคล่ว

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม
- ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
- ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง

พัฒนาการด้านสังคม

- ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง
- เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้
- พบผู้ใหญ่ รู้จักไหว้ ทำความเคารพ
- รู้จักขอบคุณ เมื่อรับของจากผู้ใหญ่
- รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- บอกความแตกต่างของกลิ้ง สี่ เหลี่ยม รส รูปร่าง จำแนก และจัดหมวดหมู่สิ่งของได้

- บอกชื่อ นามสกุล และอายุของตนเองได้
- พยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- สนทนาโต้ตอบ / เล่าเป็นเรื่องราวได้
- สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นและ แปลกใหม่
- รู้จักใช้คำถาม “ทำไม” “อย่างไร”
- เริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นามธรรม
- นับปากเปล่าได้ถึง 20

ระยะเวลาเรียน

ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1 - 3 ปีการศึกษาโดยประมาณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ใช้ป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ ทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการ และคุณลักษณะ หรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปีจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่ที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิด หรือมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่เด็กสนใจจะไม่เน้นเนื้อหา การท่องจำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรือกระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ขณะเดียวกันควรปลูกฝังให้เด็กเกิดเจตคติที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รักการเรียนรู้ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมีคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย เป็นต้น ผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษา อาจนำสาระการเรียนรู้มาจัดในลักษณะหน่วย การสอนแบบบูรณาการหรือเลือกใช้วิธีการที่สอดคล้องกับปรัชญาและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย สาระการเรียนรู้กำหนดเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และ สติปัญญาช่วยให้เด็กเกิดทักษะที่สำคัญสำหรับการสร้าง องค์ความรู้ โดยให้เด็ก ได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่างๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมกันด้วยประสบการณ์สำคัญ มีดังนี้

1.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่

1.1.1 การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่

- การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
- การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์
- การเล่นเครื่องเล่นสนาม

1.1.2 การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก

- การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส
- การเขียนภาพและการเล่นกับสี
- การปั้นและประดิษฐ์สิ่งต่างๆด้วยดินเหนียว ดินน้ำมัน แป้ง ไม้ เศษวัสดุ

ฯลฯ

- การต่อของ บรรจุ เท และแยกชิ้นส่วน

1.1.3 การรักษาสุขภาพ

- การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย

1.1.4 การรักษาความปลอดภัย

- การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน

1.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ ได้แก่

1.2.1 ดนตรี

- การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี
- การเล่นเครื่องดนตรีง่าย ๆ เช่น เครื่องดนตรีประเภทเคาะ ประเภทตี

ฯลฯ

- การร้องเพลง

1.2.2 สุนทรียภาพ

- การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม
- การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลก ขำขัน และเรื่องราว/

เหตุการณ์ที่สนุกสนานต่างๆ

1.2.3 การเล่น

- การเล่นอิสระ
- การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นกลุ่ม
- การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

1.2.4 คุณธรรม จริยธรรม

- การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ

1.3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ได้แก่ การเรียนรู้ทางสังคม

- การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง
- การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- การวางแผน ตัดสินใจเลือก และลงมือปฏิบัติ
- การมีโอกาสดูแลความรู้สึก ความสนใจ และความต้องการของตนเองและ

ผู้อื่น

- การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการพหุความคิดเห็นของผู้อื่น
- การแก้ปัญหาในการเล่น
- การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยอยู่และความเป็นไทย

1.4 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่

1.4.1 การคิด

- การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น
- การเลียนแบบการกระทำและเสียงต่าง ๆ
- การเชื่อมโยงภาพ ภาพถ่าย และรูปแบบต่าง ๆ กับสิ่งของหรือสถานที่

จริง

- การรับรู้ และแสดงความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และผลงาน
- การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ วัสดุ ต่าง ๆ

1.4.2 การใช้ภาษา

- การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด
- การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือเล่าเรื่องราว

เกี่ยวกับตนเอง

- การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ
- การฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน
- การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก

เขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร เขียนเหมือนสัญลักษณ์ เขียนชื่อตนเอง

- การอ่านในหลายรูปแบบ ผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็กอ่าน

ภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/เรื่องราวที่สนใจ

1.4.3 การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ

- การสำรวจและอธิบายความเหมือน ความต่างของสิ่งต่าง ๆ

- การจับคู่ การจำแนก และการจัดกลุ่ม
- การเปรียบเทียบ เช่น ยาว/สั้น ขรุขระ/เรียบ ฯลฯ
- การเรียงลำดับสิ่งต่าง ๆ
- การคาดคะเนสิ่งต่างๆ
- การตั้งสมมติฐาน
- การทดลองสิ่งต่างๆ
- การสืบค้นข้อมูล
- การใช้หรืออธิบายสิ่งต่างๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

1.4.4 จำนวน

- การเปรียบเทียบจำนวน มากกว่า น้อยกว่า เท่ากัน
- การนับสิ่งต่าง ๆ
- การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง
- การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนหรือปริมาณ

1.4.5 มิติสัมพันธ์ (พื้นที่ / ระยะ)

- การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออก การบรรจุและการเทออก
- การสังเกตสิ่งต่าง ๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่าง ๆ กัน
- การอธิบายในเรื่องตำแหน่งของสิ่งต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน
- การอธิบายในเรื่องทิศทางการเคลื่อนที่ของคนและสิ่งต่างๆ
- การสื่อความหมายของมิติสัมพันธ์ด้วยภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ

1.4.6 เวลา

- การเริ่มต้นและการหยุดการกระทำโดยสัญญาณ
- การเปรียบเทียบเวลา เช่น ตอนเช้า ตอนเย็น เมื่อวานนี้ พรุ่งนี้ ฯลฯ
- การเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ
- การสังเกตความเปลี่ยนแปลงของฤดู

2. สารที่ควรเรียนรู้

สารที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรม ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่าน ประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ข้างต้นทั้งนี้ อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก สารที่เด็กอายุ 3–5 ปี ควรเรียนรู้ มีดังนี้

1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา รู้จักอวัยวะต่างๆ วิธีระวังรักษาร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย เรียนรู้ที่จะเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองคนเดียว หรือกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแสดงมารยาทที่ดี

2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรมีโอกาสรู้จักและรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้อง หรือมีโอกาสใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน

3. ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรจะได้เรียนรู้สิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน ฯลฯ

4. สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรจะได้รู้จักสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัสของสิ่งต่างๆ รอบตัว สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ และการสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3 – 5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาโดยมีหลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1. หลักการจัดประสบการณ์

1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง

1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่าง ระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต

1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

1.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์

2.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2.2 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2.3 จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆกัน

2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและ แผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

2.9 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

2.10 จัดทำสารนิเทศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและ การเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

3. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

3.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

3.1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน

3.1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

3.1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุมการเล่น กลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที

3.1.5 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อให้เด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

3.2 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวัน ต้องให้ครอบคลุมดังต่อไปนี้

3.2.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่าง ๆ จึงควรจัด กิจกรรม โดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

3.2.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่อง เล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วน ใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

3.2.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็ก มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัดเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและ ศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาส ตัดสินใจเลือก ได้รับการ ตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดคล้องคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาส เอื้ออำนวย

3.2.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่าง เหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัย รักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตร ประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือ ทำงานเสร็จ ฯลฯ

3.2.5 การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนกเปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้ สนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทดลอง ศึกษาสถานประกอบการอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัย

อย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

3.2.6 การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน และบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

3.2.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่างๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่างๆ เช่น แท่งไม้ รูปทรงต่างๆ ฯลฯ

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจสังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็น ส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณา ปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตร การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
4. ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
5. ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลายๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบสำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3-5 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

การจัดหลักสูตรสถานศึกษา

1. จุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกับครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงาน และสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน กำหนด จุดหมายของ

หลักสูตรที่มุ่งให้เด็กมีการพัฒนาทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา อย่างเหมาะสมกับวัยความสามารถ และความแตกต่างของบุคคล เพื่อพัฒนาเด็กให้เกิดความสุขในการเรียนรู้ เกิดทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รวมทั้งการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่เด็ก

2. การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจะต้องสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจ และปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ดังนั้นสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรดำเนินการจัดทำหลักสูตร ดังนี้

2.1 ศึกษาทำความเข้าใจเอกสารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและเอกสารหลักสูตรอื่นๆรวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2.2 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สาระการเรียนรู้รายปี การจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการสื่อและแหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ทั้งนี้สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอาจกำหนดหัวข้ออื่นๆได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

2.3 การประเมิน เป็นขั้นตอนของการตรวจสอบหลักสูตรของสถานศึกษา แบ่งออกเป็นการประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรองค์ประกอบของหลักสูตรหลังจากที่ได้จัดทำแล้ว โดยอาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ การประเมินระหว่างการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด และการประเมินหลังการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบหลักสูตรทั้งระบบหลังจากที่ใช้หลักสูตรครบแต่ละช่วงอายุเพื่อสรุปผลว่าหลักสูตรที่จัดทำควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไร

การจัดการศึกษาปฐมวัย (เด็กอายุ 3-5 ปี) สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส เด็กที่มีความสามารถพิเศษ สามารถปรับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เหมาะสมกับศักยภาพของเด็กแต่ละประเภท การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1 การสร้างรอยเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ มีความสำคัญอย่างยิ่งบุคลากรทุกฝ่ายจะต้องให้ความสนใจต่อการช่วยลดช่องว่างของความไม่เข้าใจในการจัดการศึกษาทั้งสองระดับ ซึ่งจะส่งผล

ต่อการจัดการเรียน การสอน ตัวเด็ก ผู้สอน ผู้ปกครอง และบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆทั้งระบบ การสร้างรอยเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ จะประสบผลสำเร็จได้ ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทเป็นผู้นำในการสร้างรอยเชื่อมต่อ โดยเฉพาะระหว่างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในช่วงอายุ ๓-๕ ปีกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยต้องศึกษาหลักสูตรทั้งสองระดับ เพื่อทำความเข้าใจ จัดระบบการบริหารงานด้านวิชาการที่จะเอื้อต่อการเชื่อมโยงการศึกษาโดยการจัดกิจกรรมเพื่อสร้าง รอยเชื่อมต่อ ดังตัวอย่างกิจกรรมต่อไปนี้

1.1 จัดประชุมผู้สอนระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษาร่วมกันพัฒนารอยเชื่อมต่อของหลักสูตรทั้งสองระดับให้เป็นแนวปฏิบัติของสถานศึกษาเพื่อผู้สอนทั้งสองระดับจะได้ เตรียมการสอนให้สอดคล้องกับเด็กวัยนี้

1.2 จัดหาเอกสารด้านหลักสูตร และเอกสารทางวิชาการของทั้งสองระดับ มาไว้ให้ผู้สอนและบุคลากรอื่นๆได้ศึกษาทำความเข้าใจ อย่างสะดวกและเพียงพอ

1.3 จัดกิจกรรมให้ผู้สอนทั้งสองระดับมีโอกาสแลกเปลี่ยนเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆที่ได้รับจากการอบรม ดูงาน ซึ่งไม่ควรจัดให้เฉพาะผู้สอนในระดับเดียวกันเท่านั้น

1.4 จัดเอกสารเผยแพร่ตลอดจนกิจกรรมสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

1.5 ระหว่างที่เด็กอยู่ในระดับปฐมวัย ผู้บริหารควรจัดให้มีการพบปะทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพื่อผู้ปกครองจะได้สร้างความเข้าใจและสนับสนุนการเรียนการสอนของบุตรหลานตนได้อย่างถูกต้อง

1.6 สถานศึกษาที่มีเด็กทั้งสองระดับควรจัดกิจกรรมที่ผู้สอน ผู้ปกครองและเด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันในบางโอกาส

1.7 สถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาทั้งสองระดับ ควรจัดปฐมนิเทศ ผู้ปกครอง 2 ครั้ง คือก่อนเด็กเข้าเรียนระดับปฐมวัย และก่อนเด็กจะเลื่อนขึ้นชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจการศึกษาทั้งสองระดับ และให้ความร่วมมือช่วยเหลือเด็กให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ดีขึ้น

2. ผู้สอนระดับปฐมวัย

ผู้สอนระดับปฐมวัย นอกจากจะต้องศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กของตนแล้ว ควรศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการเรียนการสอน

ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และสร้างความเข้าใจให้กับผู้ปกครองและบุคลากรอื่นๆ รวมทั้งช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวก่อนเลื่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดย ผู้สอนอาจจัดกิจกรรมดังตัวอย่างต่อไป

2.1 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อส่งต่อผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งจะทำให้ผู้สอนระดับประถมศึกษาสามารถใช้ข้อมูลนั้นช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวเข้ากับการเรียนรู้ใหม่ต่อไป

2.2 พูดคุยกับเด็กถึงประสบการณ์ที่ดี ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

2.3 จัดให้เด็กได้มีโอกาสทำความรู้จักกับผู้สอนตลอดจนสภาพแวดล้อมบรรยากาศของห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งที่อยู่ในสถานศึกษาเดียวกันหรือ สถานศึกษาอื่น

3. ผู้สอนระดับประถมศึกษา

ผู้สอนระดับประถมศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการ จัดประสบการณ์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนา จัดการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของตนให้ต่อเนื่องกับการพัฒนาเด็กในระดับปฐมวัย ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

3.1 จัดกิจกรรมให้เด็กและผู้ปกครองมีโอกาสได้ทำความรู้จักคุ้นเคยกับ ผู้สอนและห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเปิดภาคเรียน

3.2 จัดสภาพห้องเรียนให้ใกล้เคียงกับห้องเรียนระดับปฐมวัย โดยจัดให้มี มุมประสบการณ์ภายในห้องเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ เช่น มุมหนังสือ มุมเกม การศึกษามุมของเล่น เพื่อช่วยให้เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้ปรับตัวและเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

3.3 จัดกิจกรรมสร้างข้อตกลงที่เกิดจากเด็กร่วมกันเกี่ยวกับการปฏิบัติตน

3.4 เผยแพร่ข่าวสารด้านการเรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กผู้ปกครอง และชุมชน

4. ผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษา

ผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษาต้องทำความเข้าใจหลักสูตรของ การศึกษาทั้งสองระดับและเข้าใจว่าถึงแม้เด็กจะอยู่ในระดับประถมศึกษาแล้วแต่เด็กยังต้องการความรัก ความเอาใจใส่การดูแลและการปฏิสัมพันธ์ที่ไม่ได้แตกต่างไปจากระดับปฐมวัยและควรให้ความร่วมมือกับผู้สอนและสถานศึกษาในการช่วยเตรียมตัวเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวได้เร็วยิ่งขึ้นการกำกับติดตาม ประเมิน และรายงานการจัดการศึกษาปฐมวัยมีหลักการสำคัญในการให้สังคม ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจการศึกษาลงไปยังท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นผู้จัดการศึกษาในระดับนี้ ดังนั้นเพื่อให้ผลิต

ทางการศึกษาปฐมวัย มีคุณภาพตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม จำเป็นต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเห็นความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน การวางแผน และดำเนินงานการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาและระบบการประกันคุณภาพที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สร้างความมั่นใจให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยต้องมีการดำเนินการที่เป็นระบบเครือข่ายครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก ตั้งแต่ระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในรูปแบบของคณะกรรมการที่มาจากบุคคลทุกระดับและทุกอาชีพ การกำกับดูแลและประเมินผลต้องมีการรายงานผลจากทุกระดับให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อนำข้อมูลจากรายงานผลมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

สำนักงานเขตบางกอกน้อย

ประวัติความเป็นมา

เขตบางกอกน้อย แต่เดิมมีชื่อเรียกว่า "อำเภออมรินทร์" เป็นชื่อเรียกตามประกาศกระทรวงนครบาล ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2458 ลงนามประกาศโดยมหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาอมรินทร เสนาบดีกระทรวงนครบาลได้ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 อำเภออมรินทร์ เป็นอำเภอที่ 21 ในจำนวน 25 อำเภอ ตามประกาศดังกล่าวระบุอาณาเขตไว้ว่า "ทิศเหนือต่ออำเภอดลิ่งชัน และ บางพลัด แต่สามแยกหน้าวัดสุวรรณคีรีไปตามลำคลองบางกอกน้อยฝั่งเหนือ ออกลำน้ำเจ้าพระยา ตัดข้ามฟากไปถึงปากคลองโรงไหม ทิศตะวันออกต่ออำเภอพระราชวังแต่ปากคลองโรงไหมฝั่งใต้ไปตามลำแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งตะวันออกถึงตรงข้ามปากคลองมอญ ทิศใต้อำเภอหงษาราม แต่ตรงข้ามปากคลองมอญ ข้ามลำน้ำเจ้าพระยาเข้าไปตามลำคลองมอญฝั่งเหนือถึงสี่แยกบางเสาธง ทิศตะวันตกต่ออำเภอดลิ่งชัน แต่สี่แยกบางเสาธงไปตามลำคลองบางขุนศรี และ คลองอ้อมซีกพระฝั่งตะวันออกถึงสามแยกหน้าวัดสุวรรณคีรี (จากหนังสือราชกิจจานุเบกษา เล่ม 32 หน้า 349)

ด้วยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริว่า นามอำเภอบางแห่งยังไม่เหมาะสมแก่ชื่อดำบลอันเป็นหลักฐานมาแต่โบราณ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ มีประกาศให้เปลี่ยนนามอำเภออมรินทร์เรียกว่าอำเภอบางกอกน้อย อำเภอหงษารามเรียกว่าอำเภอบางกอกใหญ่ อำเภอราชคฤห์เรียกว่าอำเภอบางยี่เรือ อำเภอนุบผารามเรียกว่าอำเภอคลองสาน ประกาศ ณ วันที่ 11 กรกฎาคม 2459 เป็นวันที่ 2070 ในรัชกาลปัจจุบัน (คัดจากหนังสือ ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 29 พ.ศ. 2459)

อำเภอบางกอกน้อย เมื่อ พ.ศ. 2459 แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 ตำบล คือ

- 1.ตำบลบางอ้อ
- 2.ตำบลบางพลัด
- 3.ตำบลบางบำหรุ
- 4.ตำบลบางยี่ขัน
- 5.ตำบลบางขุนนนท์
- 6.ตำบลบางขุนศรี
- 7.ตำบลศิริราช
- 8.ตำบลบ้านช่างหล่อ

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2515 ได้มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ได้ยกเลิกหน่วยการปกครองเดิม คือ จังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร และ

เขตจังหวัดธนบุรี เป็นหน่วยการปกครองเดียว เรียกว่า "กรุงเทพมหานคร" และได้เปลี่ยนจากอำเภอบางกอกน้อยมาเป็น "เขตบางกอกน้อย" ตั้งแต่วันที่ 14 ธันวาคม 2515 เขตบางกอกน้อยได้มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่อีกโดยกระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศเปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตบางกอกน้อย จากแขวงบางพลัดเป็น "เขตบางพลัด" โดยได้ตัดพื้นที่แขวงบางอ้อ แขวงบางพลัด แขวงบางบำหรุ และแขวงบางยี่ขัน ไปขึ้นกับเขตบางพลัด ตั้งแต่วันที่ 9 พฤศจิกายน 2532 พื้นที่เขตบางกอกน้อยจึงเหลือเพียง 4 แขวง คือ แขวงศิริราช แขวงบ้านช่างหล่อ แขวงบางขุนศรี และแขวงบางขุนนนท์ สาเหตุที่แบ่งพื้นที่เขตบางกอกน้อยออกเป็น 2 เขต ก็เพื่ออำนวยความสะดวกและรวดเร็วให้กับประชาชนในพื้นที่เขตบางพลัดซึ่งมีประชากรมาก ไม่ต้องเสียเวลาเดินทางมาถึงบางกอกน้อย

ต่อมาได้มีประกาศของกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 12 ธันวาคม 2534 เปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตบางกอกน้อยอีก โดยได้ตัดพื้นที่ของเขตบางพลัด คือพื้นที่แขวงบางยี่ขัน และ แขวงบางบำหรุ บางส่วน ไปเป็นพื้นที่เขตบางกอกน้อย และได้กำหนดพื้นที่ที่ตัดโอนมาใหม่ เป็นแขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย จึงมีพื้นที่การปกครองเป็น 5 แขวง คือ

1. แขวงศิริราช
2. แขวงบ้านช่างหล่อ
3. แขวงบางขุนนนท์
4. แขวงบางขุนศรี
5. แขวงอรุณอมรินทร์

ตั้งแต่วันที่ 12 ธันวาคม 2534 จนถึงปัจจุบัน

สำนักงานเขตบางกอกน้อย

ที่ตั้ง : 31/1 ถนนจรัญสนิทวงศ์ 32 ศิริราช บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700

โทรศัพท์ 0-2424-0056 โทรสาร 0-2424-6847

วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ของเขตบางกอกน้อย ปี พ. ศ. 2554 : เขตบางกอกน้อย เป็นเขตน่าอยู่คู่ศิลปวัฒนธรรม ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (สำนักงานเขตบางกอกน้อย , 2548)

โรงเรียนเอกชนที่ตั้งอยู่ในเขตบางกอกน้อย

โรงเรียนเอกชนที่ตั้งอยู่ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร มีระดับที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1-3 ไปจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีจำนวนทั้งสิ้น 18 โรงเรียน จำแนกเป็น ระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 1-3 เพียงอย่างเดียว จำนวน 9 โรงเรียน และระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 1-3 ไปจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 9 โรงเรียน โดยมีรายชื่อโรงเรียนในแต่ละระดับดังต่อไปนี้

1.ระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 1-3

1.1 โรงเรียนอนุบาลบุษกร ที่ตั้ง : 3/38 ซอย 11 ถนนบรมราชชนนี แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 โทร : 02-424-5484

1.2 โรงเรียนอนุบาลครุณวัฒนา ที่ตั้ง : 387 ถนนอิสรภาพ แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 โทร : 02-866-3075

1.3 โรงเรียนบุญอาจารย์ ที่ตั้ง : 133 ถนนบรมราชชนนี แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 โทร : 02-424-2684

1.4 โรงเรียนอนุบาลสุภัทรา ที่ตั้ง : 69/1 ซอยวัดระฆัง ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 โทร : 02-411-0958

1.5 โรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์ ที่ตั้ง : 140/47 ซอยวัดคงมูลเหล็ก ถนนจรัลสนิทวงศ์ แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 โทร : 02-411-2899

1.6 โรงเรียนอนุบาลจิรภา ที่ตั้ง : 341/15 ซอย 31/1 ถนนจรัลสนิทวงศ์ แขวงบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 โทร : 02-412-1808

1.7 โรงเรียนอนุบาลธรรมภิรักษ์ ธนบุรี ที่ตั้ง : ซอยศิรินิสรณ์ ถนนบรมราชชนนี แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 โทร : 02-883-3116-7

1.8 โรงเรียนอนุบาลมีลำไย ที่ตั้ง : 176/3 ซอยวัดคงมูลเหล็ก ถนนอิสรภาพ แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 โทร : 02-411-2549

1.9 โรงเรียนอนุบาลสุนันทศึกษา ที่ตั้ง : 46 ซอยวัดครุฑ ถนนอิสรภาพ แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 โทร : 02-411-1507

2. ระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 1-3 ไปจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

2.1 โรงเรียนครุณวัฒนา ที่ตั้ง : 420/1 ถนนอิสรภาพ แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 โทร : 02-866-3706

2.2 โรงเรียนคิลกศึกษา ที่ตั้ง : 31/32 ซอยมิตรประสิทธิ์ ถนนบางกอกน้อย-ตลิ่งชัน แขวงบางขุนนนท์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 โทร : 02-424-5862

2.3 โรงเรียนเทพกาญจนา ที่ตั้ง : 5/22 ซอยวัดคงมูลเหล็ก ถนนอิสรภาพ แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 โทร : 02-866-0366-7

2.4 โรงเรียนนฤมลทิน ธนบุรี ที่ตั้ง : 107/6 ซอย 25 ถนนจรัลสนิทวงศ์ แขวงบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 โทร : 02-411-1573

2.5 โรงเรียนบำรุงวิทยารณบุรี ที่ตั้ง : 259 ถนนจรัลสนิทวงศ์ แขวงบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 โทร : 02-866-7316

2.6 โรงเรียนมงคลวิทวิทยาลัย ที่ตั้ง : 503/1 ซอย 37 (ยังอำนวยการ) ถนนจรัลสนิทวงศ์ แขวงบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 โทร : 02-412-2704

2.7 โรงเรียนศุภวรรณ ที่ตั้ง : 231/53 ซอย 22 (ราษฎร์ศรัทธา) ถนนจรัลสนิทวงศ์ แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 โทร : 02-411-2379

2.8 โรงเรียนอนุชนบางกอกน้อย ที่ตั้ง : 23/1 ซอยวัดคูสีดาราม ถนนพระปิ่นเกล้า แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 โทร : 02-883-2942

2.9 โรงเรียนอานันทวิทวิทยา ที่ตั้ง : 385/4 ซอย 33 (วัดรวกสุทธาราม) ถนนจรัลสนิทวงศ์ แขวงบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 โทร : 02-411-4088
(สำนักงานเขตบางกอกน้อย. 2548 : 3)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ตามลำดับดังนี้

วรเชษฐ์ จันทร์ภิรมย์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการบริหาร งานวิชาการในสถานศึกษาทุกด้าน ทั้ง 9 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร ด้านการเรียน การสอน ด้านการประเมินผล ด้านการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ด้านการบริหารโครงการ ด้านการวิจัยและการพัฒนาและการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านการประเมินผลงาน ส่วนปัญหาการบริหาร งานวิชาการด้านหลักสูตรคือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการทำสาระต่าง ๆ ของหลักสูตรใหม่ ข้อเสนอแนะ ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตรการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานแก่คณะครู และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ปัญหาการบริหารงาน วิชาการด้านการเรียนการสอน คือ สถานศึกษาขาดแคลนครู จำนวนครูไม่ครบชั้น ข้อเสนอแนะ ควรจัดรวมโรงเรียนของห้องเรียนที่อยู่ใกล้เคียงเข้าด้วยกัน ปัญหาทางด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล คือการวัดและประเมินผลไม่เป็นไปตามสภาพที่แท้จริง ข้อเสนอแนะ ควรมีการประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศภายใน คือการขาดการวางแผนการนิเทศ ข้อเสนอแนะ การวางแผนและการแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบในการนิเทศภายใน ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ คือ ขาดการส่งเสริมและการพัฒนาให้ครูได้ศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ ข้อเสนอแนะ

ควรวางแผนในการส่งเสริมและพัฒนาครูให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยการพัฒนา คือครูและบุคลากรในสถานศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน ข้อเสนอแนะควรดำเนินการส่งเสริมและจัดอบรมให้ความรู้และการทำวิจัยในชั้นเรียน ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการบริหาร โครงการทางวิชาการคือ ขาดการกำกับติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะ ควรวางแผนในการจัดทำโครงการทางวิชาการ โดยต้องกำกับติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารระบบสารสนเทศคือ ขาดการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางในการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนา ข้อเสนอแนะควรจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศให้ครบทุกด้าน และปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านประเมินผลงานทางวิชาการคือ ขาดการวางแผนในการประเมินผลงานทางวิชาการ

อภิรักษ์ นานา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาได้ปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านพัฒนาบุคลากร มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับ “มาก” โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตรการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการวิจัยในชั้นเรียนและด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมัช สมสงวน (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับ ความต้องการและความพึงพอใจในการบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย โดยภาพรวมพบว่ามีอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะเห็นว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย ดังนี้คือ งานอบรมทางวิชาการ งานวัดผลและประเมินผล งานนิเทศภายใน งานด้านการเรียนการสอน งานด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ งานห้องสมุด และงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ส่วนการเปรียบเทียบความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียนโดยภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ตั้งในเทศบาลมีความต้องการในการ

บริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสูงกว่าครูผู้สอน ในโรงเรียนที่ตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนจำแนกตาม เพศ ประสิทธิภาพของครูผู้สอนและขนาดโรงเรียนพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามทักษะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ประสิทธิภาพของครูผู้สอน โดยภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีประสบการณ์สอนระหว่าง 21 - 30 ปี มีความพึงพอใจมากกว่า ครูที่มีประสบการณ์สอนตั้งแต่ 10 ปีลงมา 11 - 20 ปี และ 31 ปีขึ้นไป ที่ตั้งโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าครูที่สอนในโรงเรียนที่ตั้งในเขตเทศบาลมีความพึงพอใจในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมากกว่าครูที่สอนในโรงเรียนที่ตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับที่จำแนกตามเพศ และขนาดโรงเรียนพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แสงเดือน มาลีรักษ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านงานประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ และงานห้องสมุดมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นงานด้านวัดผล ประเมินผล งานประชุมอบรมทางวิชาการและงานการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 3) ความต้องการในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับ ประถมศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการมากเป็นอันดับแรกคือ การร่วมกันวางแผนการใช้หลักสูตรตลอดจนจัดทำเอกสารหลักสูตรให้แก่ครูอย่างเพียงพอและ มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการเป็นลำดับสุดท้าย คือ การจัดห้องสมุดให้เอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้าและบริการ

เพ็ญไพสิน เพียรเสมอ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคายเขต 1 ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ อยู่ในระดับมากกว่าทุกด้าน รองลงมาคือ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนและงานด้านการจัดบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน 2) ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อยโดยเฉพาะด้านการจัด

ดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน อยู่ในระดับปัญหาน้อยกว่าทุกด้านรองลงมา ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการและการจัดการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน

สมพร พรหมชินวงศ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมทั้ง 12 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดประเมินผล และเทียบโอนการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุก ด้าน และปัญหาการบริหารวิชาการ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา มีปัญหาในระดับปานกลาง

สิริจิต หอจันทิก (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด เทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ได้มีการปฏิบัติงานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การวางแผน การวัดผลและประเมินผล การนิเทศการศึกษา การจัดการเรียนการสอนและส่งเสริม การสอน วัสดุประกอบหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน และงานห้องสมุด แต่เมื่อพิจารณาเป็นราย ประเด็นกิจกรรมที่ปฏิบัติคือ ศึกษาหลักสูตรแกนกลางเพื่อวางแผนเป้าหมายการจัดการศึกษาของ โรงเรียน วางแผนโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถของบุคลากร กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานในการ วัดและประเมินผล จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน ใช้สื่อ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของการใช้ห้องสมุด สำหรับกิจกรรม บางส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติคือ นำเทคโนโลยีมาช่วยในการวัดและประเมินผล ให้ครูมีส่วนร่วม ประเมินผลการนิเทศสำรวจความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน บันทึกผลการใช้สื่อการสอน และเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

สปาร์ค (Spark, 1984: 2354 – A) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของการปฏิบัติจริงของผู้บริหารโรงเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนในโรงเรียนระดับอำเภอของรัฐแคลิฟอร์เนีย โดยมุ่งศึกษาจากโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด และโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำสุด ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนคือ ใช้ผลการสอบหรือหลักฐานคะแนนของโรงเรียนในระดับอำเภอ ในปี ค.ศ.1981 ใช้วิธีสำรวจข้อมูลโดยทางไปรษณีย์ ให้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน นโยบายและคุณภาพในการบริหารงาน และศึกษาความเที่ยงตรงของบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการจัดการเรียนการสอนระหว่างผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนที่สูงและต่ำ ผลการศึกษาพบว่า ในหลักการมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ หรือความสัมพันธ์ในระหว่างผลสัมฤทธิ์ในระดับอำเภอ และนโยบายการปฏิบัติงานและการรับรู้ในส่วนของกาให้บริการ ระหว่างผู้บริหารในระดับอำเภอกับผู้บริหารโรงเรียน แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีสิ่งที่บ่งชี้ว่าผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงของอำเภอ มักจะเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะจัดการให้มีการวางแผนการเป็นผู้นำ และมีส่วนร่วมในการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ

มาร์เทลลาโร (Martellaro, 1984 : 1583) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของโรงเรียนที่มีผลสำเร็จทางวิชาการให้รัฐแม็กซิโก โดยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากผลการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ ในการควบคุมการศึกษา และอิทธิพลที่เป็นไปได้จากข้อมูลที่สามารถหามาได้ โดยใช้ตัวแปรจากผลสรุปการทดลองทักษะเบื้องต้นของนักเรียน ระดับชั้นที่ 5,8 และ 11 ในปี 1979 และ 1981 ในโรงเรียนนิวแม็กซิโก ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ในช่วงท้ายของการศึกษา พบว่าถึงแม้สหสัมพันธ์ที่พบตามแบบเพียร์สันว่ามีแนวโน้มจะบ่งชี้ถึงความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ เช่น จำนวนร้อยละของนักเรียนได้เรียนมีศีลธรรมจรรยาของนักศึกษาเบื้องต้น และตัวแปรอื่นๆ จะถูกรวมในรูปแบบดังกล่าว ก็ไม่ปรากฏความสัมพันธ์และดูเหมือนว่าจะไม่มีเหตุผลใดที่จะเชื่อถือหรือยอมรับว่าขนาดของโรงเรียนจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ

โลโมเทย์ (Lomotey, 1985 : 2432 – A) ได้ทำการศึกษาเรื่องผู้บริหารโรงเรียนผิวดำในโรงเรียนประถมศึกษาของชนผิวดำ ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ภาวะผู้นำในโรงเรียนและความสำเร็จของโรงเรียน มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาในแนวทางต่างๆ ที่แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนผิวดำในองค์ประกอบของความสำเร็จสูงในทางวิชาการอย่างมีนัยสำคัญโดยมุ่งศึกษาสำรวจ สัมภาษณ์ สอบถาม ในส่วนที่เป็นอิทธิพลของผู้บริหารโรงเรียนคนผิวดำ จากการดำเนินการผลออกมาจากสามในสี่ของทั้งหมด พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนผิวดำมีคุณภาพทั่วไป และด้านอื่นๆ จะมีดังนี้

1. ความสำนึกในหน้าที่ ภาระรับผิดชอบ และลึกซึ้งในการศึกษาของนักเรียน
2. ทิศทางแห่งความเข้าใจที่เข้มแข็งในตัวนักเรียน และชุมชนที่ทำงานอยู่
3. ความมั่นใจหรือเชื่อถืออย่างจริงจังในความสามารถของนักเรียนผิวดำทั้งหมดในการเรียนการสอน

จากงานวิจัยดังกล่าวมา สรุปได้ว่า งานวิชาการนั้นเป็นงานหลักของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาจึงมีปัญหาอุปสรรค หลายประเด็นที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขคือ การจัดทำหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตมีความสุขได้บนพื้นฐานของความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล บุคลากรในสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างดีและก่อประโยชน์ต่อผู้เรียน การนำหลักสูตรไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนผู้บริหารและครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการกระบวนการจัดการศึกษา มีการเตรียมการ วางแผน จัดการศึกษาทั้งประชุม อบรม ชี้แจง แนวทางวิธีการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำในกระบวนการเรียนการสอน การใช้อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีที่ทันสมัย การนิเทศติดตามการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง งบประมาณในการพัฒนาการศึกษามีเพียงพอกับความต้องการของสถานศึกษา การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเป็นการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาผู้เรียนมีมาตรฐานการเรียนรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษามากน้อยเพียงใด และนำผลมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการเรียนการสอนและการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อหาความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถจัดการศึกษาได้ตามความต้องการของผู้เรียนตามจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คือ คุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพในโอกาสต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูและผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2553 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 1-3 รวม 9 โรงเรียน จำนวน 130 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูและผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2553 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 1-3 รวม 9 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางเคร็ชชีและมอร์แกน (Krejcie, R.V. and Morgan, D.W., 1970 : 608, อ้างถึงใน พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2549 : 119) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 97 คน จำแนกเป็นครู 88 คน ผู้บริหาร 9 คน ที่ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์

โดยมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. สํารวจจำนวนครูและผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยการติดต่อทางโทรศัพท์ เพื่อทราบจำนวนประชากร และขนาดของโรงเรียน
2. คํานวณหากลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งหมด โดยเปิดตารางของเคร็ชชีและมอร์แกน (Krejcie, R.V. and Morgan, D.W., 1970 : 608, อ้างถึงใน พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2549 : 119)
3. นำจำนวนครูและผู้บริหารในแต่ละโรงเรียนมาคํานวณหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง โดยการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ชื่อโรงเรียน	ขนาดโรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ครู	ผู้บริหาร	รวม	ครู	ผู้บริหาร	รวม
1. โรงเรียนอนุบาลนุชกร	เล็ก	12	1	13	8	1	9
2. โรงเรียนอนุบาลครุฑวัฒนา	เล็ก	9	1	10	6	1	7
3. โรงเรียนบุญยาศราย	เล็ก	7	1	8	5	1	6
4. โรงเรียนอนุบาลสุภัทรา	เล็ก	9	1	10	6	1	7
5. โรงเรียนอนุบาลจันทยานนท์	กลาง	9	1	10	6	1	7
6. โรงเรียนอนุบาลจิรภา	กลาง	17	1	18	13	1	14
7. โรงเรียนอนุบาลธรรมภิรักษ์	กลาง	40	1	41	32	1	33
8. โรงเรียนอนุบาลมีคำไย	เล็ก	8	1	9	5	1	6
9. โรงเรียนอนุบาลสุนันท์ศึกษา	เล็ก	10	1	11	7	1	8
รวม		121	9	130	88	9	97

ที่มา : การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิ การศึกษา และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขต บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ใน 12 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการจัดประสบการณ์ 4) ด้านการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา 6) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา 8) ด้านการแนะแนว การศึกษา 9) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 10) ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 11) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 12) ด้านการ ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น มี ลักษณะเป็นมาตราประมาณค่าชนิด 5 ระดับ (Rating scales) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert อ้างถึง

ใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 107-108) โดยแปลความหมายในแต่ละระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	สภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	สภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	สภาพการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	สภาพการบริหารงานอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	สภาพการบริหารงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในระดับอนุบาลศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและร่างข้อคำถามที่เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ใน 12 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการจัดประสบการณ์ 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา 8) ด้านการแนะแนวการศึกษา 9) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 10) ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 11) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 12) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

3. นำร่างข้อคำถามที่สร้างขึ้น ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่อง ให้มีความถูกต้องครอบคลุมขอบเขตและนิยามศัพท์ พร้อมทั้งตรวจสอบสำนวนภาษาที่ใช้

4. นำร่างข้อคำถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว มาทำเป็นแบบวัดระดับความคิดเห็นชนิด 3 ระดับ คือ +1 = เห็นด้วย 0 = ไม่แน่ใจ -1 = ไม่เห็นด้วย เพื่อใช้เป็นแบบตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อคำถาม โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบ เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ความถูกต้องของภาษา โดยมีรายนามผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ดังต่อไปนี้

4.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพวรรณ บุญย์เพิ่ม ผู้จัดการโรงเรียนบุญยจารย์

4.2 นางสาวภัทรา ชุศรีเพริศ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลครุฑวัฒนา

4.3 นางสาวกรรณิกา ลังกะสูตร ผู้อำนวยการโรงเรียนดิลกศึกษา 5

นำข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจให้คะแนนรายข้อแล้ว ไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (IOC) โดยใช้สูตร

$$\text{ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)} = \frac{\text{ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละท่าน}}{\text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}}$$

โดยแปลความหมายค่าของคะแนน ดังนี้

+ 1 หมายถึง เห็นด้วยว่าข้อคำถามนั้น วัดได้ตรงกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ที่ใช้ในการวิจัย

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น วัดได้ตรงกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ที่ใช้ในการวิจัย

- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ที่ใช้ในการวิจัย
เมื่อได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จึงนำมาใช้เป็นข้อคำถามในแบบสอบถามได้

6. นำข้อคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไปทำเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ (Rating Scale) ตามเกณฑ์การวัดของลิเคิร์ต (Likert)

7. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (try out) กับครูและผู้บริหารโรงเรียนวรรัตนศึกษา ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร รวม 30 คน แล้วนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 125-126) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อขอให้ออกหนังสือถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. เมื่อได้หนังสือแล้วจึงนำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้คณะครูตอบแบบสอบถาม

3. การแจกแบบสอบถาม ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง อย่างง่าย แบบจับฉลาก ตามจำนวนที่กำหนดของแต่ละโรงเรียน โดยแจกแบบสอบถามไปจำนวน 97 ฉบับ ได้รับคืน 97 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทุกฉบับ ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้คืนมา มาคัดเลือกตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วจึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำผลคะแนนที่ได้มาหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ และเสนอผลในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย การแปลผลค่าเฉลี่ย เกณฑ์การแปลความหมาย พิจารณาจากระดับค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของเบส (Best) (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2547 : 267) ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายความว่า	สภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายความว่า	สภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายความว่า	สภาพการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายความว่า	สภาพการบริหารงานอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	หมายความว่า	สภาพการบริหารงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

3.1 เมื่อทำการเปรียบเทียบกับตำแหน่งหน้าที่ ใช้การทดสอบค่าที (t-test)

3.2 เมื่อทำการเปรียบเทียบกับวุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์ค่าเอฟ (F-test)

3.3 เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มีนัยสำคัญ จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's paired-test) และทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูและผู้บริหารของโรงเรียนเอกชน ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำนวน 97 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะแสดงในรูปของตารางและอธิบายผลตามลำดับ โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

n	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา t-distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา F-distribution
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
f	แทน	ความถี่

ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ใน 12 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ 3) ด้านงานวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการจัดประสบการณ์ 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา 8) ด้านการแนะแนวการศึกษา 9) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 10) ด้านการส่งเสริมความรู้ทาง วิชาการแก่ชุมชน 11) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กร อื่น 12) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และ สถาบันอื่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.)

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยกำหนดสมมติฐานไว้ 3 ประเด็น คือ

สมมติฐานที่ 1 ครูและผู้บริหารที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ครูและผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage) ผลการวิเคราะห์ปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (n)	ร้อยละ
1. ตำแหน่งหน้าที่		
ผู้บริหาร	13	13.40
ครู	84	86.60
รวม	97	100.00
2. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	45	46.39
ปริญญาตรี	39	40.21
สูงกว่าปริญญาตรี	13	13.40
รวม	97	100.00
3. ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน		
ขนาดเล็ก	41	42.27
ขนาดกลาง	56	57.73
ขนาดใหญ่	-	-
รวม	97	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ส่วนใหญ่มีตำแหน่งหน้าที่เป็นครู จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 86.60 มีตำแหน่งหน้าที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13.40 มีวุฒิการศึกษาด้านต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 46.39 มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี น้อยที่สุดจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13.40 ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 57.73 และปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 42.27

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ใน 12 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการจัดประสบการณ์ 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา 8) ด้านการแนะแนวการศึกษา 9) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 10) ด้านการส่งเสริมความรู้ทาง วิชาการแก่ชุมชน 11) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กร อื่น 12) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และ สถาบันอื่น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 3-15

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เอกชน ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ใน 12 ด้าน

สภาพการบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.73	.98	มาก	6
2. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	3.98	.96	มาก	2
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการจัด ประสบการณ์	3.61	.79	มาก	7
4. ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.77	.80	มาก	5
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.87	.73	มาก	3
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.35	.94	ปานกลาง	12
7. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.56	.79	มาก	9
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา	3.42	.93	ปานกลาง	11
9. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.12	.63	มาก	1
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน	3.84	.82	มาก	4
11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น	3.60	.71	มาก	8
12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น	3.44	.80	ปานกลาง	10
รวม	3.69	.82	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ในภาพรวมทั้ง 12 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 อยู่ในระดับมาก โดยมีด้านการแนะแนวการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.12 อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 อยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.35 อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ได้ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น ในการจัดทำพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.74	.94	มาก	2
2. จัดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรให้เหมาะสมกับ สภาพความ ต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	3.68	1.06	มาก	4
3. มีการจัดเตรียมเอกสารหลักสูตร แผนการสอน กำหนด การสอนเอกสารคู่มือให้เพียงพอ	3.86	.94	มาก	1
4. มีการประชุม ชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	3.73	.91	มาก	3
5. ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.65	1.07	มาก	5
รวม	3.73	.98	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า ในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 อยู่ในระดับมาก โดย มีการจัดเตรียมเอกสารหลักสูตร แผนการสอน กำหนด การสอนเอกสารคู่มือให้เพียงพอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.86 อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น ในการจัดทำพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 อยู่ในระดับมาก และดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 3.65 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน
ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการพัฒนากระบวนการ
เรียนรู้

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถวางแผนทิศทางในอนาคตและ ประยุกต์ใช้สิ่งที่ตนเรียน	4.06	.94	มาก	1
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างความรู้ของตนเอง และสร้างความเข้าใจร่วมกันในการทำงานกลุ่ม	3.97	1.00	มาก	4
3. ใช้วิธีการสอนและใช้ทักษะการตั้งคำถาม เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน	4.01	1.01	มาก	2
4 ส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามสภาพจริง สม่่าเสมอและสร้างสรรค์	3.87	.97	มาก	5
5. กิจกรรมการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากแหล่งวิทยาการต่างๆทั้งในและนอกสถานศึกษา	3.97	.89	มาก	3
รวม	3.98	.96	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า ในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 อยู่ในระดับมาก โดย ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถวางแผนทิศทางในอนาคตและประยุกต์ใช้สิ่งที่ตนเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.06 อยู่ในระดับมาก รองลงมา ใช้วิธีการสอนและใช้ทักษะการตั้งคำถาม เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 อยู่ในระดับมาก และ ส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามสภาพจริงสม่ำเสมอและสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน
ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการวัดผล ประเมินผล
และเทียบโอนผลการจัดประสบการณ์

ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการ จัดประสบการณ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. มีการวางแผนการดำเนินการวัดและประเมินผล อย่างเป็น ระบบและต่อเนื่อง	3.65	.86	มาก	3
2. จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องในการ วัดผล ประเมินผล	3.79	.75	มาก	2
3. ให้คำแนะนำในการเลือกใช้เครื่องมือในการ วัดและ ประเมินผล	3.83	.77	มาก	1
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้วิธีการวัดและ ประเมินผล อย่างหลากหลายสอดคล้องกับ สาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.52	.85	มาก	5
5. ประชุมชี้แจงถึงกฎระเบียบหลักเกณฑ์วิธีการ วัดผลการเรียน ของนักเรียนตามหลักสูตรที่กำหนด	3.55	.71	มาก	4
รวม	3.61	.79	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า ในด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการจัดประสบการณ์ โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 อยู่ในระดับมาก โดย ให้คำแนะนำในการเลือกใช้เครื่องมือในการวัดและ ประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.83 อยู่ในระดับมาก รองลงมา จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูและ ผู้เกี่ยวข้องในการวัดผล ประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 อยู่ในระดับมาก และ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครู ใช้วิธีการวัดและประเมินผล อย่างหลากหลายสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 3.52 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน
ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการวิจัย เพื่อพัฒนา
คุณภาพการศึกษา

ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ดำเนินการส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อ แก้ปัญหา การเรียนการสอน	3.68	.69	มาก	4
2. ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนา กระบวนการเรียน การสอน	3.97	.75	มาก	1
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิเคราะห์ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.83	.83	มาก	3
4. สนับสนุนให้มีการนำผลการวิจัยมา วิเคราะห์ วางแผนการ จัดการเรียนรูู้	3.90	.71	มาก	2
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้แต่ละชั้นเรียนมีการ จัดทำแฟ้มสะสมงานเป็นรายบุคคล	3.66	.76	มาก	5
รวม	3.77	.80	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า ในด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 อยู่ในระดับมาก โดย ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนากระบวนการเรียน การสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.97 อยู่ในระดับมาก รองลงมา สนับสนุนให้มีการนำผลการวิจัยมา วิเคราะห์วางแผนการ จัดการเรียนรูู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 อยู่ในระดับมาก และ ส่งเสริมและสนับสนุนให้แต่ละชั้นเรียนมีการจัดทำแฟ้มสะสมงานเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 3.66 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน
ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม
และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อ นวัตกรรมทางการศึกษาในการ จัด การเรียนการสอนตรงกับสาระการเรียนรู้	3.85	.81	มาก	5
2. มีการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมต่างๆ เพื่อ ปรับปรุง และพัฒนา	3.99	.91	มาก	3
3. มีการกำหนดและการวางแผนการบริหารงานพัฒนา สื่อ สารสนเทศอย่างเป็นระบบ	4.00	.86	มาก	2
4. มีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของสถานศึกษาอย่าง เป็น ระบบ	4.02	.77	มาก	1
5. มีการจัดเก็บข้อมูลทั่วไปของบุคลากร ในสถานศึกษาอย่าง เป็นระบบ	3.89	.84	มาก	4
รวม	3.87	.73	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า ในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวม
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับมาก โดย มีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของสถานศึกษาอย่างเป็น
ระบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.02 อยู่ในระดับมาก รองลงมา มีการกำหนดและการวางแผนการ
บริหารงานพัฒนาสื่อ สารสนเทศอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 อยู่ในระดับมาก และ ส่งเสริม
ให้มีการใช้สื่อ นวัตกรรมทางการศึกษาในการจัด การเรียนการสอนตรงกับสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย
ต่ำสุด เท่ากับ 3.85 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน
ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ	3.38	.91	ปานกลาง	3
2. จัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับ สภาพสังคม ชุมชน และท้องถิ่น	3.25	.95	ปานกลาง	5
3. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งภายใน และภายนอก สถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะ การค้นคว้าหาความรู้ตามแหล่ง เรียนรู้ได้ด้วย ตนเอง	3.26	.91	ปานกลาง	4
4. ปรับสภาพพื้นที่ ภูมิทัศน์ และสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษา เป็นแหล่งเรียนรู้	3.46	1.02	ปานกลาง	1
5. สถานศึกษามีการพัฒนาปรับปรุงห้องสมุดเป็น ศูนย์กลาง แหล่งเรียนรู้ ทางวิชาการ	3.42	.90	ปานกลาง	2
รวม	3.35	.94	ปานกลาง	

จากตารางที่ 9 พบว่า ในด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 อยู่ในระดับ
ปานกลาง โดย ปรับสภาพพื้นที่ ภูมิทัศน์ และสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษา เป็นแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
เท่ากับ 3.46 อยู่ในระดับมาก รองลงมา สถานศึกษามีการพัฒนาปรับปรุงห้องสมุดเป็นศูนย์กลาง แหล่งเรียนรู้
ทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 อยู่ในระดับปานกลาง และ จัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้อง
กับสภาพสังคม ชุมชน และท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 3.25 อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน
ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการนิเทศการศึกษา

ด้านการนิเทศการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. มีการสำรวจและศึกษา ข้อมูลทางวิชาการก่อน การวางแผนนิเทศ	3.70	.90	มาก	1
2. มีการประชุมวางแผนร่วมกันในการกำหนด งานนิเทศภายใน กับกับ ครูผู้สอน	3.60	.99	มาก	3
3. กำหนดจุดมุ่งหมายในการนิเทศภายในที่แน่นอน	3.53	.91	มาก	4
4. จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานการนิเทศการเรียน การสอนอย่างชัดเจน	3.69	1.03	มาก	2
5. กำหนดบุคลากรรับผิดชอบงานนิเทศ	3.42	.94	ปานกลาง	5
รวม	3.56	.79	มาก	

จากตารางที่ 10 พบว่า ในด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 อยู่ในระดับมาก โดย มีการสำรวจและศึกษา ข้อมูลทางวิชาการก่อนการวางแผน นิเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.70 อยู่ใน ระดับมาก รองลงมา จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานการนิเทศการเรียนการสอนอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.69 อยู่ในระดับมาก และ กำหนดบุคลากรรับผิดชอบงานนิเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 3.42 อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน
ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการแนะแนวการศึกษา

ด้านการแนะแนวการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ส่งเสริมให้มีการบริการแนะแนวในสถานศึกษา	3.40	.93	ปานกลาง	4
2. ให้บริการชี้แนะการดำรงชีวิตที่ดีและมีการวางแผนอนาคตได้ด้วย	3.27	1.04	ปานกลาง	5
3. มีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ	3.50	.94	มาก	2
4. สนับสนุนให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	3.51	.90	มาก	1
5. ส่งเสริมให้มีการจัดทำแฟ้มนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.45	.84	ปานกลาง	3
รวม	3.42	.93	ปานกลาง	

จากตารางที่ 11 พบว่า ในด้านการแนะแนวการศึกษาโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 อยู่ในระดับปานกลาง โดย สนับสนุนให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.51 อยู่ในระดับมาก รองลงมา มีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 อยู่ในระดับมาก และ ให้บริการชี้แนะการดำรงชีวิตที่ดีและมีการวางแผนอนาคตได้ด้วย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 3.27 อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน
ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการประกันคุณภาพ
การศึกษา

ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน คุณภาพภายใน สถานศึกษาเพื่อตรวจสอบ คุณภาพการจัดการศึกษา	3.97	.71	มาก	5
2. มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.14	.61	มาก	3
3.ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี/ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.25	.54	มาก	1
4.ช่วยเหลือแนะนำเพื่อการจัดการศึกษาดำเนิน ตามแผน ปฏิบัติการประจำปีที่ตั้งไว้	4.09	.65	มาก	4
5.มีการติดตามตรวจสอบประเมินผลและรายงานผล อย่างสม่ำเสมอ	4.16	.66	มาก	2
รวม	4.12	.63	มาก	

จากตารางที่ 12 พบว่า ในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 อยู่ในระดับมาก โดย ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี/ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.25 อยู่ในระดับมาก รองลงมา มีการติดตามตรวจสอบประเมินผลและรายงานผลอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 อยู่ในระดับมาก และ สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน สถานศึกษาเพื่อตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 3.97 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน
ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการส่งเสริมความรู้ทาง
วิชาการแก่ชุมชน

ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. สถานศึกษา ชุมชน ร่วมสนับสนุนให้คำปรึกษา ในการสำรวจ ความต้องการด้านวิชาการ	4.13	.70	มาก	1
2. สถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา ตามความต้องการของชุมชน	3.51	.81	มาก	5
3. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ จากวิทยากร ท้องถิ่น และชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	3.71	.86	มาก	4
4. มีการเผยแพร่ ข่าวสาร งานด้านวิชาการแก่ชุมชน	4.05	.85	มาก	2
5. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	3.81	.90	มาก	3
รวม	3.84	.82	มาก	

จากตารางที่ 13 พบว่า ในด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 อยู่ในระดับมาก โดย สถานศึกษา ชุมชน ร่วมสนับสนุนให้คำปรึกษาในการสำรวจ ความต้องการด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.13 อยู่ในระดับมาก รองลงมา มีการเผยแพร่ ข่าวสาร งานด้านวิชาการแก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 อยู่ในระดับมาก และ สถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาตามความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 3.51 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน
ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการประสานความ
ร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการ กับ สถานศึกษา และองค์กรอื่น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษา	3.59	.60	มาก	3
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	3.53	.67	มาก	4
3. ส่งเสริมให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้	3.51	.71	มาก	5
4. ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งภาครัฐ และเอกชน	3.73	.76	มาก	1
5. สถานศึกษาและชุมชน ร่วมกันในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการจัดคุณภาพการศึกษา	3.65	.79	มาก	2
รวม	3.60	.71	มาก	

จากตารางที่ 14 พบว่า ในด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับ
สถานศึกษา และองค์กรอื่น โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 อยู่ในระดับมาก โดย ประสานงานกับ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งภาครัฐ และเอกชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.73 อยู่ในระดับมาก
รองลงมา สถานศึกษาและชุมชน ร่วมกันในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการจัดคุณภาพการศึกษา
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 อยู่ในระดับมาก และ ส่งเสริมให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
เท่ากับ 3.51 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน
ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในด้านการส่งเสริมและ
สนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของครอบครัว องค์กร หน่วยงานอื่น	3.42	.86	ปานกลาง	5
2. ส่งเสริมให้มีการจัดนิทรรศการการแสดงผลงาน ทางวิชาการ ของนักเรียนและชุมชน	3.45	.78	ปานกลาง	2
3. สนับสนุนให้คำปรึกษาในการจัดการศึกษาของ ท้องถิ่นและชุมชน	3.44	.85	ปานกลาง	3
4. สถานศึกษาบริการชุมชนด้านอาคารสถานที่	3.43	.77	ปานกลาง	4
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้ตามศักยภาพของ ชุมชน/ครอบครัว	3.47	.75	ปานกลาง	1
รวม	3.44	.80	ปานกลาง	

จากตารางที่ 15 พบว่า ในด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 อยู่ในระดับปานกลาง โดย ส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้ตามศักยภาพของชุมชน/ครอบครัว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.47 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ส่งเสริมให้มีการจัดนิทรรศการการแสดงผลงานทางวิชาการ ของนักเรียนและชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 อยู่ในระดับปานกลาง และ ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของครอบครัว องค์กร หน่วยงานอื่น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 3.42 อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการทดสอบสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ครูและผู้บริหารที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 16

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่

สภาพการบริหารงานวิชาการ	ผู้บริหาร		ครู		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.06	.66	3.92	.86	1.731	.662
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.90	.71	3.70	.79	1.823	.674
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผล การจัดประสบการณ์	3.97	.75	3.98	.73	1.575	.569
4. ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.05	.77	3.91	.71	1.065	.803
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	3.84	.72	3.94	.66	.913	.374
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.66	.76	3.68	.82	.658	.527
7. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.97	.73	3.91	.72	.397	.692
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา	3.92	.73	3.98	.65	.229	.836
9. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	3.73	.76	4.06	.74	1.324	.195
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	3.65	.79	3.92	.72	1.590	.129
11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการ กับสถานศึกษา และองค์กรอื่น	3.57	.78	3.77	.93	.203	.844
12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานและ สถาบันอื่น	3.64	.77	4.03	.80	.240	.787
ภาพรวม	3.83	.74	3.90	.76	1.463	.237

จากตารางที่ 16 พบว่า ครูและผู้บริหารที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ครูและผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 17

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา

สภาพการบริหารงานวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-test	Sig
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	.546	.273	.585	.543
	ภายในกลุ่ม	94	43.944	.467		
	รวม	96	44.490			
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	.537	.268	.616	.524
	ภายในกลุ่ม	94	40.858	.435		
	รวม	96	41.395			
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการจัดประสบการณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	.491	.246	.577	.547
	ภายในกลุ่ม	94	40.009	.426		
	รวม	96	40.500			
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	6.921	3.461	.828	.271
	ภายในกลุ่ม	94	91.393	4.181		
	รวม	96	98.314			
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	3.886	1.943	2.673	.065
	ภายในกลุ่ม	94	68.333	.727		
	รวม	96	72.218			

ตารางที่ 17 (ต่อ)

สภาพการบริหารงานวิชาการ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F-test	Sig
6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	.118	.059	.219	.795
	ภายในกลุ่ม	94	25.404	.270		
	รวม	96	25.522			
7. การนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	.960	.480	1.943	.135
	ภายในกลุ่ม	94	23.229	.247		
	รวม	96	24.189			
8. การแนะแนวการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	.459	.230	1.00	.374
	ภายในกลุ่ม	94	22.876	.231		
	รวม	96	23.336			
9. การประกันคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	.159	.079	.278	.746
	ภายในกลุ่ม	94	26.684	.284		
	รวม	96	26.843			
10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ แก่ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	.290	.145	.285	.741
	ภายในกลุ่ม	94	47.752	.508		
	รวม	96	48.042			
11. การประสานความร่วมมือในการ พัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และ องค์กรอื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	.148	.074	.177	.830
	ภายในกลุ่ม	94	39.264	.418		
	รวม	96	39.412			
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการแก่บุคคล ครอบครั องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	.891	.446	1.828	.152
	ภายในกลุ่ม	94	22.974	.244		
	รวม	96	23.865			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.029	.014	.037	.961
	ภายในกลุ่ม	94	35.807	.381		
	รวม	96	35.836			

จากตารางที่ 17 พบว่า ครูและผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 18

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน

สภาพการบริหารงานวิชาการ	เล็ก		กลาง		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	1.89	.72	2.11	.67	.714	0.48
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	2.22	.62	2.24	.64	1.632	0.11
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผล การจัดประสบการณ์	2.00	.64	2.11	.58	.387	0.71
4. ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.17	.77	2.54	1.05	.954	0.35
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	2.97	.58	2.72	.90	.983	0.33
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	1.64	.48	1.74	.57	.352	.705
7. ด้านการนิเทศการศึกษา	1.78	.49	2.02	.45	.719	.492
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา	1.97	.55	2.17	.50	.440	.646
9. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	2.03	.50	1.91	.48	1.587	.213
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน	2.19	.71	2.04	.76	.773	.466
11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการ กับสถานศึกษา และองค์กรอื่น	2.00	.51	2.09	.64	.352	.705
12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานและ สถาบันอื่น	2.08	.55	1.80	.42	.719	.492
ภาพรวม	1.92	.52	1.96	.55	.440	.646

จากตารางที่ 18 พบว่า ครูและผู้บริหารที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ตารางที่ 19 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
1	โรงเรียนควรจัดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	33
2	โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากแหล่งวิทยาการ ต่างๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา	25
3	โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการใช้สื่อ นวัตกรรมทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับสาระการเรียนรู้	15
4	โรงเรียนควรส่งเสริมสนับสนุนให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	9

จากตารางที่ 19 พบว่า ครูและผู้บริหารเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ โรงเรียนควรจัดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ($f = 33$) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากแหล่งวิทยาการ ต่างๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา ($f = 25$) โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการใช้สื่อ นวัตกรรมทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับสาระการเรียนรู้ ($f = 15$) โรงเรียนควรส่งเสริมสนับสนุนให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ($f = 9$) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ใน 12 ด้าน คือ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการจัดประสบการณ์ (4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (5) ด้านการพัฒนาสื่อ, นวัตกรรม, และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (6) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (7) ด้านการนิเทศการศึกษา (8) ด้านการแนะแนวการศึกษา (9) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (10) ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน (11) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น (12) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียนที่ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูและผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2553 จำนวน 97 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และแบบตรวจสอบรายการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)) และทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's paired-test)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

1.ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมทั้ง 12 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 อยู่ในระดับมาก โดยมีด้านการแนะแนวการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.12 อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 อยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.35 อยู่ในระดับปานกลาง

2. เมื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน ที่ต่างกัน พบว่า ครูและผู้บริหารที่มีตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาด ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขต บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. การวิจัยสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขต บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ งานวิจัยของ อภินันท์ นาเลาะห์ (2545) ที่ได้ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการใน การบริหารงานวิชาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ของโรงเรียน สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษาได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยได้พิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับการ อภิปรายผล ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนที่จัดการศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญอย่าง มาก ต่อการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รุจิร ภูสาระ และ จันทราณี สงวนนาม (2545) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึงการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร พรหมชินวงศ์ (2550) ได้ศึกษาการศึกษาการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม ทั้ง 12 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัด ประเมินผล และเทียบโอนการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษาด้านการ เน้นแนวการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ ทางวิชาการแก่ชุมชน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กร อื่นๆ และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวองค์กร หน่วยงานและสถาบัน อื่นที่จัดการศึกษา พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่โรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยการพัฒนาและ ส่งเสริมให้บุคลากรครูปฏิบัติงานตามหลักและแนวปฏิบัติของการจัดกระบวนการเรียนรู้ตาม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลอยู่เสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของ คำวิ บุญชู (2546) ได้ให้ความหมาย ของกระบวนการเรียนรู้ว่า หมายถึงการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน หรือการใช้วิธีการต่างๆ ที่จะช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ กระบวนการเรียน ต่างกับกระบวนการสอนกล่าวคือ กระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่แต่ละบุคคลใช้เพื่อช่วยให้ตนเองเกิดการเรียนรู้ โดยผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้จะตกแก่ผู้เรียนและโดยผู้เรียนเท่านั้น แต่กระบวนการสอน เป็นกระบวนการที่บุคคลช่วยให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้ โดยผู้สอนมีหน้าที่สร้างสิ่งแวดล้อม เพื่อเร่งเร้า ชี้แนะ และคอยช่วยเหลือเกื้อกูลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จึงมีองค์ประกอบการเรียนรู้ ผลการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร พรหมชินวงศ์ (2550) ได้ศึกษาการศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม ทั้ง 12 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัด ประเมินผล และเทียบโอนการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษาด้านการ เน้นแนวการศึกษา ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ ทางวิชาการแก่ชุมชน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กร อื่น และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานและสถาบัน อื่นที่จัดการศึกษา พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการจัดประสบการณ์ พบว่า โดย ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการ เรียนจากสถานศึกษาอื่น อาจปฏิบัติได้ไม่เต็มที่ จึงสภาพการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง ส่วนการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการจัดประสบการณ์ โดยการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการ วัดผลและประเมินผลให้ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการ จัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและ ประเมินผลของสถานศึกษา เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้ อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาได้อย่างดี จึงมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ Tucker (อ้างใน บุญชู ชลชัยเกียรติ, 2541) กล่าวว่า การวัดผล การศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ เพราะผลจากการวัดผล จะเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจ ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเน้นแนว หลักสูตร แบบเรียน การใช้อุปกรณ์การสอน ตลอดจนระบบการบริหารของโรงเรียน โรงเรียนที่ ต้องการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการวัดผล ประเมินผลการศึกษาให้มาก ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมัย สมสงวน (2545) ได้ศึกษา และวิจัยเกี่ยวกับ ความต้องการและความพึงพอใจในการบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตาม

ทักษะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามทักษะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะเห็นว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย ดังนี้คือ งานอบรมทางวิชาการ งานวัดผลและประเมินผล งานนิเทศภายใน งานด้านการเรียนการสอน งานด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ งานห้องสมุด และงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

1.4 ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการส่งเสริมให้ครูจัดทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านวิชาการ เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษานั้น บุคลากรทางการศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น จึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ นิยดา กรโกวิท (2551) ที่ได้แบ่งขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียนเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังไว้ ของหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยงานหลายๆ ด้าน อย่างน้อยที่สุด ต้องประกอบด้วยงาน 8 ด้าน คือ หลักสูตร และการใช้หลักสูตร แผนจัดการเรียนรู้ สื่อการสอนห้องสมุด นิเทศการสอนงานวิจัยในชั้นเรียน การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

1.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างานพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เป็นการนำเอาวัสดุเครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ตลอดจนการรวมกรรมวิธีต่างๆ มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปสู่เป้าหมายของการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้เสนอแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ไว้ในคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิรนัย ดังนี้ (1) ศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ (2) ส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน (3) จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางาน ด้านวิชาการ (4) ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภินันท์ นาเลาห์ (2545) ได้ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายด้วยกัน เช่น สถานศึกษา บุคคล ครอบครัว ในการสำรวจ จัดตั้ง ส่งเสริมและปรับปรุง สถานที่รวมวิชาความรู้ต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น ดังที่ ถนอมรัตน์ สิทธิเสณี (2549) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาคควรจัดกิจกรรมและฝึกประสบการณ์ให้นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีการจัดและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า คิดปฏิบัติ และสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยจนเกิดการเรียนรู้ อาจสรุปได้ว่า สภาพการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ของโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดปทุมธานี ที่มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจเกิดจากการขาดความร่วมมือและแรงสนับสนุนในการปฏิบัติ

1.7 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการให้ได้คุณภาพของนักเรียนจึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่เป็นที่น่าสนใจว่า กำหนดบุคลากรรับผิดชอบงานนิเทศ มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษามีภาระงานภายในอยู่มาก จึงขาดการติดต่อ ปฏิสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกี่ยวกับการจัดระบบนิเทศศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือศูนย์เครือข่าย ทั้งนี้หากสถานศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญในการนิเทศศึกษาระหว่างองค์กรอื่นแล้ว จะส่งผลให้มีการพัฒนางานวิชาการเกี่ยวกับคุณภาพของการจัดการศึกษาของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ดังที่ สงัด อุทรานนท์ (อ้างในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการสอนนักเรียน ดังนั้น การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามทุกอย่างของเจ้าหน้าที่ ผู้จัดการศึกษาในการแนะนำ ครูหรือบุคคลอื่นที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษาให้รู้วิธีการเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนช่วยให้เกิดความเจริญงอกงาม ทางวิชาชีพชั้นสูง (Professional Growth) ช่วยในการพัฒนาครูช่วยในการเลือกและปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ช่วยปรับปรุงเนื้อหาการสอน ปรับปรุงการสอนและช่วยปรับปรุงการประเมินการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ถาวร ศรีเกตุ (2551) เรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า ด้านงานนิเทศการสอน ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน อยู่ในระดับมาก

1.8 ด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้การสนับสนุนให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น มีการปฏิบัติในระดับมากกว่ามีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยเชื่อมโยงกับการส่งเสริมให้มีการจัดทำแฟ้มนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่งเสริมให้มีการบริการแนะแนวในสถานศึกษา ให้บริการชี้แนะการดำรงชีวิตที่ดีและมีการวางแผนอนาคตได้ด้วย ที่มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก

การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ขาดการวางแผนหรือจัดระบบได้ไม่ดีเท่าที่ควร จึงทำให้สามารถปฏิบัติได้น้อยกว่า และยังส่งผลถึงการดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษาด้วย ทั้งนี้จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนางานแนะแนวโดยการวางแผนและจัดระบบการจัดระบบให้คำปรึกษาทางวิชาการ และวิชาชีพ ภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน โดยความร่วมมือของครูในสถานศึกษาดังที่ อนุมรัตน์ สิทธิเสนี (2549) กล่าวว่า การแนะแนว เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพของตน รู้จักแสวงหาความรู้ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เข้าใจสิ่งแวดล้อม ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข เช่นเดียวกับงานวิจัยของ สมพร พรหมชินวงศ์ (2550) ได้ศึกษาการศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

1.9 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประกันคุณภาพเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการศึกษา และเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ จำรัส นองมาก (2546 : 51) ได้กล่าวไว้ว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในหมายถึง สิ่งที่ต้องกระทำกันขึ้นเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของบุคลากรในองค์กร ให้อย่างมั่นใจได้ว่าถ้าดำเนินการตามที่กำหนดแล้ว จะทำให้องค์กรนั้นมีคุณภาพเป็นที่พอใจของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การดำเนินงานในองค์กรจะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนในการทำงาน กระบวนการทำงานและผลผลิตการประกันคุณภาพขององค์กรก็จะทำให้ผู้ประกอบกร คนทำงาน ผู้บริโภคและผู้รับ การบริการรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจขององค์กรนั้นๆ มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยและพอใจ ในผลงาน การประกันคุณภาพของสถานศึกษา ต้องมีการประเมินผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร พรหมชินวงศ์ (2550) ได้ศึกษาการศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

1.10 ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน เป็นการสนับสนุนการประสานงานกับบุคคลในท้องถิ่น ในการให้แนวคิด เทคนิค ทักษะต่างๆ ไปปฏิบัติ เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของสมาชิกในท้องถิ่นนั้นๆ ให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุมรัตน์ สิทธิเสนี (2549) เรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการด้าน

การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร พรหมชินวงศ์ (2550) ได้ศึกษาการศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

1.11 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษา และองค์กรอื่น พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากการประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำเป็นจะต้องได้รับการร่วมมือก่อน จึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากกว่าการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ซึ่งสถานศึกษายังไม่เห็นความสำคัญในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ หน่วยงานต้นสังกัด จึงควรส่งเสริมให้เกิดการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษา ให้เกิดความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร พรหมชินวงศ์ (2550) เรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า สถานศึกษาประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ภายในประเทศของสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.12 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ยังไม่ได้ความร่วมมือการในส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการเท่าที่ควร ซึ่งตรงกับแนวคิดของ อนุมรัตน์ สิทธิเสณี (2549) กล่าวว่า สถานศึกษาต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อให้สถานศึกษามีส่วนพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของบุคคล ครอบครัวยุติธรรม และสังคม

2. เมื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียนที่ต่างกัน พบว่า

2.1 ครูและผู้บริหารที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครู

และผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นว่าครูแม้ว่าจะมีตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกัน แต่จากความมุ่งมั่นของผู้บริหารในการที่จะพัฒนาครูในโรงเรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา จึงได้พยายามส่งเสริม สนับสนุนให้ครูทุกคนได้รับการอบรม สัมมนา จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน จึงเท่ากับเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ของครู ให้มีความเข้าใจในการทำงานตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาดีขึ้น ตรงกับแนวคิดของ ประชุม ผงผ่าน (2545) ได้ให้ความหมาย การบริหารงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน การกำหนดนโยบาย การวางแผนและจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

2.2 ครูและผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูและผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นว่าโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร มีการแข่งขันกันสูงมากจึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ต่างก็พยายามที่จะปรับปรุงการบริหารและพัฒนาโรงเรียนให้ได้รับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา ประกอบกับทางสำนักงานการศึกษาเอกชนได้มีแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปและส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยจัดให้มีการอบรมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในทุกระดับเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่จะต้องได้รับการประเมินจากหน่วยงานภายนอก ทำให้ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ไม่ว่าจะมีระดับการศึกษาในระดับใด มีความเข้าใจการบริหารงานโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน จึงทำให้ผลการศึกษาเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ดังที่ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ จำเป็นต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติขององค์กร ผู้บริหารต้องสร้างทักษะในการบริหาร เพื่อพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2.3 ครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูและผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นว่า ปัจจุบันสถานศึกษาต่างๆ ให้ความสำคัญต่อการบริหารงาน

วิชาการของโรงเรียนเป็นอย่างมาก สถานศึกษานานาชาติต่างๆ จึงมีการพัฒนา ปรับปรุงงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง ตรงกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ได้กล่าวว่างานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการ กระตุ้นและส่งเสริมให้ครูร่วมมือกัน ในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ใน 12 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอแนวทางในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ไว้ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรให้มีดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามสภาพจริง สม่าเสมอและสร้างสรรค์
3. ด้านงานวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการจัดการประสบการณ์ ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผล อย่างหลากหลายสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. ด้านการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้แต่ละชั้นเรียนมีการจัดทำแฟ้มสะสมงานเป็นรายบุคคล
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรส่งเสริมให้มีการใช้สื่อ นวัตกรรมทางการศึกษาในการจัด การเรียนการสอนตรงกับสาระการเรียนรู้
6. ด้านการพัฒนา แหล่งการเรียนรู้ ควรมีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับสภาพสังคม ชุมชน และท้องถิ่น
7. ด้านการนิเทศการศึกษา ควรมีการกำหนดบุคลากรรับผิดชอบงานนิเทศ
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา ควรให้บริการชี้แนะการดำรงชีวิตที่ดี และมีการวางแผนอนาคตได้ด้วย
9. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน สถานศึกษาเพื่อตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา

10. ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน สถานศึกษาและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามความต้องการของชุมชน

11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น ควรส่งเสริมให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้

12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ควรส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของครอบครัว องค์กร หน่วยงานอื่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการบริหารงานวิชาการกับตัวแปรอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ เช่น เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม จังหวัดอื่นๆ หรือระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และหน่วยงาน หรือองค์กรอื่นๆ ที่จัดการศึกษา

2. ควรมีศึกษาการบริหารสถานศึกษาในด้านอื่นๆ เช่น การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ หรือการบริหารงานทั่วไป

บรรณานุกรม

- กมล ภู่งาม. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544.
- เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม, สำนักงาน. เขต 3. ข้อมูลทั่วไป. วารสาร” 2552 .
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2549). การแบ่งขนาดของโรงเรียนหรือสถานศึกษา _____. กลยุทธ์ของสพฐ. (พ.ศ. 2548-2552). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สมานธรรม, 2547.
- _____. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2545.
- จรัส นองมาก. ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการจำกัด, 2546.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. ทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ. สงขลา, 2547.
- ชูศักดิ์ วิษณุ แสนปัญญา. “ห้องสมุดแหล่งเรียนรู้ที่ผู้บริหารไม่ควรลืมในการปฏิรูปการศึกษา,” วารสารวิชาการ. 6(9) : 43 ; กันยายน, 2546.
- ถนอมรัตน์ ลิทธิเสณี. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2549
- ถาวร ศรีเกตุ. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.
- คำริ บุญชู. “การใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา,” วารสารวิชาการ. 8 (1) : 1 มกราคม - มีนาคม 2546.
- นิยดา กรโกวิท. การปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนโกวิทราษฎร์เชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2551.
- บางกอกน้อย, สำนักงานเขต. เอกสารเผยแพร่. กรุงเทพฯ, 2548.
- บุญชู ชลชัยชู. “แนวคิดเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน”, วารสารวิชาการ. 4(3) : 64 ; สิงหาคม, 2541.
- ประชุม ผงผ่าน. การบริหารงานวิชาการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2545.
- ปราณี ทองคำ. เครื่องมือวัดทางการศึกษา. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2539.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต, 2535.
- ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์. “หลักสูตรในฝันทำโรงเรียนในฝันให้เป็นจริง”, วารสารวิชาการ. 6(8) : 4 ; สิงหาคม, 2546.

ประเวศ ปิงชัย. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549.

พิชิต ฤทธิจรูญ. (2547). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เข้าส์
ออฟ เคอร์มีสท์.

_____. (2549). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : เข้าส์ ออฟ
เคอร์มีสท์.

เพ็ญไพลิน เพียรเสมอ. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
หนองคาย, 2548.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ภรณ์ คุรุรัตน์. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2547.

เมธิ์ เสงี่ยม. บทบาทผู้บริหารในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา. สุราษฎร์ธานี : การค้นคว้าอิสระ
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.

รุจิร ภู่อาระ และ จันทราณี สงวนนาม. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
2545.

วรเชษฐ์ จันทรภิรมย์. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ทา.
ลำพูน : การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

ศิริพร จิปนวัฒนา. ผู้นำทางวิชาการและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่ : โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2547.

ศึกษานิเทศการ, กระทรวง. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้า
และพัสดุภัณฑ์, 2546.

_____. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.

_____. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2547.

สังัด อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษาหลักการทฤษฎีและปฏิบัติภาควิชาบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ :
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

สมพร พรหมชินวงศ์. การศึกษาการบริหารงานวิชาการในการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ชัยภูมิ, 2550.

สมศักดิ์ สีนุระเวชญ์. มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2542.

สมัย สมสงวน. ความต้องการและความพึงพอใจในการบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะ
ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย. เลย : การค้นคว้าอิสระ คุรุศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2545.

สิริจิต หอจันทิก. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่.
เชียงใหม่, 2550.

สุชาดา วยวุฒิ. “การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา”, วารสารวิชาการ. 6(7) : 25 ; กรกฎาคม, 2546.

แสงเดือน มาลีรักษ์. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547

อภินันท์ นาเลาห์. สภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น.
เลย : การค้นคว้าอิสระ คุรุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2545.

อาทร ทองสวัสดิ์. สิทธิการจัดการศึกษาโดยครอบครัว, 2547

Lomotey, Kofi. “**Black Principals in Black Elementary School : School Leadership
and School Success,**” Dissertation Abstracts International. 46 (8) : 2150 – A; March, 1985.

Martellaro, Helena Christina Aroson. “ **The Relationshkp of school Enrollment Size
to Academic Achievemant in New Mexico,**” Dissertation Abstracts International.
45(4) : 384-A ; May, 1984.

Spark, Richard Kingsiey. “**Elementary School Principal Inservice : Practices and Perceptions
Related to Pupil Academic Achievement Among Selected California School
Districts,**” Dissertation Abstracts International. 45(4) : 1010 – A ; October, 1984.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจแบบสอบถามในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบแบบสอบถามในการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพวรรณ บุญย์เพิ่ม	ผู้จัดการ โรงเรียนบุญยาคารย์ 133 ถนนบรมราชชนนี แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700
2. นางสุภัทรา ชุศรีเพริศ	ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลตรุณวัฒนา 387 ถนนอิสรภาพ แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700
3. นางสาวกรรณิกา ลังกะสูตร	<p>ผู้อำนวยการ โรงเรียนศิลปศึกษา</p> <p>31/32 ซอยมิตรประสิทธิ์ ถนนบางกอกน้อย-
ตลิ่งชัน แขวงบางขุนนนท์ เขตบางกอกน้อย</p> <p>กรุงเทพมหานคร 10700</p>

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบแบบสอบถามในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

30 พฤษภาคม 2554

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน รศ.ดร.ทิพวรรณ บุญย์เพิ่ม
ผู้จัดการ โรงเรียนบุญยาจารย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวสุพรรณิกา สีสอาด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการ
บริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” โดยมีที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล	ประธานกรรมการ
2. ผศ.ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	กรรมการ
3. รศ.มณี เหมทานนท์	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด บัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความ
ตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เสรีฐิต์)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.14/ พิเศษ

139
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

30 พฤษภาคม 2554

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นางสาวสุภัทรา ชูศรีเพริศ
ผู้อำนวยการ โรงเรียนครุณวัฒนา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวสุพรรณิกา สีสอาด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” โดยมีที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล	ประธานกรรมการ
2. ผศ.ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	กรรมการ
3. รศ.มณี เหมทานนท์	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด บัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เสรฐชูขจร)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.14/ พิเศษ

140
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

30 พฤษภาคม 2554

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นางสาวกรรณิกา ลังกะสูตร
ผู้อำนวยการ โรงเรียนศิลปศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวสุพรรณิกา สีสอาด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” โดยมีที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล	ประธานกรรมการ
2. ผศ.ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	กรรมการ
3. รศ.มณี เหมทานนท์	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด บัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้แบบสอบถามในการวิจัย

ที่ ศธ.0564.14 / พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

10 เมษายน 2554

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในสถานศึกษาของท่าน

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวรรัตน์ศึกษา ดลิ่งชัน

ด้วย นางสาวสุพรรณิกา สีสอาด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” โดยมีที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล	ประธานกรรมการ
2. ผศ.ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	กรรมการ
3. รศ.มณี เหมทานนท์	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือวิจัย ณ หน่วยงานของท่าน มหาวิทยาลัยจึงขอกความอนุเคราะห์มายังท่านเพื่อให้นักศึกษาได้ทดลองใช้เครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์เพื่อทำการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ที่ ศธ.0564.14 / พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

30 พฤษภาคม 2554

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสมุทร

ด้วย นางสาวสุพรรณิกา สีสุอาด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” โดยมีที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล	ประธานกรรมการ
2. ผศ.ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	กรรมการ
3. รศ.มณี เหมทานนท์	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้เครื่องมือวิจัย ณ หน่วยงานของท่าน มหาวิทยาลัยจึงขอกความอนุเคราะห์มายังท่านเพื่อให้นักศึกษาได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์เพื่อทำการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เสรณูชจร)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.14 / พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

30 พฤษภาคม 2554

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลครุณวัฒนา

ด้วย นางสาวสุพรรณิกา สีสอวด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาลัทธิศรัทธาสาครมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
“การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษาในเขตบางกอกน้อย
กรุงเทพมหานคร” โดยมีที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล	ประธานกรรมการ
2. ผศ.ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	กรรมการ
3. รศ.มณี เหมทานนท์	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้เครื่องมือวิจัย ณ
หน่วยงานของท่าน มหาวิทยาลัยจึงขอกความอนุเคราะห์มายังท่านเพื่อให้นักศึกษาได้เก็บข้อมูลในการ
ทำวิทยานิพนธ์เพื่อทำการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.14 / พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

30 พฤษภาคม 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุชาจารย์

ด้วย นางสาวสุพรรณิกา สีสอาด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” โดยมีที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล	ประธานกรรมการ
2. ผศ.ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	กรรมการ
3. รศ.มณี เหมทานนท์	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้เครื่องมือวิจัย ณ หน่วยงานของท่าน มหาวิทยาลัยจึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านเพื่อให้ นักศึกษาได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์เพื่อทำการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.14 / พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

30 พฤษภาคม 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสุภัทรา

ด้วย นางสาวสุพรรณิกา สีสะอาด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” โดยมีที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล	ประธานกรรมการ
2. ผศ.ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	กรรมการ
3. รศ.มณี เหมทานนท์	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้เครื่องมือวิจัย ณ หน่วยงานของท่าน มหาวิทยาลัยจึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านเพื่อให้นักศึกษาได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์เพื่อทำการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เสริมชูจร)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.14 / พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

30 พฤษภาคม 2554

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจันทานนท์

ด้วย นางสาวสุพรรณิกา สีสอาด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” โดยมีที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล	ประธานกรรมการ
2. ผศ.ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	กรรมการ
3. รศ.มณี เหมทานนท์	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้เครื่องมือวิจัย ณ หน่วยงานของท่าน มหาวิทยาลัยจึงขอกความอนุเคราะห์มายังท่านเพื่อให้นักศึกษาได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์เพื่อทำการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เสริมรุขจร)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.14 / พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

30 พฤษภาคม 2554

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจิรภา

ด้วย นางสาวสุพรรณิกา สีสอาด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาลัทธิศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” โดยมีที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.พรพัฒน์ เพิ่มผล	ประธานกรรมการ
2. ผศ.ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	กรรมการ
3. รศ.มณี เหมทานนท์	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้เครื่องมือวิจัย ณ หน่วยงานของท่าน มหาวิทยาลัยจึงขอกความอนุเคราะห์มายังท่านเพื่อให้นักศึกษาได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์เพื่อทำการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เสรีรุชจร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.14 / พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

30 พฤษภาคม 2554

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลธรรมกirkษ์

ด้วย นางสาวสุพรรณิกา สีสอาด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” โดยมีที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล	ประธานกรรมการ
2. ผศ.ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	กรรมการ
3. รศ.มณี เหมทานนท์	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้เครื่องมือวิจัย ณ หน่วยงานของท่าน มหาวิทยาลัยจึงขอกความอนุเคราะห์มายังท่านเพื่อให้นักศึกษาได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์เพื่อทำการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สราวุธ เศรษฐจักร)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.14 / พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

30 พฤษภาคม 2554

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลมีลำไย

ด้วย นางสาวสุพรรณิกา สีสอาด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” โดยมีที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล	ประธานกรรมการ
2. ผศ.ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	กรรมการ
3. รศ.มณี เหมทานนท์	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้เครื่องมือวิจัย ณ หน่วยงานของท่าน มหาวิทยาลัยจึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านเพื่อให้ นักศึกษาได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์เพื่อทำการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สราวุธ เศรษฐจร)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.14 / พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

30 พฤษภาคม 2554

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสุนันทศึกษา

ด้วย นางสาวสุพรรณิกา สีสะอาด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาลัทธิศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” โดยมีที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล	ประธานกรรมการ
2. ผศ.ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	กรรมการ
3. รศ.มณี เหมทานนท์	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้เครื่องมือวิจัย ณ หน่วยงานของท่าน มหาวิทยาลัยจึงขอกความอนุเคราะห์มายังท่านเพื่อให้นักศึกษาได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์เพื่อทำการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สราวุธ เศรษฐจิร)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา
ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ใน 12 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการจัดประสบการณ์ 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา 8) ด้านการแนะแนวการศึกษา 9) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 10) ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 11) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 12) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

3. โปรดตอบทุกข้อเพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์จริง การวิเคราะห์และนำเสนอในภาพรวมของคำตอบจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่าน ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ตลอดจนสถานศึกษาอื่นๆในระดับปฐมวัยต่อไป

นางสาวสุพรรณิกา สีสาด

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. ตำแหน่งหน้าที่

☐ ผู้บริหาร ☐ ครู

2. วุฒิการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

3. ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

☐ ขนาดเล็ก ☐ ขนาดกลาง ☐ ขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

ขอให้ท่านพิจารณาว่าในแต่ละประเด็นเหล่านี้ท่านเห็นว่าโรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติในระดับใด โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและตรงกับความ เป็นจริง โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
1. ได้ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น ในการจัดทำ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	✓				

ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องหมายเลข 5 แสดงว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่ 1. ได้ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับการปฏิบัติมากที่สุด

**สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย
กรุงเทพมหานคร**

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
1. ได้ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น ในการจัดทำ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
2. จัดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความ ต้องการของชุมชนและท้องถิ่น					
3. มีการจัดเตรียมเอกสารหลักสูตร แผนการสอน กำหนด การสอน เอกสารคู่มือให้เพียงพอ					
4. มีการประชุม ชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำ หลักสูตร สถานศึกษา					
5. ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆใน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้					
1. ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถวางแผนทิศทางในอนาคตและ ประยุกต์ใช้สิ่งที่ตนเรียน					
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างความรู้ของตนเองและสร้างความ เข้าใจร่วมกันในการทำงานกลุ่ม					
3. ใช้วิธีการสอนและใช้ทักษะการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนมี ส่วน ร่วมในกระบวนการเรียนการสอน					
4 ส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตาม สภาพจริง สม่ำเสมอและสร้างสรรค์					
5. กิจกรรมการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากแหล่งวิทยาการ ต่างๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา					

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการจัดประสบการณ์					
1. มีการวางแผนการดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างเป็น ระบบ และต่อเนื่อง					
2. จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องในการวัดผล ประเมินผล					
3. ให้คำแนะนำในการเลือกใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผล					
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผล อย่าง หลากหลายสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และความ แตกต่าง ระหว่างบุคคล					
5. ประชุมชี้แจงถึงกฎระเบียบหลักเกณฑ์วิธีการวัดผลการเรียน ของ นักเรียนตามหลักสูตรที่กำหนด					
ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
1. ดำเนินการส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา การเรียน การสอน					
2. ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนากระบวนการเรียน การ สอน					
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล					
4. สนับสนุนให้มีการนำผลการวิจัยมา วิเคราะห์วางแผนการ จัดการ เรียนรู้					
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้แต่ละชั้นเรียนมีการจัดทำแฟ้ม สะสม งานเป็นรายบุคคล					

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					
1. ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อ นวัตกรรมทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนตรงกับสาระการเรียนรู้					
2. มีการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมต่างๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนา					
3. มีการกำหนดและการวางแผนการบริหารงานพัฒนาสื่อสารสนเทศอย่างเป็นระบบ					
4. มีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ					
5. มีการจัดเก็บข้อมูลทั่วไปของบุคลากร ในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ					
ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้					
1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ					
2. จัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับสภาพสังคม ชุมชน และท้องถิ่น					
3. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการค้นคว้าหาความรู้ตามแหล่งเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง					
4. ปรับสภาพพื้นที่ ภูมิทัศน์ และสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษา เป็นแหล่งเรียนรู้					
5. สถานศึกษามีการพัฒนาปรับปรุงห้องสมุดเป็นศูนย์กลาง แหล่งเรียนรู้ ทางวิชาการ					

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านการนิเทศการศึกษา					
1. มีการสำรวจและศึกษา ข้อมูลทางวิชาการก่อนการวางแผนนิเทศ					
2. มีการประชุมวางแผนร่วมกันในการกำหนดงานนิเทศภายใน กับครูผู้สอน					
3. กำหนดจุดมุ่งหมายในการนิเทศภายในที่แน่นอน					
4. จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานการนิเทศการเรียนรู้การสอนอย่างชัดเจน					
5. กำหนดบุคลากรรับผิดชอบงานนิเทศ					
ด้านการแนะแนวการศึกษา					
1. ส่งเสริมให้มีการบริการแนะแนวในสถานศึกษา					
2. ให้บริการชี้แนะการดำรงชีวิตที่ดีและมีการวางแผนอนาคตได้ด้วย					
3. มีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ					
4. สนับสนุนให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะแนวการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น					
5. ส่งเสริมให้มีการจัดทำแฟ้มนักเรียนเป็นรายบุคคล					

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา					
1. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน สถานศึกษาเพื่อตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา					
2. มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
3. ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี/ แผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา					
4. ช่วยเหลือแนะนำเพื่อการจัดการศึกษาดำเนินตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีที่วางไว้					
5. มีการติดตามตรวจสอบประเมินผลและรายงานผลอย่างสม่ำเสมอ					
ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน					
1. สถานศึกษา ชุมชน ร่วมสนับสนุนให้คำปรึกษาในการสำรวจ ความต้องการด้านวิชาการ					
2. สถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาตามความต้องการของชุมชน					
3. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากวิทยากร ห้องเรียน และชุมชนอย่างสม่ำเสมอ					
4. มีการเผยแพร่ ข่าวสาร งานด้านวิชาการแก่ชุมชน					
5. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ					

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับ สถานศึกษา และองค์กรอื่น					
1. ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา					
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านวิชาการกับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น					
3. ส่งเสริมให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้					
4. ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งภาครัฐ และ เอกชน					
5. สถานศึกษาและชุมชน ร่วมกันในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการจัดคุณภาพการศึกษา					
ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น					
1. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของครอบครัว องค์กร หน่วยงานอื่น					
2. ส่งเสริมให้มีการจัดนิทรรศการการแสดงผลงานทางวิชาการ ของ นักเรียนและชุมชน					
3. สนับสนุนให้คำปรึกษาในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นและชุมชน					
4. สถานศึกษาบริการชุมชนด้านอาคารสถานที่					
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้ตามศักยภาพของชุมชน/ครอบครัว					

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนของท่าน

3.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการจัดประสบการณ์

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.7 การนิเทศการศึกษา

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.8 การแนะแนวการศึกษา

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.9 การประกันคุณภาพการศึกษา

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.10 การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวสุพรรณิกา สีสะอาด
วัน เดือน ปีเกิด	9 กรกฎาคม 2525
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการ โรงเรียนบุญยาจารย์
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบุญยาจารย์ 133 ถนนบรมราชชนนี แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2534 โรงเรียนวัดหนองประทูน อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2539 โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุศลกิจพิทยาคม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2548 ครุศาสตรบัณฑิต ภาควิชาการศึกษาปทุมวัน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พ.ศ. 2554 ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา